

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
דין וחשבון
ליום 31 בדצמבר 2008

תוכן עניינים

עמוד

3	דוח הדירקטוריון
59	סקירת ההנהלה
70	הצהרת המנכ"ל
71	הצהרת החשבונאי הראשי
73	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2008:

76	דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
77	דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות
78	מאזן
79	דוח רווח והפסד
80	דוח על השינויים בהון העצמי
81	דוח על תזרימי המזומנים
83	ביאורים לדוחות הכספיים

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

דוח הדירקטוריון

ליום 31 בדצמבר 2008

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008

דירקטוריון הבנק מתכבד להגיש את דוח הדירקטוריון לשנת 2008. הדוח מוגש עם הדוחות הכספיים המבוקרים של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) הנוגעים למצבו העסקי של הבנק ולתוצאות פעולותיו בגין שנת 2008 (להלן השנה המדווחת).

הדוחות הכספיים של הבנק נערכו על פי הוראותיו והנחיותיו של המפקח על הבנקים. הנתונים מוצגים בהם בסכומים מדווחים.

התפתחויות במשק בישראל בשנת 2008

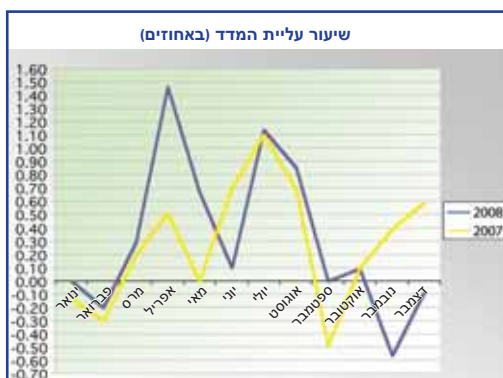
התפתחויות ריאליות

השפעות המשבר בשווקים הפיננסיים בעולם ובארץ וההאטה הכלכלית הכלל עולמית, חלחלו בהדרגה גם לפעילות המשקית הריאלית בישראל, ובמהלך שנת 2008 הלך והואט קצב הצמיחה. אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2008 מצביעים על ירידה בקצב הצמיחה בתוצר המקומי הגולמי, שגדל בשנת 2008 ב-4.1%, לעומת גידול של 5.4% בשנת 2007. נתונים מנכי עונתיות מגלים כי, הואט קצב הצמיחה מ-5.2% ברבעון הראשון של השנה, ל-4.1% ברבעון השני, ול-2.3% ברבעון השלישי. האטה נרשמה גם בקצב גידול היבוא, שצמח בשנת 2008 ב-2.9% לעומת 11.7% בשנת 2007.

בצד השימושים נרשמה האטה בקצב הגידול של הצריכה הפרטית אשר גדלה בשיעור של 3.9%, לעומת גידול של 6.7% בשנת 2007. יצוא הסחורות והשירותים בניכוי יהלומים גדל ב-8.5% בהשוואה לגידול של 9.5% בשנת 2007 וההשקעה בנכסים קבועים גדלה בשיעור של 5.4% לאחר צמיחה של 15.5% אשתקד. בסוף חודש ינואר עדכן בנק ישראל את תחזית הצמיחה במשק לשנת 2009 לשיעור של 0.2% - לעומת 1.5% בתחזית הקודמת.

אינפלציה ושערי חליפין

בשנת 2008 עלה מדד המחירים לצרכן (המדד הידוע) בכ-4.5% נקודות האחוז, לעומת עלייה של 2.8 נקודות האחוז בשנת 2007. הסעיפים העיקריים שתרמו לעלייה זו הם דיור, אחזקת דיור ומזון. יצוין כי מגמת ההתפתחות של מדד המחירים במהלך השנה לא הייתה אחידה, והושפעה מאוד ממחירי הנפט והסחורות בשוק הבינלאומי. עד חודש ספטמבר 2008 עלה המדד באופן חד, והאינפלציה במונחי 12 חודשים אחורה הגיעה בחודש זה ל-5.5%. לעומת זאת, בשלושת החודשים האחרונים ירד המדד. יעד האינפלציה שנקבע על ידי בנק ישראל לשנת 2008 עומד על 3%-1% בדומה ליעד שנקבע בשנים קודמות. בחודש ינואר 2009 ירד המדד בחצי נקודות האחוז.

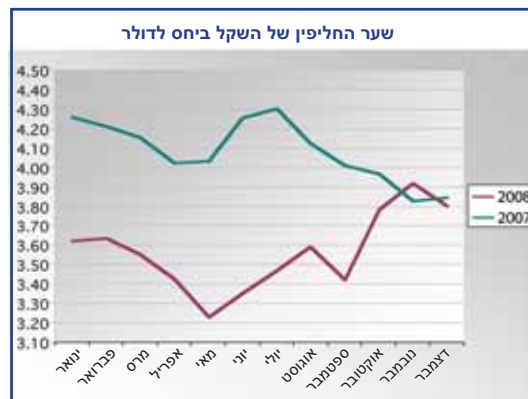
במהלך שנת 2008 יוסף שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 1.1% ועמד בסוף השנה על 3.802 ש"ח לדולר, לעומת 3.846 ש"ח לדולר בסוף שנת 2007. שער החליפין של השקל מול הדולר, שאופיין בתנודתיות רבה במהלך השנה, הגיע בחודש יולי לרמה נמוכה של 3.230 ש"ח לדולר, אך עלה שוב ובחודש נובמבר 2008 עמד על 4.022 ש"ח לדולר.

היחלשות המטבע האמריקני אל מול השקל חלה בין היתר על רקע היחלשותו בעולם בעקבות הגרעון הניכר במאזן התשלומים של ארצות הברית והמשך התרחבות המשבר הפיננסי שם, ועל רקע הפחתות הריבית על ידי הבנק המרכזי של ארצות הברית.

באמצע חודש מארס 2008, בעקבות התפתחות חריגה של שער החליפין כאמור לעיל, החל בנק ישראל להתערב במסחר בשוק המט"ח. בסוף חודש נובמבר 2008 הודיע כי ימשיך במדיניות רכישת מטבע חוץ בקצב של 100 מיליון דולרים ליום גם לאחר השלמת הגדלת היתרות בהתאם ליעד שנקבע בחודש מארס.

בחודשים האחרונים של השנה, על רקע תכנית החילוץ הפדרלית בארצות הברית והשפעת ההתערבות של בנק ישראל במסחר, נרשמה התחזקות בשערו של המטבע האמריקני והוא הצליח למחוק כמעט לחלוטין את הירידות שנרשמו בו מתחילת השנה.

שער החליפין של השקל מול האירו יוסף בשיעור של 6.4%, ועמד בסוף שנת 2008 על 5.297 ש"ח לאירו, לעומת 5.659 ש"ח לאירו בסוף שנת 2007.

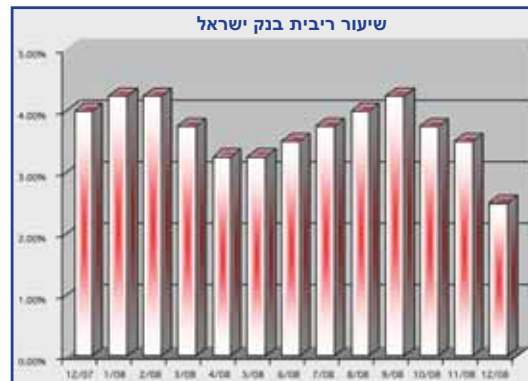

מדיניות פיסקלית ומוניטרית

בשנת 2008 נרשם גרעון של 15.2 מיליארד ש"ח בתקציב הממשלה, לעומת גרעון בסך 0.1 מיליארד ש"ח בשנת 2007 ולעומת גרעון מתוכנן לשנת 2008 בסך של כ-11.5 מיליארד ש"ח. שיעור הביצוע בצד ההוצאות שעמד על 99.4%, וההכנסות הנמוכות מהצפוי עקב ההאטה במשק הביאו לידי החטאת יעד הגירעון. הגירעון במונחי תוצר הגיע ל-2.1% לעומת יעד של 1.6%, ועלה בפעם הראשונה לאחר ארבע שנות ירידה רצופה.

בעקבות ההאטה הכלכלית, אישרה הממשלה תכנית סיוע להמרצת הפעילות במשק בהיקף של כ-20 מיליארד ש"ח. תכנית הסיוע כוללת כמה צעדים, ביניהם סיוע לשווקי האשראי, האצת ההשקעות, עידוד התעסוקה וסיוע לענפים מחוללי צמיחה.

מדיניות הריבית של בנק ישראל במהלך שנת 2008 הושפעה מקצב הצמיחה מצד אחד ושיעור האינפלציה מצד שני. בתחילת השנה נקט בנק ישראל במדיניות מרחיבה עקב צפי להאטה חריפה במשק ועל רקע החששות מהשלכות המשבר העולמי על הכלכלה המקומית, והפחית את שיעור הריבית בשני מהלכים בני חצי נקודות אחוז כל אחד, מ-4.25% בחודש ינואר ל-3.25% בחודש אפריל. משנוכח כי קצב האינפלציה גובר, עבר בנק ישראל למדיניות מצמצמת והעלה את הריבית לרמתה מתחילת השנה, עד שהריבית בחודש ספטמבר עמדה על 4.25%. בעקבות החרפת המשבר הפיננסי העולמי בחודש ספטמבר והצורך להמריץ את הפעילות במשק, שינה בנק ישראל את מהלכיו והפחית את הריבית בארבעה מהלכים בתוך חודשיים לרמה של 2.50% בחודש דצמבר. בתחילת שנת 2009 נמשכה המדיניות המרחיבה על ידי בנק ישראל ובשני מהלכים נוספים בני 0.75 נקודות האחוז כל אחד הופחתה הריבית עד לרמה של 1.1%.

שוקי הכספים וההון

במהלך רוב התקופה המדווחת נרשמו ירידות שערים בשוק המניות המקומי, שלא כמגמה שאפיינה את שוק ההון הישראלי בשנים האחרונות.

במהלך השנה נרשמה תנודתיות רבה בשערי המניות, והמסחר בבורסה בתל-אביב הושפע מהמתרחש בזירה העולמית בכלל ובארצות הברית בפרט.

הירידות בבורסה בתל-אביב החלו בסוף שנת 2007 ונמשכו עד אמצע חודש מארס 2008, והושפעו מהירידות בשוקי העולם, בעקבות משבר האשראי שפרץ בארצות הברית בחודש יולי אשתקד ומהחשש מתוצאותיו. היחלשות הדולר ועליית מחירי הסחורות והנפט תרמו אף הם לירידות השערים.

עד סוף חודש מאי 2008 נרשמו עליות שערים, וזאת על רקע הצעדים שנקט בהם הנגיד האמריקני כדי לבלום את התפשטות המשבר לכדי מיתון, עקב התערבות נגיד בנק ישראל במסחר בדולר ובעקבות פרסום נתוני מאקרו חיוביים למשק לרבעון הראשון של שנת 2008.

מחודש יוני שבו והתחדשו ירידות השערים הן בבורסה בתל-אביב הן בבורסות העולם, בתוך כדי עלייה חדה בתנודתיות. בחודש ספטמבר התעצמו הירידות על רקע החרפה ניכרת במשבר הפיננסי העולמי וקריסה והלאמה של מוסדות פיננסיים בארצות הברית ובאירופה שהביאו לידי התמוטטות שוקי ההון הבינלאומיים.

מחזור המסחר היומי במניות הגיע לשיא של כ-2.8 מיליארד ש"ח. בהמשך השנה התמתנו מחזורי המסחר, והמחזור היומי במניות בשנת 2008 הסתכם בכשני מיליארד ש"ח, כמו המחזור שנרשם בשנת 2007. בחודשיים האחרונים של השנה, עם התגברות המשבר, הייתה ירידה חדה בפעילות, ומחזור המסחר ירד לרמה של כ-1.3 מיליארד ש"ח. מדד ת"א 100 ירד בשנה המדווחת בכ-51% לעומת עלייה של כ-25% בשנת 2007.

בשנה המדווחת נרשמה עליית מדדים בשוק איגרות החוב הממשלתיות, והמסחר התאפיין במחזורים רחבי היקף. מדד איגרות החוב הצמודות למדד עלה בכ-9.5% לעומת עלייה של כ-6.7% בשנת 2007.

העליות במדדי איגרות החוב הממשלתיות במחצית השנה הראשונה נבעו, בין השאר, מפרסום נתוני המאקרו החיוביים על המשק, מהמשך העליות במחירי הנפט והסחורות ומהעלייה המתמשכת בציפיות לאינפלציה. התגברות החששות מההאטה הצפויה ומהמדדים הנמוכים וכן הפדיונות הגדולים של הגופים המוסדיים בעקבות המשיכות המרובות של ציבור החוסכים, מיתנו במעט את העליות, אך בסיכום שנתי נרשמו עליות מדדים גבוהות.

בשנה המדווחת עלה מדד איגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות בריבית קבועה לטווח הקצר בכ-6.1%, לטווח הבינוני עלה המדד בכ-13.2% ולטווח הארוך בכ-1.6%. בסוף חודש דצמבר 2008 עמדה תשואת המק"מ לשנה על כ-1.51%, ובאיגרות החוב הלא צמודות מסוג 'שחר' לכ-18 שנה עמדה התשואה על כ-5.48%.

פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו

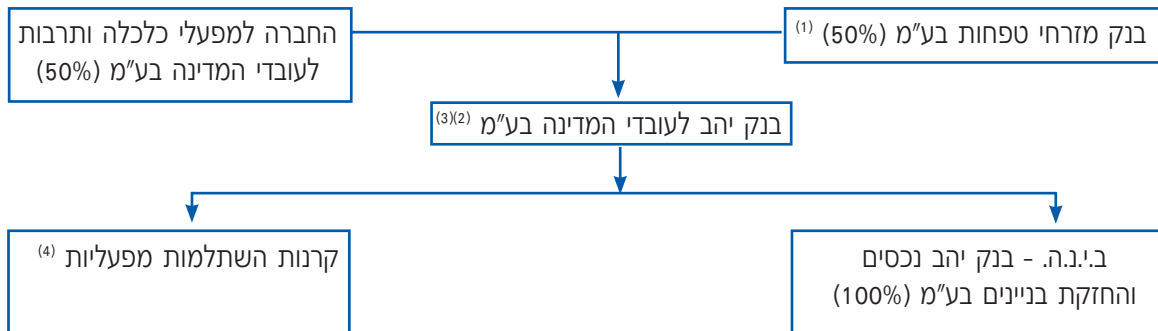
מידע צופה פני עתיד

המידע המפורט בדוח זה והנוגע לתיאור עסקי הבנק, למצבו הכספי ולתוצאות פעילותו עשוי להכיל מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח - 1968. משפטים הכוללים ביטויים, כגון 'אנו מאמינים', 'שואפים', 'צפוי', 'מתכוונים', 'אמור ל...', 'מעריכים', 'חוזים' וביטויים דומים אחרים מצביעים על כך שמדובר במידע צופה פני עתיד. מידע זה משקף את השקפתו הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים המבוססים על הערכות ולכן נתונים לסיכונים, לחוסר ודאות ואף לאפשרות שלא יתממשו כלל או שיתממשו במקצת בלבד.

פעילות הבנק

הבנק הוא תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק', לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רישיונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון החדש הבנק רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, הכל בהשוואה למצב ערב קבלת הרישיון ובכפוף להיתר מראש של המפקח על הבנקים. בד בבד עם רישיון זה נתקבל בבנק אישור המפקח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. הבנק סיים את היערכותו לפעילות על פי הרישיון החדש, בכפוף ובהתאם למדיניות הדיריקטוריון בנושא זה.

תרשים שליטה והחזקות עיקריות

(1) ביום 10 ביולי 2008 הושלמה עסקת המכירה שבה מכרו בנק הפועלים בע"מ וחברות מקבוצתו את חלקם בבנק לבנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן מזרחי-טפחות).

(2) ביום 31 במארס 2008 נמכרה פעילותן של החברות יהב השתלמות וחיסכון בע"מ בפירוק, יהבית בע"מ בפירוק וכן יהב בע"מ בפירוק, חברות אלו עסקו בניהול קופות גמל וקרנות השתלמות. בדבר פרטים נוספים ראה להלן בפרק 'מגזר שוק ההון'. מאז חברות אלו אינן פעילות ונכנסו לתהליך פירוק.

(3) חברת יהב מסד ניהול תיקים בע"מ בפירוק, שמוחזקת בשיעור של 50% בידי הבנק, נמצאת בתהליך פירוק.

(4) ביום 3 ביולי 2008 הודיע הבנק לאגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר כי הוא מוותר, באופן חד-צדדי על הזכויות הנלוות למניותיו בקרנות ההשתלמות המפעלויות: יהב קרן השתלמות וחיסכון לאחים ואחיות בע"מ ויהב פ.ר.ח. חברה לניהול קופות גמל בע"מ, ככל שיש בזכויות אלו כדי להוות 'שליטה' כמשמעותה בהוראות הדין, כלומר הזכות להשתתף באספות של בעלי המניות של החברה והזכות לקבל את יתרת נכסיה בעת פירוק.

הבנק הודיע כי ויתור זה לא יחול במקרה שתוגש הצעה לחיסול עסקי החברות האמורות, וכן כי מדובר בויתור אישי שלא יחייב צדדים שלישיים שירכשו את המניות.

מגזרי הפעילות של הבנק

פעילות הבנק מנוהלת בשני מגזרי פעילות עיקריים, ואלו הם: המגזר הקמעונאי, הכולל את הפעילות הבנקאית פיננסית מול הלקוחות, ומגזר שוק ההון, הכולל את פעילות הבנק בתחום קופות הגמל וקרנות ההשתלמות.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מסים במגזר הקמעונאי בשנה המדווחת הוא 36.9 מיליון ש"ח, ושיעורו כ-95% מכלל פעילות הבנק.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מסים במגזר שוק ההון בשנה המדווחת הוא 1.8 מיליון ש"ח, ושיעורו כ-5% מכלל פעילות הבנק.

לפרטים נוספים ראה בפרק 'תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות'.

הון הבנק

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2008 עמד על 243,899.50 ש"ח. החלוקה היא כדלקמן:

- 2 מניות יסוד בנות 0.01 ש"ח.

- 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח.

- 2 מניות רגילות מסוג א בנות 0.01 ש"ח.

גיוס מקורות הוניים

כחלק מתכנית העבודה של הבנק, הנקבעת בידי הדירקטוריון והכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך נקבעים נוסף על היעדים העסקיים ועל יעדי הרווחיות גם המקורות לגיוס ההון, וזאת על פי ההנחיות שקבע דירקטוריון הבנק.

לפי הערכת הנהלת הבנק יגויסו עד סוף שנת 2009 מקורות הוניים שישמשו כהון משני באמצעות כתבי התחייבויות נדחים.

התפתחויות העיקריות ברווחיות הבנק

להלן השינויים בסעיפי הרווח וההפסד העיקריים:

שיעור השינוי באחוזים	2007 במיליוני ש"ח	2008 במיליוני ש"ח	
8	245.3	264.4	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
46	5.9	8.6	הפרשה לחובות מסופקים
(26)	175.0	129.3	הכנסות תפעוליות ואחרות
7	300.6	321.6	הוצאות תפעוליות ואחרות
(44)	113.8	63.5	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
(46)	71.8	38.7	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
	(0.1)	97.8	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
90	71.7	136.5	רווח נקי

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בשנה המדווחת ב-264.4 מיליון ש"ח לעומת 245.3 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ-8%.

- הגורמים המרכזיים שהביאו לידי עלייה ברווח מפעולות מימון בשנה המדווחת הם אלה:
- גידול משמעותי בהיקפי האשראי הניתן במרווח מפריים.
 - חשיפות בסיס מתאימות במגזר הצמוד למדד.
 - רישום הכנסה בגין השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן.

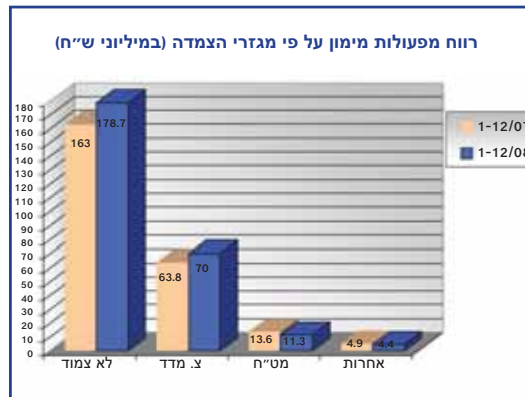
עם זאת, הגורמים המרכזיים שהביאו לידי ירידה ברווח מפעולות מימון בשנה המדווחת הם אלה:

- ירידה במרווחים במגזר הלא צמוד כתוצאה ממתן אשראי ב'ריבית יהב'.
- הוצאה במגזר הצמוד למדד שנבעה מהפרשי עיתוי שנוצרו מהבטחת קרן השקעה לחוסכים בתכניות חיסכון לעומת הכנסה בשנת 2007.

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים ברבעון הרביעי של השנה הסתכם ב-72.2 מיליון ש"ח לעומת 61.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ-18%. הגורם המרכזי שהביא לידי העלייה בהכנסה הוא השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן. הכנסה זו מחקה הפסד חשבונאי שנרשם ברבעונים קודמים. מנגד קוזזה העלייה ברווח בשל השפעת המדדים השליליים בעיקר על תכניות החיסכון הנהנות מהבטחת קרן ובשל הפחתה של איגרת חוב שאינה בעלת אופי זמני.

להלן תרומת מגזרי ההצמדה השונים לרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

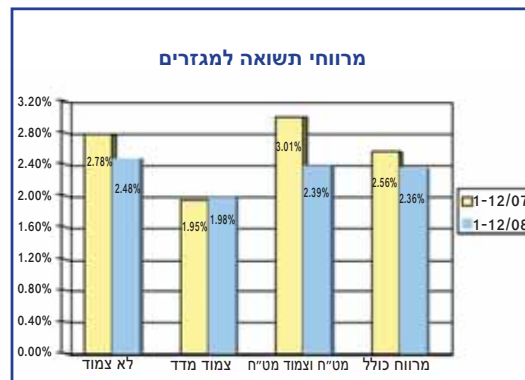
	2007		2008		
	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד	66	163.0	68	178.7	
מטבע ישראלי צמוד למדד	26	63.8	26	70.0	
מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)	6	13.6	4	11.3	
הכנסות מימון אחרות	2	4.9	2	4.4	
סך הכול	100	245.3	100	264.4	

פער הריבית הכולל, המבטא את הפרש שבין שיעור ההכנסה על הנכסים לבין שיעור ההוצאה על ההתחייבויות, הסתכם בשנה המדווחת בכ-2.4% לעומת 2.6% בשנה הקודמת.

להלן פירוט פערי הריבית לפי מגזרי הצמדה:

2007	2008	
		באחוזים
2.8	2.5	מטבע ישראלי לא צמוד
2.0	2.0	מטבע ישראלי צמוד למדד
3.0	2.4	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)

הרכב הנכסים הממוצע של הבנק לפי מגזרי ההצמדה השונים הוא כדלקמן:

2007	2008	
		באחוזים
64	67	מגזר לא צמוד
31	28	מגזר צמוד למדד
5	5	מגזר מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בשנה המדווחת בסך של 8.6 מיליון ש"ח לעומת 5.9 מיליון ש"ח בשנה הקודמת ונובעת בעיקר מהפרשה ספציפית. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמה ההפרשה בסך של 4.7 מיליון ש"ח לעומת 2.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. החל מחודש יולי 2008 הבנק מיישם מדיניות שונה לקביעת ההפרשה לחובות מסופקים, אשר מבוססת על בחינה פרטנית של החובות הבעייתיים בסניפים, החובות שהועברו לטיפול יחידת הגביה באגף בנקאות קמעונאית והחובות שהועברו לטיפול משפטי וסיכויי הגביה בגינם. ההפרשה ברבעון הרביעי משקפת הערכה שמרנית וזוהירה של הנהלת הבנק את תיק האשראי. ההפסדים בפועל יכול שיהיו שונים מההפרשה הספציפית שנעשתה בגינם.

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בשנה המדווחת בסך של 255.8 מיליון ש"ח לעומת 239.4 מיליון ש"ח בשנה קודמת, עלייה של כ-7%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנה המדווחת ב-129.3 מיליון ש"ח לעומת 175.0 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ-26%. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ההכנסות בסך של 27.5 מיליון ש"ח לעומת 42.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ-36%. עיקר הירידה בשנה המדווחת נובע ממכירת פעילות קופות הגמל כמפורט בפרק 'מגזר שוק ההון'.

- הפעילות בכרטיסי אשראי

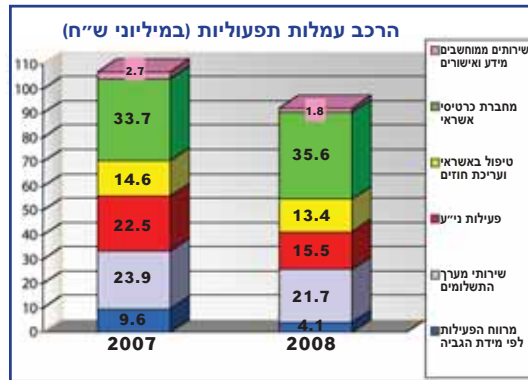
הכנסות הבנק מהשתתפות בהכנסות של חברת כרטיסי אשראי הסתכמו בשנה המדווחת ב-35.6 מיליון ש"ח לעומת 33.7 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ-6%. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ההכנסות ב-8.0 מיליון ש"ח לעומת 7.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ-1%. הכנסות הבנק מריבית על אשראי ללקוחות באמצעות כרטיסי אשראי הכלולות ברווח מפעולות מימון הסתכמו בשנה המדווחת ב-6.4 מיליון ש"ח בדומה לשנה הקודמת.

- עמלה ממתן אשראי מפיקדונות לפי מידת הגבייה

ההכנסות מעמלות ממתן אשראי כנגד פיקדונות לפי מידת הגבייה הסתכמו ב-4.1 מיליון ש"ח לעומת 9.6 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ-57%. זאת בעיקר עקב הקיטון בעמלה ששילמה לבנק מדינת ישראל עקב סיום ההתקשרות בין הבנק לבין המדינה. לפרטים ראה בביאור 1 ג.16 בדוחות הכספיים.

- יתר העמלות התפעוליות

העמלות התפעוליות הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 52.4 מיליון ש"ח לעומת 63.7 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ-18%. הירידה נבעה בעיקר מיישום חוק העמלות ובאה לידי ביטוי בירידה בהכנסות מדמי טיפול אשראי וכן מירידה בפעילות של לקוחות בניירות ערך ומעמלות ניכויים משכר עובדים בשל סיום ההתקשרות עם מדינת ישראל בהסכם למתן שירותים בנקאיים לעובדיה. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו יתר העמלות ב-12.5 מיליון ש"ח לעומת 17.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ-27%.

הכנסות אחרות

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנה המדווחת בסך של 37.2 מיליון ש"ח לעומת 68.0 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ-45%. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ההכנסות ב-6.3 מיליון ש"ח לעומת 15.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ-60%. ההכנסות האחרות נובעות בעיקר מעמלות בגין שירותים לקופות גמל ולקרנות השתלמות ומעמלות הפצה של קרנות נאמנות. ההכנסות מעמלות בגין שירותים אלו קטנו עקב הסכמי התפעול שנחתמו לאחר מכירת פעילות קופות הגמל, כמפורט בפרק 'מגזר שוק ההון', וזאת בעקבות הורדת שיעור העמלה בכל המערכת הבנקאית.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנה המדווחת ב- 321.6 מיליון ש"ח לעומת 300.6 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ-7% כמפורט להלן. ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו הוצאות ב-78.0 מיליון ש"ח לעומת 85.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ-9%.

- הוצאות השכר הסתכמו בשנה המדווחת ב-164.5 מיליון ש"ח לעומת 162.3 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ-1%. העלייה נובעת בעיקר מגידול מצבת כח האדם הנדרש להרחבת פריסת הסניפים של הבנק ומהפסדים בהשקעות קופות הגמל בהם מושקעים כספי הפיצויים של עובדי הבנק. מנגד ירדו הוצאות השכר בשל הקיטון במענק המיוחד לעובדי הבנק.

ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו הוצאות השכר ב-38.1 מיליון ש"ח לעומת 42.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ-11%.

- הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנה המדווחת ב-53.8 מיליון ש"ח לעומת 40.9 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ-32%. הוצאות האחזקה והפחת ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ב-14.6 מיליון ש"ח לעומת 12.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-14%. העלייה בהוצאות האחזקה נובעת בעיקר מפתיחת סניפים חדשים כחלק מתכנית ההתרחבות של הבנק, כמפורט בפרק 'המגזר הקמעונאי'.

- ההוצאות האחרות הסתכמו בשנה המדווחת ב-103.3 מיליון ש"ח לעומת 97.4 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עלייה של כ-6%, הנובעת בעיקר מגידול בסעיף הוצאות הפרסום והשיווק בעקבות הגידול בהיקף הפעילות בבנק. ההוצאות האחרות ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו ב-25.3 מיליון ש"ח לעומת 30.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-16%. הירידה נובעת בעיקר מצמצום בהוצאות הפרסום ברבעון זה.

הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנה המדווחת ב-24.8 מיליון ש"ח, ושיעורה מהרווח מפעולות רגילות הוא כ-39%.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם בשנה המדווחת ב-38.7 מיליון ש"ח לעומת 71.8 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה של כ-46%.

הרווח הנקי מפעולות רגילות ברבעון הרביעי של השנה הסתכם ב-10.3 מיליון ש"ח לעומת 10.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס בסך של 97.8 מיליון ש"ח נובע בעיקר ממכירת הפעילות של קופות גמל וקרנות השתלמות מקבוצת הבנק. לפרטים ראה להלן בפרק 'מגזר שוק ההון'.

הרווח הנקי הסתכם בשנה המדווחת ב-136.5 מיליון ש"ח לעומת 71.7 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, גידול של כ-90%. הרווח הנקי ברבעון הרביעי של השנה הסתכם ב-10.2 מיליון ש"ח לעומת 10.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. מפעולות רגילות עמד בשנה המדווחת על 1.59 ש"ח לעומת 2.94 ש"ח בשנה הקודמת.

הרווח הנקי למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. עמד בשנה המדווחת על 5.60 ש"ח לעומת 2.94 ש"ח בשנה הקודמת.

השוואת מדדי הרווחיות (באחוזים):

	2007	2008	
	22.6	9.9	תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מסים להון עצמי
	14.3	6.0	תשואת הרווח מפעולות רגילות לאחר מסים להון העצמי
	14.3	21.2	תשואת הרווח הנקי להון העצמי
	71.5	81.7	יחס הוצאה להכנסה (1)
	58.3	40.2	כיסוי הוצאות תפעוליות בהכנסות תפעוליות ואחרות

(1) יחס הוצאה להכנסה מחושב על פי היחס בין ההוצאות התפעוליות והאחרות לבין הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים וההכנסות התפעוליות והאחרות.

המבנה והתפתחויות העיקריות בנכסים ובהתחייבויות של הבנק

מאזן הבנק ליום 31 בדצמבר 2008 הסתכם ב-11,823 מיליון ש"ח לעומת 9,350 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007, עלייה של כ-26%.

להלן השינויים בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי באחוזים	31 בדצמבר		
	2007	2008	
26	9,350	11,823	סך כל המאזן
36	3,176	4,317	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(3)	3,622	3,499	ניירות ערך
60	2,390	3,823	אשראי לציבור
27	8,688	11,013	פיקדונות הציבור
30	540	702	הון עצמי
	5.8	5.9	יחס ההון העצמי למאזן (באחוזים)

ניירות ערך ופיקדונות בבנקים

הקיטון בסעיף 'ניירות הערך' נבע מהסטה של ההשקעות באיגרות חוב ובמלוות ממשלתיים לטווח קצר להשקעה בפיקדונות יומיים בבנקים, בין היתר בשל פדיון גבוה של איגרות חוב ממשלתיות.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

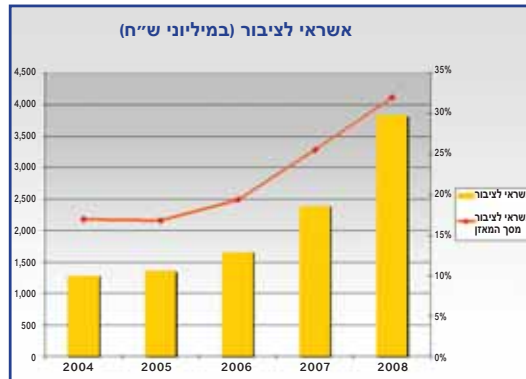
שיעור השינוי באחוזים	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2007	2008	
			ניירות ערך לפדיון
(32)	19.4	13.2	של ממשלת ישראל
(49)	5.1	2.6	של בנקים
			ניירות ערך זמינים למכירה
(5)	3,498.1	3,333.6	של ממשלת ישראל
289	25.5	99.1	של בנקים
(14)	56.7	48.7	של אחרים
			ניירות ערך למסחר
(90)	16.8	1.7	של ממשלת ישראל

אשראי לציבור

העלייה בסעיף 'אשראי לציבור' נובעת מהגידול בביצועי האשראי בקרב לקוחות הבנק. מיום 1 בינואר 2008 ניתן אשראי ב'ריבית יהב' הכולל הלוואות וח"ד לעובדי מדינה. עד ליום 31 בדצמבר 2007 אשראי בתנאים אלו ניתן כנגד פיקדונות המדינה ונכלל באשראי מפיקדונות לפי מידת הגבייה. שיעור האשראי לציבור מסך נכסי המאזן ליום 31 בדצמבר 2008 הוא כ-32% לעומת 26% בסוף 2007.

סיכון אשראי כולל לציבור

הסיכון הכולל של האשראי לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור ואת ההשקעות באגרות חוב של תאגידים, ומסיכון אשראי חוץ-מאזני, הכולל מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי. סיכון האשראי הכולל לציבור ליום 31 בדצמבר 2008 הסתכם ב-6,461 מיליון ש"ח לעומת 4,536 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007.

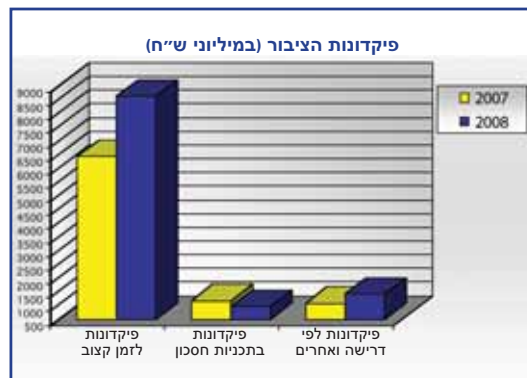
פיקדונות הציבור

להלן הרכב פיקדונות הציבור (במיליוני ש"ח):

שעור שינוי באחוזים	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2007	2008	
34	6,430	8,633	פיקדונות לזמן קצוב
(17)	1,176	971	פיקדונות בתכניות חיסכון
30	1,082	1,409	פיקדונות לפי דרישה ואחרים
27	8,688	11,013	סך הכול

הגידול בפיקדונות הציבור חל על רקע הירידות החדות שנרשמו בשוק ההון במהלך שנת 2008 שהגבירו את הביקוש לפיקדונות המסורתיים בבנק יהב, שנתפס בקרב לקוחותיו כבנק סולידי.

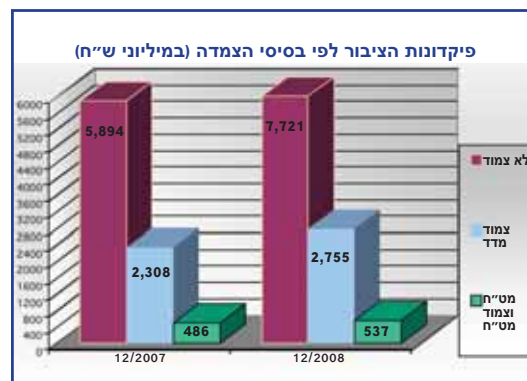
מתחילת שנה, היקף פיקדונות הציבור גדל ב- 2.3 מיליארד ש"ח מתוכם, רק ברבעון הרביעי סך של 1.1 מיליארד ש"ח.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פיקדונות הציבור	שיעור השינוי באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר		מגזר הצמדה
			2007	2008	
68	70	1,827	5,894	7,721	לא צמוד
27	25	447	2,308	2,755	צמוד מדד
5	5	51	486	537	מטבע חוץ (כולל צמוד מט"ח)
100	100	2,325	8,688	11,013	סך הכול

הון עצמי

הגידול בהון העצמי נובע בעיקר מהרווח מפעולות בלתי רגילות בסך של כ-98 מיליון ש"ח ומרווח שוטף. בשנה המדווחת היו התאמות חיוביות נטו בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה בסך של כ-25 מיליון ש"ח. ברבעון הרביעי לשנת 2008 היו התאמות חיוביות נטו בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה בסך של כ-26 מיליון ש"ח.

יחס ההון העצמי למאזן ליום 31 בדצמבר 2008 הסתכם ב- 5.9% לעומת 5.8% בסוף שנת 2007.

יחס ההון העצמי לרכיבי הסיכון

יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון נכון ליום 31 בדצמבר 2008 הוא 11.9% לעומת 14.0% ליום 31 בדצמבר 2007. הירידה נובעת מגידול בהיקף האשראי לציבור כמפורט לעיל בסיבות לגידול סעיף האשראי, מגידול בערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי ומהשקעות בפיקדונות בבנקים במקום באיגרות חוב ממשלתיים. עם זאת, הגידול בהון העצמי כמפורט לעיל מיתן את שיעור הירידה ביחס ההון.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר יחס ההון העצמי לרכיבי הסיכון כדי שהיחס לא יפחת מהשיעור המזערי הנדרש על פי הוראות בנק ישראל, העומד על 9%, וזאת על רקע הנוהג המקובל בבנקים בעולם לשמור על יחס הלימות הון בשיעורים העולים על דרישות המינימום של הרגולטורים ולקראת אימוץ הוראת באזל 2. דירקטוריון הבנק קבע יעד לסוף שנת 2009 של יחס הלימות הון בסך של 13%. במידת הצורך, ינפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 2 לדוחות הכספיים. בעת היישום של כללי החשבונאות בעריכת הדוחות הכספיים הנהלת הבנק משתמשת בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של הנכסים וההתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ושל התוצאות המדווחות של הבנק.

ייתכן שהתממשותם בעתיד של האומדנים וההערכות יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מההערכות ומהאומדנים כאמור כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים בעתיד משינויים שונים.

בכל הנוגע למדיניות החשבונאית הבנק מחשיב אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, כאומדנים וכהערכות בנושאים קריטיים. לדעת הנהלת הבנק, האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

להלן סקירה בנושא הקריטי כאמור לעיל:

הפרשה הספציפית לחובות מסופקים

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים מבוצעת לאחר בחינה פרטנית של האשראי הבעייתי ומכלול הגורמים המשפיעים על גבייתו.

ההפרשה כוללת חובות בעייתיים שהוגדרו על ידי הסניפים, חובות בעייתיים שהועברו לטיפול יחידת הגביה באגף בנקאות קמעונאית וחובות שהועברו לטיפול משפטי.

קביעת ההפרשה נעשית על פי מדרג סמכויות של בעלי תפקידים בבנק, לאחר בחינת המידע המצוי בידי הבנק באשר לחייב, מקורות הכנסותיו, עמידתו בהתחייבויותיו וערך הבטחונות שהעמיד לטובת האשראי. ההפסדים בפועל יכול שיהיו שונים מההפרשה הספציפית שנעשתה בגינם.

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא 'המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי'. על פי החוזר, יישם הבנק מיום 1 בינואר 2010 הוראות חדשות בנושא חובות פגומים. יישום ההוראה יגרום לשינוי באומדן וברישום ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים. לפרטים נוספים בדבר ההוראות החדשות ראה ביאור 2. יט.2. לדוחות הכספיים.

מדיניות ניהול סיכונים

במהלך פעילותו הבנק נחשף לסיכונים שונים, כגון סיכוני שוק (סיכונים הנובעים מחשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ובשערי החליפין וסיכונים מחשיפת בסיסי ההצמדה), סיכוני נזילות, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים. הוראות בנק ישראל לניהול בנקאי תקין קובעות עקרונות יסוד לניהול ולבקרת סיכונים. ההנחיות דורשות מעורבות והבנה של הדירקטוריון בניהול סיכונים, מינוי מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה והעמדת כלים להערכה ולמידה של סיכונים. בגין סיכוני האשראי והשוק יש דרישה רגולטורית להלימות הון.

מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מאושרת בדירקטוריון הבנק. הדירקטוריון קובע את תקרות החשיפה המותרות בתחומים השונים. נושא ניהול הסיכונים נדון אחת לרבעון בדירקטוריון הבנק על בסיס מסמך החשיפות המפרט את מכלול הנושאים הנוגעים לניהול סיכונים. כמו כן, דירקטוריון הבנק מקבל דיווח חודשי מתומצת בכל הנוגע לסיכוני השוק והנזילות בישיבות הדירקטוריון התקופתיות.

בתחילת חודש נובמבר 2008 מונה מר משה גל למנהל הסיכונים של הבנק במקומה של מנהלת אגף נכסי לקוחות, הגב' אילנה אבידב-מור. מנהל הסיכונים של הבנק אחראי על סיכוני השוק והנזילות, על הסיכונים התפעוליים ועל הסיכונים המשפטיים.

מנהל הסיכונים אחראי בין היתר לניהול שוטף של החשיפות, למתן המלצות לדירקטוריון ולהנהלה בנושא ניהול החשיפות, ליצירה ולגידור סיכונים ולהסדרת נוהלי מעקב ובקרה.

מנהל אגף בנקאות קמעונאית, מר חנן ידידיה, הוא מנהל סיכוני האשראי של הבנק מיום 1 באפריל 2008. למנהל סיכוני האשראי כפופה בין היתר היחידה לבקרה וליתור סיכוני אשראי.

מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות נדונה בצוות ניהול נכסים והתחייבויות (להלן נ"ה) של הבנק. צוותי משנה מנהלים את הפעילות השוטפת, הנעשית על פי החלטות הדירקטוריון או ועדותיו העוסקות בחשיפות לסיכוני שוק ונזילות ובכפוף להוראות הפיקוח על הבנקים.

לבנק יחידה לבקרת אשראי ולבקרת סיכוני שוק ונזילות המדווחת למנכ"ל הבנק.

סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחץ-מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק.

מדיניות סיכוני השוק ודרכי ניהולם מכוונת להפחית את רמת הסיכון מהפעילות השוטפת של הבנק עד למינימום סביר. מלבד ניהול שמרני של הפעילות השוטפת, המדיניות מכוונת ליצור אפיק הכנסה נוסף מביצוע חשיפות יזומות ומסחר על פי הרשאות של הנהלת הבנק ושל הדירקטוריון. תהליך ניהול הסיכונים כולל מדידת הסיכונים, הערכת התוצאות האפשריות הנובעות מסיכונים אלו, דיווח, נהלים ובקרה.

לבנק מערך מחשוב המאפשר לנהל בסיס נתונים ולבצע את החישובים הדרושים לצורך ניהול הסיכונים. הבנק אומד אחת לחודש את רגישות הערך הנוכחי של כלל הבנק לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. הבנק אומד את סיכוני השוק של כלל הבנק גם בשיטת הערך בסיכון (VAR) לצרכי מדידה ודיווח. כמו כן, נבחנים תרחישי קיצון והשפעתם על הון הבנק.

סעיפים 9 ו-10 להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 339 מורים על ניהול סיכונים על פי מודל פנימי. עד לפני כשנה וחצי קיבל הבנק פטור מבנק ישראל מיישום סעיפים אלו (ראה פירוט להלן).

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק על פי מודל סטנדרטי שהגדיר בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני המטבע והאינפלציה בבנק. סך ההון הנדרש לעניין זה ביום 31 בדצמבר 2008 הוא 1.0 מיליון ש"ח (הסכום המשוקלל במונחי נכסי סיכון הוא 10.9 מיליון ש"ח).

חשיפת הבסיס

חשיפת הבסיס מוגדרת כחשיפת ההון הפיננסי הפעיל לשלושה מגזרי הצמדה כדלקמן: שקל לא צמוד, שקל צמוד מדד ומט"ח (כולל צמוד מט"ח). הסיכון נובע מהשפעה אפשרית של האינפלציה ומשינויים בשערי החליפין על הכנסות הבנק. יחידת סיכונים ונוסטרו של הבנק אחראית על ניהול סיכון הבסיס. המדיניות נקבעת על פי תנאי השוק ובכפוף למגבלות קיימות.

מגבלות חשיפת הבסיס שקבע דירקטוריון הבנק במגזרים השונים הן אלו:
 במגזר הלא צמוד ינוע עודף או חוסר בנכסים בין (-25%) ל-120% מההון העצמי הפעיל.
 במגזר הצמוד למדד עודף הנכסים או עודף ההתחייבויות נגזר מיתר המגזרים.
 במגזר המט"ח לא יעלה עודף הנכסים או עודף ההתחייבויות על 20% מההון העצמי הפעיל.
 לצורך חישוב מגבלות החשיפה ההון העצמי הפעיל מוגדר כהון עצמי, בניכוי נכסים לא פיננסיים, בניכוי ההתאמות נטו בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן ובתוספת ההפרשה לחובות מסופקים כללית ונוספת. מדידת החשיפות נעשית לאחר התאמות כלכליות אשר כוללות מכשירים נגזרים המוצגים כחוץ-מאזניים.

החשיפה המקסימלית במגזר המט"ח מוגבלת כמפורט להלן:
 חשיפה לדולר האמריקני עד 20% מההון העצמי הפעיל וחשיפה לאירו עד 10% מההון העצמי הפעיל. החשיפה לשאר המטבעות עד 0.5% מההון העצמי הפעיל לכל מטבע, בכפוף למגבלה הכוללת על החשיפה במט"ח.

להלן חשיפת הבסיס במהלך שנת 2008 (במיליוני ש"ח):

מנימום במהלך השנה (1)	מקסימום במהלך השנה (1)	ליום 31 בדצמבר 2008	
122.3	330.8	170.1	מגזר צמוד מדד
162.6	377.4	346.0	מגזר שקל לא צמוד
6.1	30.1	13.7	מגזר מט"ח וצמוד מט"ח
		529.8	סך הכול הון פיננסי פעיל

(1) על בסיס מדידה לסופי חודשים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2008 רגישות השווי ההוגן לירידה במדד בשיעור של 1% היא כ-1.5 מיליון ש"ח שהם כ-0.3% מסך ההון העצמי הפעיל (2.5 מיליון ש"ח שהם כ-0.6% מסך ההון העצמי הפעיל נכון ליום 31 בדצמבר 2007).

דירקטוריון הבנק אישר לעסוק במכשירים נגזרים עם תאגידים בנקאיים בלבד, בכפוף למגבלות שנקבעות מעת לעת בוועדת ההשקעות של הדירקטוריון על השקעות בתאגידים אלו. במסגרת זו הבנק מבצע מסחר בעסקאות עתידיות כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM).

בחודש יולי 2007 אישר בנק ישראל לבנק לפעול במכשירים נגזרים במט"ח בכפוף לכמה תנאים. הבנק רשאי לפעול בנגזרי מט"ח לצורכי ניהול נכסים והתחייבויות (ALM) ולצורכי גידור בלבד. הבנק טרם החל לפעול בנגזרי מט"ח. בעקבות האישור האמור ביטל בנק ישראל את הפטור שניתן לבנק מיישום מודל VAR לניהול סיכוני שוק. הבנק נערך ליישום של מודל לניהול סיכוני שוק.

חשיפת הריבית

דיווח על החשיפה בשיעורי הריבית מוצג בסקירת ההנהלה בתוספת ד. מטרת ניהול חשיפת הריבית היא למזער בעלות סבירה את סיכוני הריבית הנגזרים מן הפעולות השוטפות במגזרי ההצמדה השונים. שינויים בשיעורי הריבית עלולים לפגוע ברווחיות הבנק אם יש פער בין משך החיים הממוצע (להלן המח"מ) של הנכסים לבין מח"מ ההתחייבויות. לשם כך מתבצעת בחינה תקופתית של מח"מ המקורות והשימושים.

המח"מ המחושב לצורך ניהול חשיפת הריבית הוא מח"מ כלכלי המושפע גם ממכשירים נגזרים המוצגים כחוץ-מאזניים וגם מההון העצמי הפעיל (שלא כמו המח"מ החשבונאי וההפרש במח"מ המוצגים בסקירת ההנהלה בתוספת ד). ההון העצמי הפעיל מסווג כמקור לא צמוד לזמן קצר.

חשיפת הריבית נמדדת במונחים של שינוי הערך הנוכחי כתוצאה משינויים בריבית.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלת פער מח"מ של עד ± 0.5 שנים בכל אחד ממגזרי ההצמדה השונים האלה: הלא צמוד, הצמוד למדד והמט"ח (כולל צמוד מט"ח).

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה כוללת בחשיפה לריבית (השינוי בשווי ההון במגזר בעקבות עלייה או ירידה בשיעור של 1% בריבית) במגזר הצמוד ובמגזר הלא צמוד יחדיו של 6% מההון העצמי ומגבלה של 1% מההון העצמי במגזר המט"ח והצמוד מט"ח.

חשיפת ריבית (1)							
מגבלה	מינימום במהלך השנה באחוזים מסך ההון העצמי	מקסימום	באחוזים מסך ההון העצמי		שינוי בשווי ההון במיליוני ש"ח		
			ליום 31 בדצמבר 2007	ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 31 בדצמבר 2007	ליום 31 בדצמבר 2008	
							מגזר צמוד למדד
6	1.6	1.0	1.3	1.6	6.8	11.2	ומגזר שקל לא צמוד (2)
1	0.1	-	0.1	-	0.4	0.2	מגזר מט"ח וצמוד מט"ח

- (1) השינוי בשווי ההון במגזר בעקבות שינוי בשיעור של 1% בריבית.
- (2) חישוב החשיפה נעשה בלא קיזוז בין המגזרים.

במגזר הלא צמוד - לרוב הנכסים וההתחייבויות מח"מ קצר או שהם צמודים לריבית הפריים היכולה להשתנות מדי יום ביומו, ועל כן הם מסווגים כנכסים או כהתחייבויות לפירעון עם דרישה. מח"מ ההתחייבויות במגזר מושפע, בין היתר, מיתרת עו"ש הזכות שנפרסת על פי הערכת הבנק עד שנתיים.

ליום 31 בדצמבר 2008 יש מרווח של כ-1.1% בין שיעור התשואה הפנימי של הנכסים לבין שיעור התשואה הפנימי של ההתחייבויות (3.4% נכון ליום 31 בדצמבר 2007). הירידה במרווח נובעת, בין היתר, בשל מתן אשראי בשנת 2008 בריבית יהב' ובשל ירידה בריבית הפריים בחודשים האחרונים של השנה התורמת לצימצום המרווחים במגזר השיקלי הלא צמוד. שחיקה נוספת במרווח החשבונאי נובעת משערוך חשבונאי שונה בין המקורות בריבית קבועה (פיקדונות) לתקופה בינונית לבין השימושים (איגרות חוב), שמשוערכים בהתאם לשווי השוק שלהם. ליום 31 בדצמבר 2008 מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים ב-0.09 שנים (0.02 שנים נכון ליום 31 בדצמבר 2007), ולכן יש חשיפה לירידת ריבית במגזר. התחזית בסוף השנה הייתה שהריבית במגזר הלא צמוד בטווח הקצר תרד.

במגזר הצמוד למדד - ליום 31 בדצמבר 2008 יש מרווח בשיעור של כ-0.9% בין שיעור התשואה הפנימי של הנכסים לבין שיעור התשואה הפנימי של ההתחייבויות (1.0% נכון ליום 31 בדצמבר 2007). מח"מ הנכסים ארוך ממח"מ ההתחייבויות ב-0.16 שנים (0.24 שנים נכון ליום 31 בדצמבר 2007), ולכן יש חשיפה לעליית ריבית במגזר. התחזית בסוף השנה הייתה שהריבית במגזר הצמוד בטווח הקצר תשמור על יציבות.

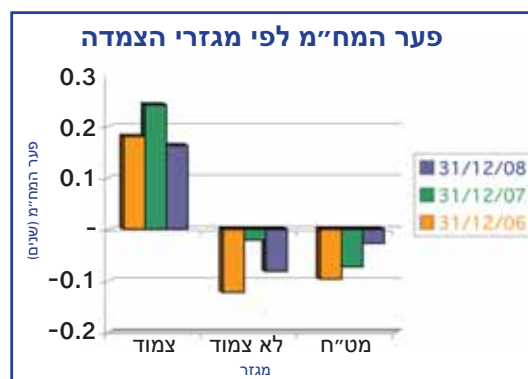
כ-18% מפיקדונות הציבור במגזר הצמוד למדד הן תכניות חיסכון בריבית קבועה לתקופת פירעון מקורית של עשר שנים. נכון ליום 31 בדצמבר 2008 התקופה המקסימלית לפירעון חוזי של תכניות אלו היא כשנתיים. פער המח"מ במגזר זה תלוי גם בהנחות המודל לפדיון עתידי של תכניות חיסכון אלו. בדוח סקירת ההנהלה על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית (תוספת ד) הוצגו פיקדונות הציבור צמודי המדד על פי אומדן הנהלת הבנק בנוגע למועדי הפירעון, על פי מודל.

שיעורי הפדיון של תכניות החיסכון, כפי שהמודל חוזה, נקבעים על פי מכלול המשיכות מן התכניות בעבר ועל פי הוותק של החוסכים שמשכו את כספם. המח"מ של תכניות חיסכון אלו בריבית קבועה הוא כ-0.94 שנים. בנוגע לשיעור התשואה הפנימי והמח"מ בלא השפעת המודל ראה הערה 5 בתוספת ד לסקירת ההנהלה.

הבנק מפעיל גם תכניות חיסכון בריבית משתנה כדי להקטין את חשיפת הבנק לריבית במגזר הצמוד למדד. נכון ליום 31 בדצמבר 2008 הצבירה בתכניות אלו היא כ-1,587 מיליון ש"ח, שהם כ-58% מסך פיקדונות הציבור במגזר הצמוד למדד.

עיקר השקעות הבנק בשנה האחרונה הן לטווחים של שנה עד שנתיים. בשל יכולת התכנסות מוגבלת לזמן קצר קשה להתאים במדויק את מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות במגזר, מח"מ ההולך ומתקצר. נוסף על כך, לבנק תכניות חיסכון בריבית משתנה אחת לחצי שנה בעלות מח"מ קצר (של כ-0.3 שנים) שכנגדן הוא מתכסה על פי מח"מ של שנה.

במגזר מטבע חוץ - היקף הנכסים וההתחייבויות במגזר אינו גדול. נכון ליום 31 בדצמבר 2008 יש מרווח בשיעור של כ-4.5% בין שיעור התשואה הפנימי של הנכסים לבין שיעור התשואה הפנימי של ההתחייבויות (2.2% נכון ליום 31 בדצמבר 2007). מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים ב-0.03 שנים (0.07 שנים נכון ליום 31 בדצמבר 2007), ולכן יש חשיפה נמוכה לירידת ריבית במגזר. התחזית בסוף השנה הייתה להמשך הרמה הנמוכה של ריבית הבנק המרכזי של ארצות הברית.

להלן תיאור השפעתם של שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק:
 א. השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעתם של שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית) במיליוני שקלים חדשים.

ליום 31 בדצמבר 2008				
סך הכול	מטבע ישראלי			
	מטבע חוץ **	צמוד מדד	לא צמוד	
11,658.8	550.9	3,461.0	7,646.9	נכסים פיננסיים *
541.0	-	-	541.0	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ***
11,107.8	538.5	2,771.4	7,797.9	התחייבויות פיננסיות*
538.7	-	538.7	-	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ***
553.3	12.4	150.9	390.0	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2007				
סך הכול	מטבע ישראלי			
	מטבע חוץ **	צמוד מדד	לא צמוד	
9,227.0	506.6	2,581.5	6,138.9	נכסים פיננסיים *
8,777.3	487.5	2,335.1	5,954.7	התחייבויות פיננסיות *
449.7	19.1	246.4	184.2	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעתם של שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים למעט פריטים לא כספיים. במיליוני שקלים חדשים.

ליום 31 בדצמבר 2008						
שינוי בשווי ההוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית ****				
באחוזים		מטבע ישראלי				
סך הכול	סך הכול	סך הכול	מטבע חוץ **	צמוד למדד	לא צמוד	השינוי בשיעורי הריבית
0.2%	0.9	554.2	12.5	145.9	395.8	גידול מידי בו בזמן של אחוז אחד
0.0%	0.2	553.5	12.4	150.4	390.7	גידול מידי בו בזמן של 0.1 אחוז
(0.2%)	(1.0)	552.3	12.2	156.2	383.9	קיטון מידי בו בזמן של אחוז אחד

ליום 31 בדצמבר 2007					
שינוי בשווי ההוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית ****			
באחוזים		מטבע ישראלי			
סך הכול	סך הכול	סך הכול	מטבע חוץ **	צמוד למדד	לא צמוד
(1.0%)	(4.3)	445.4	19.5	240.6	185.3
(0.1%)	(0.5)	449.2	19.1	245.8	184.3
1.1%	4.8	454.5	18.8	252.5	183.2

* לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.
 ** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 *** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כשהם מהווים ריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בביאור 17 בדוח הכספי.
 **** השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה כפי שצוין. סך כל השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שהיה שינוי בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
 לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 17 בדוח הכספי.

- אומדן פנימי של ערך ה-*VAR*
 הבנק אומד את סיכוני השוק של כלל הבנק אחת לחודש גם בשיטת הערך בסיכון (VAR) וזאת לצורכי מדידה ודיווח. אומדן הסיכון מחושב באופק של 10 ימי עסקים, ברמת מובהקות של 99%, בשיטה של VAR היסטורי על פי ההיסטוריה של שלוש השנים האחרונות.
 ה-*VAR* ההיסטורי מניח כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שייתכן שלא יתרחש. כמו כן, בשימוש ברמת מובהקות של 99% מתעלמים מהפסדים גבוהים יותר שעלולים להתרחש (ברמת מובהקות של יותר מ-99%).
 נכון ליום 31 בדצמבר 2008 אומדן הערך בסיכון הוא כ-5.4 מיליוני ש"ח, שהם כ-0.8% מסך ההון העצמי של הבנק.

סיכון נזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון לרווחי הבנק ולהונו העצמי בעקבות אי יכולתו לספק את צורכי נזילותו. ניהול הסיכון מבוקר באופן סדיר כדי להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.
 ניהול הנזילות השוטף נמצא באחריות יחידת הנוסטרו של הבנק.
 הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול הנזילות עוגנו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342. על פי ההוראה הבנק נדרש להפעיל מערכות מידע לשליטה, למדידה, לבקרה ולדיווח על הנזילות.
 דירקטוריון הבנק קבע מדיניות לניהול סיכון הנזילות של הבנק. במסמך המדיניות נקבעו הרכיבים הכמותיים לחישוב יחס הנזילות, נקבעו מגבלות על פער הנזילות ונקבע מערך הטיפול בחריגות מהמדיניות ומהמגבלות שנקבעו.
 לבנק יש מנגנון למדידה שוטפת ולבקרה אחר מצב הנזילות על בסיס יומי. מנגנון שבין תפקידיו לאמוד את מצב הנזילות, לנהל את המקורות ולהיערך למשבר נזילות.

אמידת מצב הנזילות מתבצעת על פי חישוב פער הנזילות לפי תקופות לפירעון ועל פי יחס הנכסים הנזילים להתחייבויות.

הבנק בנה מודל סטטיסטי LAR (LIQUIDITY AT RISK) כדי לקבוע את רמת הנזילות הנדרשת שתשקף נכונה את פעילות הבנק, וזאת על בסיס נתונים היסטוריים שהבנק אוסף ומנתח. דירקטוריון הבנק אישר את המודל.

נכון ליום 31 בדצמבר 2008 הבנק עומד ביחס הנזילות הנדרש בעת שימוש במודל פנימי.

לנוכח המשבר בשוקי הכספים וההון ואי הוודאות בשווקים הפיננסיים הגלובליים דרש בנק ישראל מהבנקים מחודש ספטמבר 2008 להעביר לו דיווח חודשי שוטף על סיכון הנזילות.

ראה להלן גם בפרק 'מדיניות גיוס המקורות ומצב הנזילות'.

היערכות ליישום עקרונות באזל 2

הוועדה הבינלאומית לפיקוח על הבנקים (ועדת באזל) מתאמת בנושאים שונים את פעולות הבנקים המרכזיים במדינות המתועשות.

מסמך ועדת באזל 1 משנת 1988 קבע את דרישות הלימות ההון בתאגידים הבנקאיים בעניין חשיפת התאגיד הבנקאי לסיכונים אשראי על פי שיטה סטנדרטית.

הוועדה פרסמה בשנת 2006 את הנוסח הסופי של מסמך חדש בנוגע להלימות הון. בתאריך 31 בדצמבר 2008 פרסם בנק ישראל את הוראת השעה הסופית בנושא 'מסגרת העבודה למדידה והלימות הון' המבוססת על הוראות ועדת באזל (להלן הוראות באזל 2).

הוראות באזל 2 כוללות שלושה נדבכים כדלקמן:

נדבך 1 - חישוב הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכונים אשראי, שוק וסיכונים תפעוליים. הקצאת ההון בגין סיכונים אשראי מחושבת על פי מאפייני האשראי השונים. ההוראות מאפשרות לתאגידים הבנקאיים לחשב את הקצאת ההון על פי כמה גישות, בהן גישות המבוססות על מודלים כמותיים וסטטיסטיים לדירוג אשראי ולניהול סיכונים. בשלב הראשון, בנק ישראל ממליץ ליישם את הגישה הסטנדרטית המבוססת על דירוגי סיכון חיצוניים.

נדבך 2 - שדרוג מערך ניהול הסיכונים הכולל גם את הסיכונים התפעוליים, הבקורות והממשל התאגידי בבנקים.

נדבך 3 - דרישות דיווח וגילוי איכותי וכמותי בנוגע לחשיפות לסיכונים, לאופן ניהולם ולהערכתם. דרישות הגילוי משתנות לפי הגישה שנבחרה לחישוב יחס ההון לרכיבי סיכון ותלויות באופן ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי.

בין היתר, מטרת ההנחיות שנקבעו בהוראות באזל 2 היא לייסד מערכת כללים מקיפה לטיפול בנושאים של זיהוי, הערכה, צמצום ובקרה ולהרחיב את הדיווח לציבור בנוגע לסיכונים ולהלימות הון.

- דרישות בנק ישראל

בנק ישראל עוקב אחרי התקדמות הבנקים בפרויקט ודורש דיווח שוטף בנושא. כאמור, בנק ישראל פרסם את הוראת השעה הסופית בנושא הגישה הסטנדרטית, ולפיה החל מ-31 בדצמבר 2008 יש לדווח לבנק ישראל על פי הוראות באזל 2 נוסף על הדיווח הקיים בנושא זה. כמו כן, הוראות באזל 2, על שלושת הנדבכים, יחולו על התאגידים הבנקאיים בישראל מיום 31 בדצמבר 2009. כאמור הדיווח הראשון שנדרש הוא על דוחות ליום 31 בדצמבר 2008. בנוסף בנק ישראל ביקש מהבנקים למלא שאלון לליווי הליך הטמעה של הגישה הסטנדרטית במערכת הבנקאית.

- התארגנות הבנק

בבנק הוקם צוות היגיו ליישום ההוראה בראשות החשבונאי הראשי. כמו כן, נבחר ספק לליווי הבנק ביישום ההוראה. בחודש פברואר 2008 הוצגה תכנית העבודה לנדבך 1 לפני ההנהלה ודירקטוריון הבנק והוגשו לבנק ישראל תוצאות סקר ההשפעה הכמותית (QIS5) שבוצע לפי דרישתו בבנק. הבנק נערך ליישום ההוראה של הנדבך ה-1 באמצעות השתלבות במערכת ניהול הסיכונים של חברת האם ובמקביל מתכונן לתחילת הדיווח החל מיום 31 בדצמבר 2008, קרי עם פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2008. הבנק נמצא בסיוע תהליך בניית תכנית העבודה לסגירת הפערים של הנדבך ה-2 בשיתוף עם החברה האם.

סיכויי אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון להפסד הנובע מכך שלוהו לא יעמוד בהחזרי האשראי שקיבל לפי הסכם האשראי עם הבנק.

מערך ניהול האשראי מסתמך על סמכויות אשראי ברמות השונות ועל נוהלי האשראי אשר מגדירים את תהליך אישור האשראי ואת דרך גיבוש החלטות והבקרה.

הבנק משקיע באורח שוטף משאבים בהכשרת העובדים העוסקים בגיבוש החלטות ובהערכת סיכונים באשראי.

הבנק נותן אשראי ללקוחותיו בתוך כדי הפעלת מכלול שיקולים לרבות אמינות, ניסיון עבר, יכולת החזר, היעדר תסמינים שליליים וביטחונות מוצעים.

הביטחונות הניתנים להבטחת אשראי שהבנק נותן כוללים זכות קיזוז פיקדונות (לרבות תכניות חיסכון) ושיעבוד נכסים שונים, בכללם תיקי ניירות ערך, כלי רכב, קרנות השתלמות וקופות גמל נזילות, וערבים. הערבים להלוואות הם ברובם ערבים מוגנים אשר ניתן להיפרע מהם רק לאחר מיצוי ההליכים נגד החייב. היקף הביטחונות המטריאליים הוא אחוז נמוך מסך האשראי שניתן. תכנית העבודה של הבנק תומכת בהגדלת שיעור זה.

במהלך הרבעון השני של שנת 2008 הוקמה מחלקה לבקרה ואיתור סיכויי אשראי הכפופה למנהל סיכויי האשראי. היחידה עוסקת בבחינה שוטפת של מתן אשראי על כל היבטיו, לרבות בחינת שיקולי אשראי. עבודת היחידה מאפשרת בקרה יומיומית ועקבית אחר השיקולים למתן אשראי ללקוחות, גילוי מידי של ליקויים והפקת לקחים שישמשו בסיס להתאמה, לתיקון נהלים ולהסקת מסקנות בשאר יחידות האגף לבנקאות קמעונאית העוסקות במתן אשראי. כל זאת כחלק מתהליך העבודה היומיומי.

כמו כן, תגבר הבנק את מחלקת האשראי באגף, אשר מטפלת באישור בקשות אשראי מעל סמכות הסניף, ואת יחידת הגבייה באגף בנקאות קמעונאית כדי להדק את הטיפול בחובות הבעייתיים. גם במוקד יב ישיר הוקמה יחידה לגביית חובות שתפקידה לגבות חובות שהועברו מהסניפים לאגף בטרם יועברו לטיפול משפטי.

בחודש ספטמבר 2008 מונו תחת מנהל האגף לבנקאות קמעונאית שלושה מנהלי מרחבים. מנהלי המרחבים עומדים בקשר הדוק עם הסניפים שבפיקוחם. תפקידם כולל גם פיקוח ובקרת על וליווי מנהלי הסניפים בעבודתם השוטפת.

לבנק יחידת בקרת אשראי. היחידה מכינה דוחות בקרת אשראי שנתיים המוצגים לפני דירקטוריון הבנק ומדווחת להנהלת הבנק אחת לרבעון על התפתחויות החובות הבעייתיים.

- אג"ח תאגידים

ועדת ההשקעות של דירקטוריון הבנק קבעה מגבלות השקעה באג"ח תאגידים. במהלך הרבעון האחרון של השנה אישרה ועדת ההשקעות של דירקטוריון הבנק את המשך החזקתן של מרבית איגרות חוב שדירוגן ירד (בעלות מתואמת של כ-17 מיליון ש"ח). צוות השקעות לענייני אג"ח תאגידים דן בקביעת מסגרות לפעילות באג"ח מסוג זה, בכפוף לנוהלי פעילות מתאימים. בקרה בנושא אג"ח תאגידים נכללת בתכנית בקרת האשראי.

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים (1) (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2007		ליום 31 בדצמבר 2008		דרוג אשראי חיצוני
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי מאזני (2)	חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי מאזני (2)	
5.7	5.7	8.5	8.5	AAA עד - AA
6.7	6.7	25.3	25.3	A+ עד - A
12.4	12.4	33.8	33.8	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

(1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק היא, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בארצות הברית.
 (2) השקעות באיגרות חוב.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סקירת ההנהלה - תוספת ה' - סיכון אשראי לפי ענפי משק, המצורפת לדוחות הכספיים, תחת ענף "שירותים פיננסיים". בסקירת ההנהלה נכללים אשראי לציבור, והשקעות באיגרות חוב של הציבור.

ההשקעה באיגרות חוב בחו"ל כפופה למגבלות ההשקעה באיגרות חוב קונצרניות אשר נקבעו על ידי ועדת ההשקעות של הדירקטוריון.
 ועדת ההשקעות קבעה מגבלות השקעה באיגרות חוב בחו"ל בנוגע לגובה ההשקעה הכולל וגובה ההשקעה למנפיק.
 ההשקעה באיגרות חוב קונצרניות כפופה גם לטבלת פרמיית סיכון.

דירוג איגרות החוב בחו"ל נקבע לפי הדירוג בחברות בינלאומיות.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות.

- ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה

לבנק אג"ח תאגידים זמינים למכירה בסך של 74.7 מיליון ש"ח ששיעור הירידה שלהן מהעלות המופחתת הוא עד 20% לפרק זמן של עד ששה חודשים. קיימת איגרת חוב בסך של 0.6 מיליון ש"ח בעלת שיעור ירידה של 26% לפרק זמן של עד ששה חודשים.

- הפרשה לחובות מסופקים

הבנק גיבש קריטריונים כדי לקבוע מהם חובות בעייתיים ונהלים למעקב אחריהם, ועל יסוד זה נבדק חישוב ההפרשות לחובות מסופקים אשר לדעת הנהלת הבנק משקפות את סיכוני האשראי של הבנק.
 הנהלת הבנק שוקדת כל העת על שיפור הפיקוח והבקרה על הטיפול בחובות בעייתיים ועל הרחבת המידע והכלים העומדים לרשות הבנק בעת מתן האשראי ללקוחותיו.

מדיניות האשראי של הבנק, שלפיה תיק האשראי מפוזר בין מספר רב של לווים פרטיים שיתרת האשראי של כל אחד מהם נמוכה בדרך כלל, תורמת להקטנת סיכון האשראי.

סך כל הפרשות לחובות מסופקים (ספציפית, כללית ונוספת) הרשומות בספרי הבנק ביום 31 בדצמבר 2008 הסתכם ב-33.7 מיליון ש"ח, לעומת 26.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007.

יתרת ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2008 ב-27.8 מיליון ש"ח לעומת 20.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007. שיעור ההפרשה הספציפית מסך סיכון האשראי הכולל הוא כ-0.4% לעומת 0.5% בשנה הקודמת.

יתרת ההפרשה לחובות מסופקים בגין סיכונים בלתי מזוהים בתיק האשראי של הבנק (כולל הפרשה כללית והפרשה נוספת) הסתכמה ב-31 בדצמבר 2008 בסך של 5.9 מיליון ש"ח לעומת 5.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007.

ביתרה זו כלולה הפרשה לחובות מסופקים על אשראי לעמיתי קרנות השתלמות וקופות גמל שהבנק נותן להן שירותים. ההפרשה נרשמה כדי להביא לידי ביטוי את הסיכון הגלום באשראי זה, הדומה במהותו לסיכון הגלום בריכוזיות אשראי ענפי. יתרת ההפרשה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2008 ב-2.5 מיליון ש"ח, כמו ביום 31 בדצמבר 2007. יתרת ההפרשה הנוספת בגין חובות בעייתיים ליום 31 בדצמבר 2008 הסתכמה ב-0.8 מיליון ש"ח לעומת 0.5 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים (הכוללת את ההפרשה בגין אשראי לעמיתי קרנות השתלמות וקופות גמל) הגיעה בסוף שנת 2008 ל-0.1% מסיכון האשראי הכולל, כבשנה שעברה.

ההפרשה הכללית לחובות מסופקים עומדת על סך של 2.6 מיליון ש"ח.

חובות בעייתיים

סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח):

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2007	2008	
1.2	2.7	שאינם נושאים הכנסה
7.8	14.0	שאורגנו מחדש
13.5	16.4	בפיגור זמני
27.0	43.0	בהשגחה מיוחדת
49.5	76.1	סך הכול אשראי מאזני ללווים בעייתיים
5.3	5.5	סיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים בעייתיים
-	0.5	אג"ח של לווים בעייתיים
54.8	82.1	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים

הגידול בחובות הבעייתיים נובע מגידול חד ביתרת האשראי על חשבון הבנק, אשר בחלקו הגדול ניתן בעבר על חשבון החשב הכללי. חלק מהגידול נובע מחובות של לקוחות שהעבירו את פעילותם לבנקים אחרים. הבנק פועל כדי לאתר מוקדם ככל האפשר לווים בסיכון, ולשם כך הוא מפעיל כלי מעקב לבקרה. בעקבות הגידול בהיקפי האשראי, נערך הבנק לתגבור מערך בקרת הסיכונים ונהלי העבודה הכרוכים בנושא.

- מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בחוודש דצמבר 2007, פורסמו הוראות דיווח לציבור בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי נדרשים ליישם את ההוראות הללו החל מ-1 בינואר 2010.

ההוראות מתבססות על כללי דיווח ומדידה של תקני חשבונאות אמריקאיים ושל רשויות הפיקוח בארצות הברית.

ההוראות קובעות כללים מפורשים בהתייחס לסיווג של חובות פגומים, סיכון אשראי, מדידת הפרשות להפסדי אשראי, מחיקה חשבונאית של חובות והכרה בהכנסה בגין חובות, ובכך יוצרות אחידות ועקביות במדידה ובגילוי בנושאים אלו

על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל, ומסייעות להשוות בין דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לבין דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים בחו"ל.

הבנק מבצע כיום את ההפרשות להפסדי אשראי על פי הוראות ניהול בנקאי תקין (הוראות 314, 315, 316 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים).

השינויים העיקריים שצפויים לחול על הבנק בעקבות ההוראה:

סיווג חובות - הסיווגים הקיימים כיום על פי הוראת ניהול בנקאי 314 מתבטלים ובמקומם יחולו הסיווגים הבאים:

- סיווג חיובי - חוב תקין וחוב בהשגחה מיוחדת

- סיווג שלילי - חוב נחות וחוב פגום

חוב בהשגחה מיוחדת - חוב בעל חולשות פוטנציאליות אשר עלולות לגרום להדרדרות בסיכויים לפירעון החוב או במעמדו של הבנק כנושה, שראוי שיקבל תשומת לב מיוחדת מהנהלה.

חוב נחות - חוב המוגן באופן לא מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של ביטחון ששועבד (אם קיים). לחוב נחות חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד, אם הליקויים בחוב לא יתוקנו.

חוב פגום - סיווג המצביע על רמת סבירות גבוהה להתממשות הפסדי אשראי. חוב אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (Probable) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים (קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים. עבור חוב המסווג כפגום יש לבצע הפרשה להפסדי אשראי ואין להכיר בהכנסות מריבית (אך ניתן לצבור הפרשי שער והצמדה).

חוב פגום הוא חוב שההפרשה בגינו נבחנת על בסיס פרטני כמפורט להלן.

- חישוב ההפרשה להפסדי אשראי - פרטני או קבוצתי - ההוראה קובעת סף מקסימלי לבחינת הפרשה להפסד אשראי.

חובות ממיליון ש"ח ומעלה יבחנו על בסיס פרטני בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המהוון בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב.

חובות מתחת למיליון ש"ח יסווגו לקבוצות הומוגניות בעלות מאפיינים עסקיים ומאפייני סיכון דומים ובגין תתבצע הפרשה על פי אומדן הפסדי העבר של כל קבוצה ועל פי תחזיות לגבי הסביבה העסקית ותיק האשראי בשנה הקרובה.

למרות האמור הבנק רשאי לקבוע סף חוב נמוך יותר לבחינה פרטנית של ההפרשה להפסדי אשראי.

- הכרה בהכנסות מחובות פגומים - לא ניתן לצבור הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כחוב פגום. יש לבטל כל הכנסת ריבית שנצברה וטרם נגבתה ואשר הוכרה כהכנסה בדוח רווח והפסד.

- ביצוע מחיקות חשבונאיות

חובות הנבחים על בסיס פרטני - נדרש לבצע מחיקה חשבונאית של יתרת החוב שאינה ניתנת לגבייה לאחר שנתיים.

חובות הנבחים על בסיס קבוצתי - נדרש לבצע מחיקה חשבונאית של יתרת החוב שאינה ניתנת לגבייה, 150 יום לאחר היווצרות הפיגור.

תיעוד

תאגיד בנקאי ישמור תיעוד מפורט בדבר הקשר בין ממצאי הסקירה התקופתית של תיק האשראי לבין סכומי יתרת ההפרשה להפסדי אשראי וההוצאות בגין הפסדי האשראי המדווחים לאותה תקופה. התיעוד יכלול:

- מדיניות ונהלים לגבי ההפרשות להפסדי אשראי.
- מערכת או תהליך דירוג אשראי.
- בדיקת תקפות של השיטה לקביעת ההפרשה וכן שינויים תקופתיים בתהליך קביעת ההפרשה.

הערכות התאגיד הבנקאי ליישום ההוראה

יישום ההוראה יחול לראשונה ב- 1 בינואר 2010 אולם הבנק יצטרך לתת גילוי כמותי ראשון של השפעת ההוראה בדוח הכספי השנתי לשנת 2009. הנהלת הבנק החלה להיערך ליישום ההוראה והשלכותיה על מצבו הכספי של הבנק. לשם כך נשכרו שירותיו של יועץ חיצוני. הבנק גיבש תכנית עבודה ליישום ההוראה ונכון למועד זה נמצא בשלב הגדרת האפיונים העסקיים להפרשה על בסיס פרטי וקבוצתי. בשלב זה לא בוצעה הערכה של ההשפעה הצפויה של יישום ההוראות בדוחות לשנת 2010.

- מודל להערכת איכות תיק האשראי

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 319, יחידת בקרת אשראי צריכה להעריך את טיב האשראי של כל הלווים 'הגדולים' בסבב של אחת לשלוש שנים לפחות.

בעקבות העלייה במספר הלקוחות הגדולים פנה הבנק לבנק ישראל בבקשה לשנות את אופי המדגם.

לאחר דיון ואישור מתכונת המדגם בהנהלה ובדירקטוריון פנה הבנק לבנק ישראל, ובחודש מארס 2007 אושר השינוי.

השינוי העיקרי בתפיסת שיטת המדגם הוא כי הדגימה תתבצע לפי אופי הלקוחות, ועם דגימת הלקוח היחיד תוערך איכות תיק האשראי שלו על מרכיביו השונים.

המדגם מכסה את כלל לקוחות הבנק על פי הפרמטרים העיקריים האלה:

1. מיון ראשי על פי סוג הלווים כמפורט להלן:

א. לוויים בעלי חשבון עו"ש.

ב. לוויים שאינם בעלי חשבון עו"ש.

ג. קובץ לקוחות על פי מאפייני סיכון.

2. מיון משני על פי השתייכות הלווים לקבוצות מועדונים וסניפים שונים.

על הבנק לבחון את המתכונת החדשה מעת לעת, וזאת בהתאם להתפתחות בהיקף תיק האשראי ובמאפייניו.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסדים הנובעים מכשלים או מליקויים בתהליכים פנימיים (בין אם מדובר בגורמי אנוש בין אם מכשלים במערכות) או מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכונים משפטיים, והיא אינה כוללת סיכונים אסטרטגיים. בגין הסיכון התפעולי יש דרישה עתידית להלימות הון רגולטורית במסגרת הוראות באזל 2. בבנק יש גופי פיקוח והכוונה שונים בנושא הסיכון התפעולי, ובהם דירקטוריון הבנק, צוות הנהלה לניהול סיכונים תפעוליים בראשות מנהל הסיכונים ובקר סיכונים.

כמו כן, בבנק יש גופים נוספים שחלק מפעילותם נוגע לבקרת הסיכונים התפעוליים, ובהם קצין ציות ומניעת הלבנת הון ומימון טרור ומחלקת אבטחת מידע. כחלק מניהול הסיכון נאסף מידע על אירועי נזק תפעולי שהתרחשו בפועל ומיפוי כל הסיכונים התפעוליים ביחידות הבנק.

במהלך שנת 2008 הוגדרו מחדש תפקידי צוות ההנהלה לניהול הסיכונים ותפקידי בקר הסיכונים התפעוליים. כמו כן, עודכנה תכנית העבודה והותאמה לדרישות נדבך 2 במסמך באזל 2, מונו בקרי משנה בסניפים וביחידות המטה בבנק והוגדרו תפקידיהם.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוא הסיכון להפסד בגלל היעדר האפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. הסיכונים נובעים מחקיקה, מתקנות, מפסיקה ומהוראות של הרשויות; מפעילות בלא גיבוי בהסכמים מספקים או בלא ייעוץ משפטי או מייעוץ משפטי חלקי או לקוי; וכן סיכונים הנובעים מהליכים משפטיים.

סיכונים מעין אלו יכולים לנבוע ממכלול רחב של נסיבות, ופעמים רבות הם שלובים בסיכונים תפעוליים אחרים. הסיכונים עלולים להתרחש, בין היתר, עקב היעדר סמכות או כשרות של אחד הצדדים להסכם, בגלל היעדר מסמכים מתאימים, בגלל אי חוקיות או אי שלמות של הסכמים, בשל טעויות במילוי פרטים נחוצים בהסכם וכיוצא בזה.

הפעילות הרחבה של הבנק בתחום תפעול קופות הגמל כרוכה בהיערכות מורכבת להוראות המשפטיות של הרשויות המפקחות.

החשיפה בגין סיכונים אלו מבוקרת ומוקטנת גם בדרכים הללו:

- העסקת יועצים משפטיים שלהם ידע וניסיון במערכת הבנקאית ובמערכת קופות גמל וקרנות השתלמות.
- מתן ייעוץ משפטי בעת התקשרויות חדשות של הבנק. נוכח הגידול בפעילות הבנק אף הוקם אגף העוסק בתיאום הפעילות המשפטית וכולל גם את מזכירות הבנק.
- בדיקת מידת ההשפעה שתהיה להוראות החקיקה והרשויות המפקחות על עבודת הבנק ועל התקשרויותיו.
- הפקת לקחים משינויים בחקיקה, לרבות מפסיקות בתי המשפט, והעברת חוות דעת כתובות בעניינים אלו ליחידות השונות בבנק, יישומם של לקחים אלו בנוהלי הבנק ובמסמכים המשפטיים הנהוגים בבנק וכן עדכון היחידות הרלוונטיות בבנק.
- מינוי קצין ציות שתפקידו מפורטים להלן.
- קיום הנחיות ונהלים מתאימים למניעת הסיכונים.

קצין ציות

מינוי קצין ציות ופעילותו נדרש כחלק מניהול הסיכונים בבנק. בין תפקידיו לסייע להנהלה ולדירקטוריון לשאת באחריותם לציות הבנק לכל דרישות החוק ולדרישות רגולטוריות אחרות בתחום הצרכני, להקטין את החשיפה של הבנק לתביעות משפטיות, למנוע הפסדים כספיים העלולים להיגרם לבנק בגין הפרת הוראות החוק האמורות ולשמור על המוניטין הטוב של הבנק.

קצין הציות עוסק, בין היתר, בהטמעת ההוראות הצרכניות בקרב עובדי הבנק. כחלק מפעולות ההטמעה הוכנו מצגות ולומדות אשר כל עובדי הבנק למדו ונבחנו על תוכן.

קצין הציות בודק את ההפרות בתחום ההוראות הצרכניות ועוקב אחר פעולות המחלקות השונות עד לתיקון הליקויים. במקרים אחדים הטיפול מחייב שינויים במערכות המיכון. כמו כן, הבנק עוקב אחר השינויים בחקיקה או בהוראות המיסי בזיקה להוראות הצרכניות.

בסניפי הבנק מונו אחראים לנושא הציות, והם מסייעים להטמעת ההוראות הצרכניות בבנק. האחראים מבצעים אחת

לחודש בקרה בנושאים שבזיקה להוראות הצרכניות. במהלך השנה נערכו שני כנסים לאחרים לנושא הציות בסניפים. כמו כן, נערך מבדק ידע בנושא סודיות בנקאית.

מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות

הוראות בנק ישראל מחייבות את דירקטוריון הבנק לקבוע את המדיניות בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור. דירקטוריון הבנק מינה ממונה על יישום הוראות החוק לאיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור ואימץ כללים מנחים בתחומים האלה:

- שילוב הטיפול ביישומן ובאכיפתן של הוראות חוק איסור מימון טרור התשס"ה - 2005 (להלן חוק איסור מימון טרור) כחלק מתחומי האחריות של הממונה על איסור הלבנת הון.
- קיום בקרה והבטחת הציות לחוק.
- מתן מענה לסיכונים הגלומים בשירותים הניתנים ללקוחות באמצעות טכנולוגיות חדשניות.
- סיווג לקוחות ובחינת פעילותם על פי רמות סיכון לעניין הלבנת הון ומימון טרור.

עוד הדגיש הדירקטוריון את החשיבות העליונה שבקיום מערך לימודי והסברתי מובנה להטמעת הידע בקרב העובדים.

בהמשך להצהרת מדיניות הבנק, אישרו ההנהלה והדירקטוריון מסמך מדיניות מפורט שהוחל על כל הסניפים ויחידות הבנק. המסמך כולל קווי מדיניות ותהליכים ניהוליים שמטרתם להבטיח אחידות ושיטתיות בטיפול בנושאים העומדים בזיקה לאיסור הלבנת הון ולמניעת מימון טרור.

בבנק מופעלת מערכת ממוחשבת לזיהוי ולאיתור לקוחות וחשבונות שהם בבחינת מוקדי סיכון להלבנת הון. המערכת עושה שימוש בנתוני מאגר המידע של הבנק בתחומי פעילות שונים. לבנק מערכת ממוחשבת לתיעוד ולשמירת מידע לעניין הוראת 'הכר את הלקוח'. במהלך השנה נמשכו פעולות ההדרכה וההטמעה של הוראות הדינים, ולכל העובדים בוצע מבדק ידע בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור.

טבלת גורמי סיכון

לבנק מערך עקרונות וכלים לזיהוי החשיפות לסיכונים, לניהולם, למעקב אחריהם, למדידה, לבקרה ולדיווח. הבנק פועל על פי נהלים שונים, ונקבעו סמכויות בנוגע לניהול הסיכונים. כמו כן, נקבעו מגבלות שונות על גובה החשיפות המותרות.

להלן סיכום נקודות התורפה וגורמי הסיכון האחרים של הבנק הנובעים מסביבתו הכללית, מענף הבנקאות ומן המאפיינים הייחודיים של פעילות הבנק.

הסיכונים חולקו לשלוש קטגוריות על פי מידת השפעתו של כל גורם סיכון, לדעת הנהלת הבנק, על עסקי הבנק - השפעה גבוהה, בינונית ונמוכה.

הסיווגים בטבלה נכונים לסוף השנה המדווחת.

גורם סיכון	השפעת הסיכון
1	השפעה כוללת של סיכונים אשראי
1.1	סיכון בגין איכות הלווים והביטחונות
1.2	סיכון בגין ריכוזיות ענפית
1.3	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצות לווים
2	השפעה כוללת של סיכונים שוק
2.1	סיכון ריבית
2.2	סיכון אינפלציה
2.3	סיכון שערי חליפין
2.4	סיכון מחירי מניות
3	סיכון נזילות
4	סיכון תפעולי
5	סיכון משפטי
6	סיכון מוניטין (1)
7	סיכון אסטרטגי ורגולטורי (2)
8	סיכון תחרות (3)

- (1) השפעת סיכון המוניטין נקבעה שנה קודמת כבינונית, בעיקר בשל אי הוודאות שהייתה בסוף השנה בנוגע לאי חידוש ההסכם עם ממשלת ישראל. במהלך השנה ננקטו פעולות שונות להקטנת הסיכון.
- (2) השפעת הסיכון האסטרטגי והרגולטורי נקבעה שנה קודמת כבינונית, בעיקר בשל אי וודאות שהייתה קיימת לגבי עידכוני חקיקה ורגולציה. הנהלת הבנק מעריכה את השפעת הסיכון לסוף שנת 2008 כנמוכה.
- (3) השפעת סיכון תחרות נקבעה שנה קודמת כגבוהה, בעיקר בשל אי הוודאות שהייתה בסוף השנה בנוגע לאי חידוש ההסכם עם ממשלת ישראל וחשיפת הבנק לתחרות מוגברת. במהלך השנה ננקטו פעולות שונות להקטנת הסיכון.

נכסים והתחייבויות לפי תקופות לפירעון

להלן פירוט על פי חלוקה למגזרי הצמדה נכון ליום 31 בדצמבר 2008:

במגזר הלא צמוד - הרוב המכריע של המקורות במגזר הם פיקדונות הציבור לזמן קצוב ולפי דרישה, ואילו השימושים כוללים בעיקר פיקדונות בבנק ישראל ובבנקים מסחריים, אשראי לציבור על אחריות הבנק וניירות ערך זמינים למכירה. לתקופה של עד חודש יש עודף התחייבויות הנובע בעיקר מפיקדונות הציבור לזמן קצוב. על פי ניסיון העבר, חלק גדול מהמפקידים בפיקדונות בריבית משתנה (פיקדונות שהם חלק ניכר מהיתרה לפירעון עד חודש) מחדשים את הפיקדון מדי תקופה. כמו כן, חלק ניכר מיתרת הזכות בחשבונות עו"ש מוחזקת לתקופות ארוכות. לתקופות של יותר מחודש ועד חמש שנים יש עודף נכסים. לתקופה של מעל חמש ועד עשר שנים יש עודף התחייבויות הנובע מפיקדונות הציבור לזמן קצוב, שהם תכניות חיסכון בריבית משתנה לטווח של עשר שנים ושכנגדם מתכסה הבנק על פי מח"מ קצר יותר.

במגזר הצמוד למדד - יש עודף נכסים לתקופות של עד חמש שנים ועודף התחייבויות לתקופות של יותר מחמש שנים. ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד הן בעיקר תכניות חיסכון (הכלולות גם בפיקדונות הציבור לזמן קצוב) שהבנק מציע לציבור לקוחותיו. חלק ניכר מהתכניות האלה הן תכניות להפקדות חודשיות. התכניות מציעות אפשרויות גמישות ביותר למשיכת כספים. ההשקעות מתבצעות לטווחי זמן קצרים ממועדי הפירעון המרביים של תכניות החיסכון בריבית קבועה, כפי שניתן ללמוד מהתנהגות העבר של החוסכים המאופיינת במשיכת כספים לפני מועד הפירעון החוזי. כמו

כן, הבנק מתכסה כנגד תכניות החיסכון בריבית המשתנה לרוב על פי מח"מ קצר (כשנה עד שנתיים). בשל כך יש עודף התחייבויות לתקופות של יותר מחמש שנים.

במגזר המט"ח - יש עודף התחייבויות לתקופה של עד שלושה חודשים הנובע מפיקדונות לזמן קצוב. לתקופות של יותר משלושה חודשים יש עודף נכסים. היקף הנכסים וההתחייבויות במגזר אינו גדול.

בנוסף על כך, הבנק מבצע מסחר בעסקאות עתידיות כחלק מניהול מערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM) לטווחים של שנה עד שנתיים.

מדיניות גיוס המקורות ומצב הנזילות

מקורות הבנק הם בעיקר תכניות חיסכון, פיקדונות לזמן קצוב ופיקדונות לפי דרישה. כמו כן, הבנק מנצל על פי הצורך את המקורות המוניטריים שבנק ישראל מעמיד לרשותו.

לבנק יש מסגרת מוניטרית של עד 500 מיליון ש"ח מבנק מזרח-טפחות לפעילות שוטפת ו-500 מיליון ש"ח נוספים לניצול במצב חירום.

בחודש יוני 2008 יצא בנק ישראל במכרזים לעסקת מכר חוזר REPO (להלן עסקת הריפו). עסקת הריפו כוללת רכישת איגרות חוב ממשלתיות סחירות ומק"מ בידי בנק ישראל במחיר שקבע בנק ישראל (מחיר רכישה) ומכירתן בחזרה במחיר המחושב על פי מחיר הרכישה בתוספת ריבית שתקבע במכרז לכל כמות זכייה (מחיר מכירה). בשלב זה הבנק לא השתתף במכרזים אלו.

בנק ישראל פירסם בסוף שנת 2008 תכנית מוניטרית להגברת הנזילות במערכת הפיננסית ולתמיכה בצמיחה במשק:

1. החל מינואר 2009 יקטין בנק ישראל את ספיגת עודפי הנזילות שמתבצעת באמצעות הנפקת מק"מ.
2. להלוואות המוניטריות הניתנות כיום במסגרת המכרזים למערכת הבנקאית ליום ולשבוע תתווספנה הלוואות לטווחים ארוכים יותר.
3. המרווח סביב ריבית בנק ישראל באשראי ובפיקדונות לבנקים המסחריים ירד מ- $\pm 1.0\%$ ל- $\pm 0.5\%$.
4. מכרזי הריפו לבנקים המסחריים ולגופים המוסדיים יוצעו לתקופות ארוכות יותר משבוע.

צעדים אלה צפויים להגדיל את הנזילות העומדת לרשות המוסדות הפיננסיים, העסקיים ומשקי הבית ולהוזיל את עלותה.

מצב הנזילות בבנק

נכון ליום 31 בדצמבר 2008 הסתכמו פיקדונות הציבור השקליים הניתנים למשיכה לפי דרישה (עו"ש ופר"י) ב-1,808 מיליון ש"ח לעומת 1,417 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2007, עלייה של כ-28%. בדבר פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה ראה לעיל בפרק 'המבנה וההתפתחויות העיקריות בנכסים ובהתחייבויות של הבנק'.

נכון ליום 31 בדצמבר 2008 יתרות המזומנים והפיקדונות היומיים הנזילים בבנקים ובבנק ישראל הן כ-41% מיתרות פיקדונות הציבור הנזילים השקליים. בנוסף, הבנק משקיע בפיקדונות שיקליים בבנקים לטווחים קצרים (של עד חודש).

במהלך השנה ירדה ריבית בנק ישראל ב-1.50 נקודות האחוז, משיעור של 4.0% לשיעור של 2.5%. בתחילת שנת 2009, הוריד בנק ישראל את הריבית בשני מהלכים נוספים בני 0.75 נקודות האחוז כל אחד עד לרמה של 1.1%.

אשראי בריבית משתנה

- חלק ניכר מהאשראי שהבנק נותן הוא בריבית משתנה. במגזר השקלי הלא צמוד האשראי בריבית משתנה ניתן בריבית המשתנה בהתאם לשינויים בשיעור ריבית הפריים. שיעור ריבית הפריים מבוסס על ריבית בנק ישראל בתוספת של 1.5%. ריבית הפריים עשויה להשתנות בכל חודש, על פי החלטת נגיד בנק ישראל על שינויים בריבית המוניטרית.
- במגזר השקלי הלא צמוד ניתן אשראי 'בריבית יהב' אשר נקבעת על ידי הבנק, בתחילת כל חודש, בהתאם לשיעור 'ריבית על הלוואות לעובדים' כפי שזו נקבעת מעת לעת על ידי החשב הכללי במשרד האוצר.

מגזרי פעילות

פעילות הבנק מנוהלת בשני מגזרי פעילות אלו:

1. המגזר הקמעונאי, הכולל את כל הפעילות הבנקאית-פיננסית מול הלקוחות.
2. מגזר שוק ההון, הכולל את פעילות הבנק בתחום קופות הגמל וקרנות ההשתלמות.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

פעילות הבנק מנוהלת בשני מגזרי הפעילות האלה, כאמור, החלוקה למגזרי פעילות נעשית על פי השירותים והמוצרים הניתנים ללקוחות בכל מגזר. הנהלת הבנק משתמשת בנתוני המגזרים בעת ניתוח תוצאות הפעילות של הבנק ונעזרת בהם כדי לגבש החלטות.

המגזר הקמעונאי כולל את כל הפעילות הבנקאית-פיננסית מול לקוחות הבנק, ומגזר שוק ההון כולל את הפעילות בתחום קופות הגמל וקרנות ההשתלמות. תוצאות פעולות המגזרים מפורטות להלן. נתוני תוצאות המגזרים נערכו על פי הוראות המפקח על הבנקים בדבר 'מגזרי פעילות עיקריים', וכוללים את המידע כפי שהוא מוצג להנהלת הבנק.

תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים נחלקו כדלקמן:

- רווח מפעולות מימון והפרשה לחובות מסופקים - משויכים למגזר הקמעונאי.
- הכנסות תפעוליות ואחרות - הכנסות כל מגזר סווגו באופן ישיר לפעילותו.
- הוצאות תפעוליות ואחרות - מרבית ההוצאות מסווגות ספציפית למגזרים. הוצאות שלא ניתן היה לסווג באופן ישיר הוקצו לכל מגזר על פי יחס פעילותו (מספר עובדים יחסי, שטח בשימוש וכו').
- הון עצמי - מיוחס למגזר הקמעונאי.

דין וחשבון ליום 31 בדצמבר 2008

להלן תוצאות פעילות הבנק על פי מגזרי פעילות (במיליוני ש"ח):

סך הכול לבנק			שוק ההון			קמעונאי			
2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
סכומים מדווחים			סכומים מדווחים			סכומים מדווחים			
186.1	245.3	264.4	-	-	-	186.1	245.3	264.4	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
158.8	175.0	129.3	61.5	68.6	35.2	97.3	106.4	94.1	הכנסות תפעוליות ואחרות
344.9	420.3	393.7	61.5	68.6	35.2	283.4	351.7	358.5	סך ההכנסות
0.7	5.9	8.6	-	-	-	0.7	5.9	8.6	הפרשה לחובות מסופקים
242.5	289.3	306.3	46.1	46.1	30.8	196.4	243.2	275.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
11.2	11.3	15.3	2.2	2.2	1.5	9.0	9.1	13.8	פחת
90.5	113.8	63.5	13.2	20.3	2.9	77.3	93.5	60.6	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
40.1	42.0	24.8	5.9	7.5	1.1	34.2	34.5	23.7	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
50.4	71.8	38.7	7.3	12.8	1.8	43.1	59.0	36.9	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
18.1	(0.1)	97.8	16.5	-	95.4	1.6	(0.1)	2.4	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
68.5	71.7	136.5	23.8	12.8	97.2	44.7	58.9	39.3	רווח נקי
15.6%	14.0%	21.2%	-	-	-	10.2%	11.5%	6.1%	תשואה להון (הרווח הנקי מההון הממוצע)
8,387.0	8,984.3	10,168.0	-	-	-	8,387.0	8,984.3	10,168.0	יתרה ממוצעת של נכסים יתרה ממוצעת של התחייבויות
7,947.4	8,472.5	9,512.6	-	-	-	7,947.4	8,472.5	9,512.6	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
2,775.8	3,410.0	5,251.3	-	-	-	2,775.8	3,410.0	5,251.3	יתרה ממוצעת של קופות גמל, קרנות השתלמות וקרנות נאמנות
21,912.0	21,460.9	19,873.0	21,912.0	21,460.9	19,873.0	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול מספר משרות ממוצע
7,142.8	8,252.4	7,262.7	-	-	-	7,142.8	8,252.4	7,262.7	מרווח מפעילות מתן אשראי
541	577	678	94	84	60	447	493	618	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18.3	19.3	50.6	-	-	-	18.3	19.3	50.6	אחר
186.1	245.3	264.4	-	-	-	186.1	245.3	264.4	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

המגזר הקמעונאי

מבנה המגזר

המגזר הקמעונאי הוא המגזר העיקרי של הבנק. המגזר כולל את מערך הסינוף ואת הפעילות התומכת באגפים ובהנהלת הבנק.

המוצרים הבנקאיים העיקריים שהמגזר מספק כוללים ניהול חשבון עו"ש, אשראי, פיקדונות, מט"ח, תכניות חיסכון, פעילות בכרטיסי אשראי ופעילות שוק ההון (השקעות בעבור לקוחות הבנק).

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- גידול בנתח השוק והרחבת בסיס הלקוחות.
- בהתאם למדיניותו כבנק בעל ידע והתמחות מקצועית בקרב משקי הבית, פנה הבנק לבנק ישראל בבקשה להרחיב ולהחליף את רשימו.
- ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רישונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון החדש הבנק רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, הכל בהשוואה למצב ערב קבלת הרישיון ובכפוף להיתר מראש של המפקח על הבנקים.
- בד בבד עם הרישיון הזה קיבל הבנק את אישור המפקח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידיים, ובלבד שהתאגידיים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה.
- הבנק סיים את היערכותו לפעילות על פי הרישיון החדש, ובהתאם למדיניות הדיריקטוריון בנושא זה.
- כניסה לתחום הייעוץ הפנסיוני, ובכלל זה הכשרת יועצים פנסיונים ובניית תשתית תפעולית מתאימה.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) התשס"ח - 2008

במהלך שנת 2007 תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981, באופן המסמיך את בנק ישראל לפקח על מחירי השירותים הבנקאיים ולקבוע את רשימת העמלות, את התעריפים ואת אופן חישובם. מטרת הרפורמה הייתה להגביר את מידת השקיפות ללקוח באשר לעמלות הנגבות ממנו, ואגב כך להגביר את התחרות במערכת הבנקאית. מכוח התיקון האמור לחוק, פעל הפיקוח על הבנקים לקביעת תעריפון אחיד ושקוף שיאפשר ללקוח להשוות בין הבנקים ושיתמוך בתחרות.

במהלך חודש ינואר 2008 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח - 2008, הכוללים גם את מבנה התעריפון החדש. התקנות האמורות נכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2008.

מאפייני התעריפון החדש הם כדלקמן: איחוד עמלות, ביטול עמלות, ביטול מדרגות סכום ושינוי אופן חישוב העמלה. ספר התעריפון החדש מיועד למשקי בית ולעסק קטן.

הבנק התאים את תעריפון העמלות שלו לתקנות האמורות. ההטבות והתנאים שקיבלו לקוחות שיש עמם הסכמים מיוחדים נשמרו והותאמו לתעריפון החדש.

עם פרסום התעריפונים של כל הבנקים התברר כי בנק יהב מציע את העמלות הזולות ביותר לפעולות באמצעות פקיד ובערוץ ישיר בתחום העו"ש.

שינויים ברווחיות המגזר

להלן השינויים ברווחיות המגזר (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי באחוזים	2007 בסכומים מדווחים	2008 בסכומים מדווחים	
(33)	58.9	39.3	רווח נקי
8	245.3	264.4	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
(12)	106.4	94.1	הכנסות תפעוליות ואחרות
13	243.2	275.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
46	5.9	8.6	הפרשה לחובות מסופקים
13	8,984.3	10,168.0	יתרת נכסים ממוצעת
54	3,410.0	5,251.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
(12)	8,252.4	7,262.7	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול
	11.5%	6.1%	תשואה להון (רווח נקי מההון הממוצע)

צפי להתפתחויות בשנת 2009

- הרחבת הפעילות הבנקאית של הבנק. לפרטים ראה להלן בסעיף 'עדים ואסטרטגיה עסקית'.
- בחודש פברואר 2009 נפתח סניף חדש בחולון. מתוכננת הרחבה נוספת במערך הסינוף במהלך השנה. הרחבת מערך הסניפים נועד גם כדי לתת מענה נגיש ללקוחות הבנק וגם כתשתית להגדלת מספר הלקוחות בעתיד.

יודגש, כי האמור בסעיפים 'עדים ואסטרטגיה עסקית' 'מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים', ו'צפי להתפתחויות בשנת 2009' הוא מידע צופה פני עתיד. יש אפשרות שמסיבות חוקיות, תקציביות, אנושיות או אחרות לא יבצע הבנק את הפעולות האמורות או לא יבצען במלואן או שהפעולות שיבוצעו לא יניבו את הפרות המקווים, וכי שאיפתו של הבנק להגדיל את רווחיו מפעילותו של מגזר זה לא יתממש.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- זמינות לקהל הלקוחות, בין אם באמצעות מערך הסניפים בין אם באמצעות ערוצי התקשורת הישירה.
- שיפור היכולות המקצועיות והאישיות של כוח האדם בבנק כדי לתת מענה הולם לדרישות הלקוחות.
- הרחבת סל המוצרים המוצע ללקוחות המגזר בהשקעות ובאשראי כדי לענות על הדרישות ההולכות וגדלות של קהל הלקוחות.
- הגדלת האפשרויות למתן שירות באמצעות כלים טכנולוגיים ישירים ושיפור השירות הניתן באמצעותם.
- עמידה בהוראות רגולטוריות.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

הגורם העיקרי להצלחה בקרב אוכלוסיית משקי הבית הוא מתן שירות זמין, אמין ויעיל בעלויות נמוכות. הבנק שואף להמשיך ולהעניק ללקוחות המגזר את מגוון מוצרי ההשקעה והאשראי בתוך כדי גביית עלויות נמוכות ככל הניתן.

לקוחות

לקוחות המגזר הם כאמור לקוחות שכירים, מרביתם בעלי עושר פיננסי בינוני ומטה, רובם ותיקים בבנק ושיעור התחלופה שלהם נמוך. הבנק פועל להרחיב את מעגל הלקוחות במגזר. כאמור, הבנק קיבל מבנק ישראל בחודש פברואר 2009 רישיון בנק המחליף את רישיונו הקודם, על פיו רשאי להעניק שירותים בנקאיים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית). לפרטים ראה לעיל בסעיף 'צפי להתפתחות בשנת 2009'.

תחרות

- התחרות על פלח לקוחות משקי הבית מחריפה בשנים האחרונות, והבנק נאלץ להתמודד מול בנקים מסחריים וגורמים פיננסיים נוספים. עם סיום התקשרותו של הבנק עם מדינת ישראל בהסכם למתן שירותים בנקאיים לעובדיה (ראה להלן בסעיף 'הסכמים מהותיים') גברה מאוד התחרות על לקוחות שהם עובדי מדינה.
- הבנק ממשיך להעניק לעובדי המדינה הטבות בניהול חשבון עו"ש, הטבות שהיו זכאים להן עד ל-31 בדצמבר 2007, הוא המועד שבו הגיע לסיומו הסכם ההתקשרות של הבנק עם מדינת ישראל למתן שירותים בנקאיים לעובדי המדינה. מתחילת שנת 2008 הטבות מוענקות מאמצעי הבנק. הבנק התחייב להמשיך ולהעניק הטבות כאמור, כמפורט להלן בסעיף 'הסכמים מהותיים'.

הבנק מעניק גם ללקוחותיו האחרים שאינם נמנים עם עובדי המדינה תנאים אטרקטיביים ועמלות נמוכות בניהול חשבון עו"ש. כאמור לעיל, בסעיף 'מגבלות חקיקה תקינה ואילווצים', בבדיקת בנק ישראל התברר כי על פי תעריפוני הבנקים לחודש יולי 2008 הציע בנק יהב את העמלות הנמוכות ביותר לפעולה באמצעות פקיד ובערוץ ישיר.

על אף התחרות העזה המשיכה בשנת 2008 העלייה החדה במספר לקוחות הבנק ובהיקף הפעילות.

מוצרים חדשים

- הבנק משווק באופן שוטף מגוון מוצרי אשראי והשקעות שונים. המוצרים שהבנק משווק נחלקים לשני סוגים:
 - מוצרי אשראי ופאסיבה המוצעים ללקוחות באופן שוטף.
 - מוצרים חדשים אשר מפותחים עקב תנאי השוק השונים, בין אם בגלל צרכי הלקוחות ובין אם בעקבות ניצול הזדמנויות בשוק.
- על פי תכנית העבודה לשנת 2009 ימשיך הבנק לשווק מוצרים חדשים, נוסף על פיתוח מוצרים מובנים על נכסי בסיס שונים והרחבת היצע המוצרים הסטנדרטיים שלו.

פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים (במיליוני ש"ח)

שיעור השינוי באחוזים	2007	2008	
	סכומים מדווחים	סכומים מדווחים	
1	112.4	113.2	מרווח מפעילות מתן אשראי
(11)	113.6	100.6	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
6	33.7	35.6	הכנסות מחברת כרטיסי אשראי
(57)	9.6	4.1	הכנסות מפעילות לפי מידת הגבייה

שיווק והפצה

הבנק מפיץ את שירותיו ואת מוצריו ללקוחות באמצעות מערך הסניפים שלו ובאמצעות ערוצי הבנקאות הישירה (אינטרנט, מענה טלפוני ומכשירים אוטומטיים).

- **מערך הסניפים** - בנק יהב השקיע משאבים רבים בשנת 2008 בפיתוח ובהרחבת מערך הסניפים שלו. נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים סניפי הבנק פרוסים בכל רחבי הארץ ומונים כיום 33 סניפים, נקודות שירות, ומרכזי ייעוץ. הקמת הסניפים החדשים ובחירת מיקומם נגזרים מצרכי קהל היעד ומאופיו. כמו כן, הבנק מפעיל נקודות שירות ברחבי הארץ, בעיקר במקומות העבודה של לקוחותיו, בכפוף להסכמים עם המעסיקים.
- הבנק הקים מרכזי ייעוץ ניירות ערך בירושלים ובתל-אביב. המרכזים נועדו לתת שירות וייעוץ בתחום ניירות הערך הישראליים והזרים ללקוחות בעלי תיק השקעות גדול. הבנק מתכנן להרחיב את פעילותו בתחום זה גם במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009, על ידי פתיחת מרכז ייעוץ בחיפה.

- ערוצי הבנקאות הישירה - ערוצים אלו כוללים את אתר האינטרנט של הבנק, את המוקדים הטלפוניים (המאוישים והאוטומטיים), את המכשירים לשירות עצמי ומתן מידע ללקוחות הבנק באמצעות הטלפון הסלולארי.
 - אתר האינטרנט - לקוחות בנק יחב יכולים לקבל מידע על אודות חשבונם בבנק ולבצע בו פעילויות באמצעות אתר האינטרנט המאובטח. במהלך שנת 2008 החל הבנק לחדש ולשדרג את החלק השיווקי באתר, בו ניתן לקבל מידע כללי אודות הבנק ומוצריו. שדרוג זה צפוי להסתיים בשנת 2009.
 - המוקד הטלפוני - בנק יחב השקיע משאבים רבים בשדרוג המוקד הטלפוני שלו. בשנת 2008 נוספו נציגי שירות ומשך ההמתנה הממוצע קוצר מאוד. פעילות מוקד הייעוץ בניירות ערך הורחבה, והמוקד נותן כיום שירות בתחומים רבים ובשעות פעילות ארוכות. נוסף על כך, שולבה במוקד פעילות מכירתית המאפשרת להציע ללקוחות סל שירותים מלא ויוזם בנקודת המגע עם הלקוח.
 - מכשירים לשירות עצמי - בכל סניפי הבנק שולבו מכשירים לשירות עצמי המאפשרים ללקוח לבצע פעולות מתקדמות באופן עצמאי ובלא להמתין בתור.
 - טלפונים סלולאריים - הבנק מאפשר ללקוחותיו לקבל מידע על אודות חשבונם באמצעות הטלפון הסלולארי שלהם וזאת באמצעות מסרונים (SMS) ברישום מראש.
- הבנק רואה בערוצי הבנקאות הישירה ערוצים אסטרטגיים בעבורו, והוא השקיע רבות בפיתוחם במהלך שנת 2008 ומתעתד להמשיך ולעשות כן בשנת 2009.

אסטרטגיה שיווקית

- כאמור, האסטרטגיה השיווקית נגזרת מהמטרות והיעדים המרכזיים שנקבעו בתכנית האסטרטגית העסקית של הבנק. להלן כמה מן היעדים המרכזיים:
- שימור לקוחות מקרב עובדי המדינה והמגזר הציבורי.
 - הרחבת בסיס הלקוחות בתוך כדי התמקדות באוכלוסיות רווחיות ואתרטיביות בעבור הבנק.
 - העמקת פעילות הלקוחות בבנק והפיכת לקוחות משניים ללקוחות ראשיים.
 - פיתוח ערוצי הגיוס והמכירה של הבנק.
- לשם הגשמת המטרות והיעדים האמורים הבנק פועל לפי העקרונות שדלקמן:
- היכרות מעמיקה עם הלקוחות והידוק הקשר בינם לבין הבנק בתוך כדי שימוש בפעילות רב-ערוצית.
 - שינוי דפוסי העבודה מפעילות מוכוונת 'מוצר' לפעילות מוכוונת 'לקוח'. דפוס פעולה זה מאפשר לבנק להכיר את הלקוח באופן מעמיק יותר ולהציע לו הצעות המותאמות לו אישית, וכך לקוחות הבנק מקבלים שירות טוב יותר ומהיר יותר.
 - מתן שירותים ומוצרים מקצועיים המותאמים לצורכי הלקוחות ולשינויים בנתוני המקרו במשק.
 - חיזוק המותג 'בנק יחב' הן בקרב לקוחות הבנק והן בקרב לקוחות בנקים אחרים ובעיקר בקרב עובדי המדינה והמגזר הציבורי.
 - חיזוק המותג כולל בין היתר פעילות פרסומית ענפה הכוללת גם פרסום בעיתונות, בטלוויזיה, ברדיו ובשלטי חוצות נוסף על דיוור ישיר, טלמרקטינג, הפקת עלוני מידע בסניפים עצמם ושיווק באמצעות אתר האינטרנט של הבנק ובאמצעות הסכמים עם מעסיקים המעגנים תנאים מועדפים לעובדיהם.
 - הואיל ולקוחות המגזר שייכים לפלח אוכלוסייה מוגדר, הבנק משווק עצמו גם בערוצים הישירים לאוכלוסייה זו.
 - טיפוח ושימור הקשר עם לקוחות הבנק הנמנים עם קהלי הבנק האסטרטגיים.
 - שימת דגש בשיפור הזמינות והנגישות של הבנק באמצעות הארכת שעות הפעילות, פיתוח והרחבה של רשת הסניפים של הבנק ושכלול פעילות הבנקאות הישירה שמטרתה לשפר את השירות ללקוח ולהעניק לו מידע עדכני ברמת זמינות גבוהה.

הסכמים מהותיים

- כחלק מהיערכות הבנק נוכח סיום ההתקשרות בינו לבין המדינה ביום 31 בדצמבר 2007, נקשר הסכם בין הבנק לבין הסתדרות עובדי המדינה. על פי ההסכם, עובדי מדינה המנהלים חשבון עו"ש בבנק ימשיכו ליהנות מאותם תנאי ניהול חשבון שנהנו מהם בעת החתימה על ההסכם (כפי שגם צוינו בנוסח המכרז שפרסם החשב הכללי במשרד האוצר למתן שירותים בנקאיים לעובדי המדינה). שינויים בתנאים ובעמלות יתאפשרו בהסכמה משותפת של הצדדים. ההסכם נחתם לתקופה של שבע שנים החל משנת 2008.
- בהתאם לאמור, נשמרו ההטבות שהוקנו לעובדי המדינה, במידת האפשר, גם בתעריפון החדש שפרסם הבנק לפי הוראות הדין כמפורט לעיל בסעיף 'מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים'.
- לבנק הסכמים עם מעסיקים שונים למתן אשראי מפיקדונות מיועדים ושירותים בנקאיים נוספים לעובדיהם.
- ביום 14 ביולי 2008 נחתם הסכם בין הנהלת הבנק לבין ועד העובדים שעניינו שמירה על עצמאות הבנק. תוקף ההסכם הוא לחמש שנים, ונקבע בו כי ההסכם הקיבוצי וההסדרים הקיבוציים הקיימים בבנק יוארכו גם הם בחמש שנים.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של המגזר בשנת 2008 היה 618 לעומת 493 משרות בשנת 2007. להלן פרטים על התפלגות המשרות במגזר:

	2007	2008
סך כל המשרות	493	618
מזה משרות שהועמסו	35	45
מזה משרות ניהוליות	42	62

מספר המשרות כולל גם את העסקתם של עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים (בנכולים ונציגי שירות טלפוני) לאחר שעברו הכשרה מתאימה. הבנק מפעיל בקביעות תכנית הדרכה מגוונת ומעמיקה כדי להעשיר את הידע המקצועי וכדי לעדכן את עובדיו בכל השינויים וההתפתחויות בשוק הבנקאות בכלל ובמגזר בפרט.

מערכת המחשב

- בעקבות השלמת מכירת מניות הבנק שהוחזקו בידי בנק הפועלים בע"מ לבנק מזרחי-טפחות, לקוחות הבנק יכולים לקבל שירותי עו"ש בסניפי בנק מזרחי-טפחות וזאת מיום 5 בינואר 2009. עד מועד זה קיבלו לקוחות הבנק שירותים בסניפי בנק הפועלים בע"מ.
- על פי ההסכם בין בנק מזרחי טפחות לבין בנק הפועלים בע"מ, ימשיך הבנק לקבל שירותי מחשוב מבנק הפועלים על פי התנאים הנהוגים כיום בין בנק הפועלים לבין הבנק וזאת לתקופה של שלוש שנים ממועד השלמת העסקה.

התנתקות ממערכות המחשב של בנק הפועלים

הבנק מקבל כיום שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים בע"מ. על פי הסכם מכירת מניותיו של הבנק אשר הוחזקו בידי בנק הפועלים, לבנק מזרחי-טפחות, שירותים אלה ממשיכים להינתן במתכונת הקיימת לתקופה נוספת של שלוש שנים, ממועד מכירת המניות. הבנק החל את היערכותו להתנתקות ממערכות המחשב של בנק הפועלים, ודירקטוריון הבנק אף הקים ועדה מקרב חבריו, אשר מלווה את התהליך. הועדה קיבלה דיווח על האפשרויות השונות שנבחנו לצורך המשך פעילות לאחר התנתקות כאמור. בין היתר, נבחנה אפשרות של מעבר למערכות בנק מזרחי-טפחות, ולצורך כך הועדה אישרה המשך עריכתו של סקר פערים בין המערכות הקיימות למערכות בנק מזרחי-טפחות, אשר יאפשר בין היתר, הערכת עלות והיקף הפרויקט של מעבר למערכות אלה.

מגזר שוק ההון

מבנה המגזר

מגזר שוק ההון מרכז את הפעילות המסורתית של הבנק כנותן שירותי תפעול לקופות גמל ולקרנות השתלמות. רוב העמיתים בקופות הגמל וכל העמיתים בקרנות ההשתלמות הם במעמד של שכירים.

השירותים לקופות הגמל ולקרנות ההשתלמות כוללים בעיקר גבייה, לרבות באמצעות ניכויים ממשכורת, ביצוע הוראות בדבר הפקדות, העברות או משיכות של כספי עמיתים, הנהלת חשבונות של קופות הגמל, של קרנות ההשתלמות ושל עמיתי גופים אלו, עריכת טיוטות של דוחות כספיים, הכנת דוחות לאגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

במסגרת יישום הוראות חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005 מכר הבנק בשנה המדווחת את פעילותו של חלק מקרנות ההשתלמות וקופות הגמל, שהיו באחזקת הבנק ובשליטתו, לחברת הלמן אלדובי קופות גמל בע"מ (להלן הלמן אלדובי). לאור האמור, ביום 16 בנובמבר 2007 התקשרו הבנק וארבע חברות מקבוצתו, אשר עיסוקן היה, בין היתר, ניהול קופות גמל, בהסכם עם הלמן אלדובי למכירת פעילותו של ארבע חברות אלה, המפורטות להלן, ובכלל זה קופות הגמל אשר נוהלו באמצעותן: חן ייב בע"מ בפירוק, יהבית בע"מ בפירוק, חסכון ייב בע"מ בפירוק, ייב השתלמות וחיסכון בע"מ בפירוק, למכירת פעילות קופות הגמל הבאות: חסכון ייב בע"מ בפירוק, יהבית בע"מ בפירוק, ייב השתלמות וחיסכון בע"מ בפירוק, חריש-קופת גמל לשכירים ועצמאיים, תל"ם קופת גמל לשכירים ועצמאיים, ערד-קופת תגמולים לשכירים ועצמאיים, ערד-קופת תגמולים לשכירים ועצמאיים, רותם-קופת גמל לשכירים ועצמאיים, עומרים-קופה מרכזית לפיצויים (להלן קופות הגמל) (להלן הסכם המכר). מכירת קופות הגמל נעשתה בהליך של העברת ניהול מרצון ובהתאם לנוהל אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר לעניין זה. בהתאם לאישור עקרוני מראש מאת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר מיום 31 במארס 2008.

כחלק בלתי נפרד מהסכם המכר, ביום 6 בינואר 2008 התקשר הבנק עם הלמן אלדובי בהסכם למתן שירותי תפעול בעבור קופות הגמל לעיל. תוקף ההסכם ל-5 שנים החל ממועד השלמת העסקה.

העסקה הושלמה ביום 31 במארס 2008 והרווח הנקי של הבנק הסתכם בכ-95 מיליון ש"ח.

קרנות השתלמות, קופות גמל וקרנות ידע

הבנק נותן שירותים ל-10 קרנות השתלמות (אחת מהן החל מחודש אוקטובר 2008), 14 קופות גמל ו-4 קרנות 'ידע' שהוקמו על פי הסכמי שכר שבהם התחייבו המעסיקים להפריש כספים לקידום הידע המקצועי של העובדים. נכון ליום 31 בדצמבר 2008 היקפן הכספי של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות היה 16.7 מיליארד ש"ח לעומת 22.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007. עיקר הירידה נובע מהתשואות השליליות במגזר.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל ועל ענף קופות הגמל מצד גורמים שונים, כגון הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, הממונה על ההגבלים העסקיים, הרשות לניירות ערך, רשות החברות הממשלתיות ועוד.

להלן מידע על חקיקה (ראשית ומשנית) בעלת השפעה בולטת על השירותים התפעוליים שהבנק נותן לגופים המוסדיים ולקופות גמל:

חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-

2005 (להלן החוק לצמצום הריכוזיות)

במסגרת הרפורמה בשוק ההון הידועה כ"רפורמת בכר", אישרה הכנסת ביום 25 ביולי 2005 את החוק לצמצום הריכוזיות, אשר תכליתו לצמצם את הריכוזיות בשוק ההון בכלל ובמערכת הבנקאית בפרט. במסגרת יישום הוראות החוק לצמצום הריכוזיות מכר הבנק בשנה המדווחת את פעילותן של חלק מקרנות ההשתלמות וקופות הגמל, שהיו באחזקת הבנק ובשליטתו, להלמן אלדובי, כמפורט לעיל.

לאחר המכירה של פעילות קופות הגמל להלמן אלדובי, כמפורט לעיל, נותר הבנק מחזיק במניותיהן של שלוש קרנות השתלמות ענפיות, כמפורט להלן.

ביום 3 ביולי 2008 הודיע הבנק לאגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר כי הוא מוותר, באופן חד צדדי, על הזכויות הנלוות למניותיו בקרנות ההשתלמות המפעליות: יהב קרן השתלמות וחסכון לאחים ואחיות בע"מ ויהב פ.ר.ח חברה לניהול קופות גמל בע"מ ככל שיש בזכויות אלה כדי להוות 'שליטה', כמשמעותה בהוראות הדין, כלומר הזכות להשתתף באסיפות בעלי המניות של החברה והזכות לקבלת יתרת נכסיה בעת פירוק. הבנק הודיע כי ויתור זה לא יחול במקרה ותובא הצעה לחיסול עסקי החברות האמורות, וכן כי מדובר בויתור אישי שלא יחייב צדדים שלישיים שירכשו את המניות.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון 3), התשס"ח-2008 (להלן תיקון 3)

החוק נכנס לתוקף ביום 28 בינואר 2008. בהתאם לתיקון 3 נקבע, בין היתר, כי החל משנת 2008 הפקדות לקופות גמל לתגמולים ולקופות גמל אישיות לפיצויים תתאפשרנה להתבצע בשני סוגים של קופות גמל: (א) "קופת גמל משלמת לקצבה": קופת גמל לקצבה אשר ניתן למשוך ממנה כספים במישרין כקצבה או כהיוון קצבה לסכום חד פעמי בהגיע מועד הזכאות, ובלבד שסכום הקצבה שיוותר בידו של העמית לאחר ביצוע היוון הקצבה יעמוד על סך חודשי מינימאלי של 3,850 ש"ח (אשר יעודכן אחת לשנה לפי שינוי מדד המחירים לצרכן במהלך אותה שנה).

(ב) "קופת גמל לא משלמת לקצבה": קופת גמל לקצבה שלא ניתן למשוך ממנה כספים במישרין (למעט כספי פיצויים וכספים המגיעים למוטביו של עמית לאחר פטירתו), אלא בדרך של העברתם לקופת גמל משלמת לקצבה.

לגבי כספים שמועד הפקדתם הוא מיום 1 בינואר 2008 ואילך, קופות גמל לתגמולים וקופות גמל אישיות לפיצויים שפעלו עד ליום 31 בדצמבר 2007 תשמנה כקופות גמל לא משלמות לקצבה.

כספים שמועד הפקדתם הוא עד ליום 31 בדצמבר 2007, יהיו ניתנים למשיכה מקופות גמל לתגמולים במסלול הוני בהתאם לכללי המס שחלו עד לכניסתו לתוקף של תיקון 3.

קופות הגמל אותן מתפעל הבנק הן קופות גמל לא משלמות לקצבה.

בהתאם להוראת מעבר ביחס לחוק האמור, עמית עצמאי בקופת גמל לא משלמת לקצבה היה רשאי למסור עד ליום 31 בדצמבר 2008 הוראתו לביטול ההפקדות שבוצעו בעבורו עד ליום 30 ליוני 2006. הכספים שאת ביטול הפקדתם ביקש העמית כאמור, הוחזרו לעמית בניכוי מס רווחי הון בשל התקופה ממועד ההפקדה ועד מועד ההחזר.

תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (להלן תקנות קופות הגמל)

עד לחקיקת חוק קופות גמל הוסדרה פעילותן של החברות המנהלות והקופות על פי הוראות תקנות אלה. לאחר חקיקת חוק קופות הגמל, מוסדרת הפעילות על ידי שתי הוראות החקיקה במקביל. תקנות קופות הגמל קובעות, בין היתר, הוראות בעניין ביצוע תשלומים לקופות, שימוש בכספי הקופות, תשלומים לעמיתים, שערך נכסי הקופות, קביעת דמי הניהול, ניהול חשבונות, דיווחים לעמיתים ועוד.

להלן השינויים ברווחיות מגזר שוק ההון (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי באחוזים	2007	2008	
659	12.8	97.2 (1)	רווח נקי
(49)	68.6	35.2	הכנסות תפעוליות ואחרות
(33)	46.1	30.8	הוצאות תפעוליות ואחרות

(1) כולל רווח בסך של 95.4 מיליון ש"ח בגין מכירת פעילות קופות הגמל של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- להמשיך ולהעניק את שירותי התפעול לקופות הגמל ולקרנות ההשתלמות שהבנק נותן להן שירותים ולהרחיב את פעילותו לקופות ולקרנות נוספות. כל זאת באמצעות שמירה על רמה מקצועית גבוהה ועל המוניטין הטוב של הבנק.
- השלמת תהליך מכירת קרנות ההשתלמות הענפיות, על פי הוראות הדין.

צפי להמשך ההתפתחות בשנת 2009

- המשך מתן שירותי תפעול לקופות גמל ולגופים מוסדיים.
- המשך מתן שירותים נוספים לקופות גמל ולגופים מוסדיים, בכפוף להוראות הרשויות המפקחות.
- מתן שירותים נוספים לקופות הגמל כגון הפעלת מסלולי השקעה.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של המגזר בשנת 2008 היה 60 בהשוואה ל-84 משרות בשנת 2007.

להלן פרטים על התפלגות המשרות במגזר:

	2007	2008
סך המשרות	84	60
מזה משרות שהועמסו	4	1
מזה משרות ניהוליות	7	6

השינויים והרפורמות בשוק ההון מחייבים את הבנק להרחיב את הידע של עובדיו ולהעמיקו ולשמור על רמת המקצועיות הגבוהה שלהם כדי להתמודד עם התמורות הקיצוניות בתחום.

פעילות חוץ-מאזנית - פיקדונות לפי מידת הגבייה

1. היתרה של פיקדונות למתן אשראי שפירעונום למפקיד מותנה במידת הגבייה של האשראי קוזזה כנגד האשראי מתוכם.

שיעור השינוי באחוזים	ביום 31 בדצמבר		פיקדונות הממשלה לפי מידת הגבייה (1)
	2007	2008	
	במיליוני ש"ח		
(47)	2,509	1,330	פיקדונות הציבור לפי מידת הגבייה
(12)	511	449	אשראי שכנגדו קוזזה יתרת הפיקדונות לפי מידת הגבייה
(41)	3,007	1,768	

(1) הירידה נובעת מסיום ההתקשרות עם מדינת ישראל, ראה לעיל בסעיפים 'הסכמים מהותיים' במגזר הקמעונאי.

2. **קופות גמל** - הקבוצה מספקת שירותי תפעול לקופות גמל. שווי הנכסים של הקופות שהבנק מספק להן שירותי תפעול הסתכם ביום 31 בדצמבר 2008 בכ- 16.7 מיליארד ש"ח, לעומת 22.0 מיליארד ש"ח בסוף השנה הקודמת.

לפרטים בדבר המכירה של פעילות קופות הגמל ראה לעיל בפרק 'מגזר שוק ההון'.

3. **פעילות לקוחות בניירות ערך** - שווי תיקי ניירות הערך במשמרת הבנק שהלקוחות מחזיקים בהם הגיע בסוף השנה לכ- 4.5 מיליארד ש"ח, לעומת כ- 5.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007.

מעורבות בקהילה

- מעורבות הקהילה - פרויקט 'שיעור אחר'.
בנק יהב נרתם למען הקהילה בשיתוף עמותת 'שיעור אחר', עמותה הפועלת לצמצום פערים חברתיים בעזרת קידום מעורבות של ממש של הציבור במערכת החינוך ויצירת גשר בין אזרחים שלהם תחומי עיסוק שונים (כגון בנקאים וכלכלנים) לבין תלמידים המשתייכים לאוכלוסיות מעוטות הזדמנויות.
במהלך השנה נרתמו חלק מעובדי הבנק ליוזמה זו ופעלו בבתי ספר שונים בארץ להקניית כלים לניתוח ולביקורת שיאפשרו צרכנות נבונה ואזרחות שקולה ואחראית.
בשנת 2008 התקיימו 15 קורסים בהדרכת 100 עובדים מתנדבים. כל קורס כלל כ- 15 שיעורים. הקורסים התקיימו ב-9 בתי ספר שונים ברחבי הארץ.

- פרויקט 'בית הגלגלים'.
לקראת סוף שנת 2008, בנק יהב נרתם למען הקהילה בשיתוף עמותת 'בית הגלגלים', עמותה הפועלת עם ילדים, בני נוער ומבוגרים בעלי נכויות מוטוריות, כדי לסייע להם בשיפור מיומנויות חברתיות ובהשתלבותם כחברים פעילים בקהילה.

- מדיניות הבנק בנושא תרומות היא מתן תרומות לגופים מוכרים למטרות הומניטריות ולתחום החינוך בסכומים מוגבלים. סך התרומות בשנת 2008 הסתכם ב-0.2 מיליון ש"ח.

מבנה ארגוני, סינוף וכוח אדם

סינוף

לבנק 33 סניפים בערים שונות בארץ, מוקד טלפוני ארצי בירושלים ושני מוקדי ייעוץ. בנוסף, קיימות נקודות שירות נוספות ברחבי הארץ.

כוח אדם

סך כל המשרות בבנק כולל את עובדי הבנק ואת כוח האדם החיצוני. נכון ליום 31 בדצמבר 2008 מספר המשרות בבנק על בסיס משרה מלאה הוא 710 לעומת 623 בסוף השנה הקודמת. בשנת 2008 מספר המשרות בבנק על בסיס ממוצע חודשי היה 678 לעומת 577 משרות בשנת 2007.

מאפייני המשאב האנושי

הוותק הממוצע של עובדי הבנק עמד על 9 שנים בשנה המדווחת לעומת 11.4 שנים בסוף השנה הקודמת. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עמד בשנת 2008 על 36.3 לעומת 38.3 בשנת 2007. 70% מעובדי הבנק הן נשים, בדומה לשנה קודמת. בשנת 2008 עלה מספר העובדים האקדמאים בבנק ל-358 עובדים (בסוף שנת 2007 מספר העובדים האקדמאים היה 336). עם סיום לימודיהם של עובדים רבים שנקלטו במסגרת יישום חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם (תיקון) התש"ס 2000, צפוי מספר זה לעלות.

תרבות ואקלים ארגוני

הבנק אימץ קוד אתי. הקוד האתי מציג כללי התנהגות וערכים, ומטרתו לוודא שהתנהגות העובדים היא בסטנדרטים מוסריים וערכיים גבוהים התואמים את מטרות הבנק.

הדרכה

בשנת 2008 הבנק המשיך להשקיע מאמצים ומשאבים רבים בהעלאת הרמה המקצועית של עובדיו, בעיקר באמצעות תכנית הדרכה מתאימה ועידוד ההכשרה המקצועית. נפתחו שני מחזורים של קורס עתודה ניהולית, מחזור אחד הסתיים. חלק מבוגרי הקורס השתלבו בהצלחה בתפקידי ניהול, וחלק מיועדים לשיבוץ בתפקידי ניהול בשנת 2009. כמו כן, הבנק נמצא בתהליך שמטרתו לאתר מועמדים נוספים מקרב עובדי הבנק כדי להכשיר מחזור נוסף של עתודה ניהולית. תהליך הכשרת בנקאי הסניפים לבנקאות כל נמצא בשלבי סיום.

מערך תגמול

בחודש דצמבר 2007 נחתם הסכם בין הנהלת הבנק לבין ארגון העובדים שתכליתו להגדיר את מערך התגמול בבנק לשנים 2008-2012. על פי הסכם זה, העובדים זכאים למענק שנתי ולדירוג בשיעורים משתנים המבוססים על שיעור תשואת הרווח הנקי להון הבנק. הסכם זה נותן ביטוי גדול יותר לחלק המשתנה בתגמול התלוי בביצועי הבנק ומדגיש את החשיבות שהנהלת הבנק והעובדים מייחסים לחיזוק הקשר שבין ביצועי העובד לבין התגמול.

מדיניות השכר לחברי הנהלה הבכירה

שכרם של חלק מנושאי המשרה הבכירים בבנק צמוד לעלייה במדד המחירים לצרכן. שכרם של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק צמוד לשכר הממוצע במשק. השכר כולל תוספות שכר ומענקים לפי החלטות ועדת שכר של דירקטוריון הבנק ועל פי קריטריונים אישיים.

שכר רואה החשבון המבקר ⁽¹⁾

(באלפי ש"ח)

התאגיד הבנקאי		המאוחד	
2007	2008	2007	2008
סכומים מדווחים			
בעבור פעולות הביקורת: (2)			
455	605	520	617
בעבור שירותי מס:			
81	-	81	-
-	43	-	43
עבור שירותים נוספים:			
-	646	-	646
62	-	62	-
598	1,294	663	1,306
סך הכול			

(1) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(2) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים (כולל יישום סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley).

גילוי על המבקר הפנימי

בנק יהב קיבל את שירותי הביקורת הפנימית מבנק הפועלים בע"מ עד ליום 12 באוגוסט 2008. מר ראובן טל כיהן כמבקר הפנימי הראשי של בנק יהב מיום 10 בנובמבר 2005. מר טל הוא אקדמאי, מהנדס תעשייה וניהול בהשכלתו, בעל ניסיון בתחומי הבנקאות והביקורת. כהונתו הופסקה עם החלפת בעלי השליטה. עם רכישת חלקו של בנק הפועלים בע"מ בידי בנק מזרחי-טפחות, בנק יהב מקבל את שירותי הביקורת מבנק מזרחי-טפחות.

מר חיים גיט מכהן כמבקר הפנימי של בנק יהב מיום 13 באוגוסט 2008. מר גיט הוא רואה חשבון בעל תואר ראשון בחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב, והוא המבקר הפנימי הראשי של בנק מזרחי-טפחות משנת 1999 ומבקר פנימי ראשי של בנק אדנים למשכנתאות מחדש יולי 2008.

קודם לכן, כיהן כסגן מבקר פנימי ראשי בבנק מזרחי טפחות וכמבקר ראשי האחראי על תחום הביקורת בפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

לפי הוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות התשנ"ט - 1999, המבקר הפנימי היוצא מר ראובן טל והמבקר הפנימי מר חיים גיט אינם בעלי עניין בתאגיד, אינם נושאי משרה ואינם קרובים של אחד מאלה. לפי הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב- 1992, המבקר הפנימי היוצא מר ראובן טל הוא עובד בנק הפועלים, לא היה בעל עניין בבנק יהב או בחברות הבת שלו בתקופת כהונתו ולא מילא בבנק תפקיד נוסף על תפקידו כמבקר (הוא מנהל מחלקה בחטיבת הביקורת הפנימית של בנק הפועלים בע"מ). כמו כן, לא שימש המבקר הפנימי היוצא של הבנק בתפקיד מחוץ לבנק אשר ייצר או עלול היה ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

המבקר הפנימי הנכנס מר חיים גיט אינו בעל עניין בבנק יהב או בחברות הבת שלו ואינו ממלא בבנק תפקיד נוסף על תפקידו כמבקר פנימי (מכהן כאמור כמבקר פנימי ראשי של בנק מזרחי-טפחות, בנק אדנים למשכנתאות וכממונה על פניות הציבור בבנק מזרחי-טפחות). כמו כן, המבקר הפנימי הנכנס של הבנק אינו משמש בתפקיד מחוץ לבנק אשר ייצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

לפי סעיף 8 בכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג 1992, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקר הפנימי. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקר הפנימי לצורך הביקורת הפנימית ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקר הפנימי בלבד. עובדי הביקורת הפנימית לא מילאו ואינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית. עובדי המבקר הפנימי מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הנוגעים לעבודת הביקורת. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקר הפנימי.

דרך המינוי

בחודש אוגוסט 2008 אישרה ועדת הביקורת והדירקטוריון את מינויו של המבקר הפנימי וביססה את החלטתה על ניסיונו ועל השכלתו של המבקר.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה שנתית ותכנית עבודה רב-שנתית לתקופה של ארבע שנים. תכנית העבודה הרב-שנתית מבוססת על הערכת סיכונים.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2008 נגזרה מתכנית העבודה הרב-שנתית המבוססת, בין היתר, על הערכת סיכונים ביחידות המבוקרות, על ממצאי סבב הביקורות ביחידות השונות ועל הממצאים שעלו בביקורות קודמות. בעת גיבוש תכנית העבודה התייעצו אנשי הביקורת עם גורמי הניהול בבנק ועם ראוי החשבון החיצוניים. תכנית העבודה של הביקורת הפנימית עוסקת גם בחברות הבת של הבנק אשר הביקורת הפנימית של הבנק נותנת להן שירותי ביקורת.

תכנית העבודה האמורה גובשה ואושרה בידי דירקטוריון הבנק לאחר דיון בוועדת הביקורת ובהמלצתה. המבקר הנכנס המשיך את ביצוע תכנית העבודה לשנת 2008 כפי שאישר דירקטוריון הבנק. למבקר הפנימי הראשי שיקול דעת לסטות מתכנית העבודה כדי לתת מענה לצרכים משתנים ובלתי צפויים. בין היתר, כחלק מתכנית העבודה הוקצו משאבים גם לביקורות, לאירועים מיוחדים ולביקורות לא מתוכננות, לרבות ביקורות לפי דרישה של גורמים מוסמכים, כגון הדירקטוריון, ועדת הביקורת, גורמי ניהול בבנק ורגולטורים. שינויים מהותיים מתכנית העבודה מובאים לאישור ועדת הביקורת.

היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפופים לו

בבנק יהב הושקעו בשנת 2008 שלוש משרות של מבקר. היקף כוח האדם בביקורת הפנימית נקבע על בסיס תכנית עבודה רב-שנתית המבוססת על הערכת סיכונים.

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית בבנק פועלת במסגרת החוקים, התקנות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, תקנים מקצועיים, הנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים והנחיות ועדת הביקורת של הדירקטוריון והדירקטוריון.

גישה למידע

לביקורת הפנימית נתונה גישה חופשית לכל המידע בבנק, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים כספיים, ככל שהדבר נדרש לביצוע עבודתה של הביקורת הפנימית. סמכות זו מעוגנת בנהלים.

הגשת דין וחשבון על ממצאי הביקורת

המבקר הפנימי הראשי בבנק יהב מדווח על ממצאי דוחות הביקורת למבוקר, ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת מוגשים עם פרסומם ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק, ליו"ר ועדת הביקורת ולחברי ועדת הביקורת. דוחות הביקורת נדונים בוועדת הביקורת. בשנת 2008 הוגשו ונדונו בוועדת הביקורת של הדירקטוריון סיכומים חצי-שנתיים ושנתיים שסקרו את פעילות הביקורת הפנימית במהלך התקופה המדווחת, לרבות ממצאים עיקריים. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2007 נדון בוועדת הביקורת ביום 4 במאי 2008. סיכום פעילות הביקורת במחצית הראשונה של שנת 2008 נדון בוועדה ביום 29 באוקטובר 2008. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2008 צפוי להיות מוגש לדין בוועדת הביקורת במהלך הרבעון הראשון של שנת 2009.

הערכת פעילות המבקר הפנימי

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים. להערכת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף עבודת הביקורת הפנימית, אופיה, רציפות פעילותה ותכנית העבודה שלה סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

התגמול של המבקר הפנימי

המבקר הפנימי אינו מקבל תגמול מבנק יהב. הביקורת ניתנת כאמור על ידי החברה האם, ובנק יהב משלם בעבור שירותי הביקורת הפנימית על בסיס ימי העבודה של המבקרים. בנסיבות אלו הדירקטוריון סבור כי תגמול המבקר הפנימי אין בו כדי לגרום להטיה בשיקול דעתו המקצועי.

עניינים אחרים

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) תיקון מספר 20 (הגבלת תקופה התחולה), התשס"ח - 2007.

- בחודש ינואר 2008 אישרה ועדת הכספים של הכנסת בהוראת שעה את הקפאת הוראות חוק התיאומים בשל אינפלציה (להלן חוק התיאומים). החוק חוקק בשנת 1985 כדי למנוע את העיוותים שנגרמו בחישוב ההכנסות כאשר שיעורי האינפלציה במשק היו גבוהים. סיום תחולתו של חוק התיאומים נובע מן הירידה הקבועה בשיעורי האינפלציה.

- בו בזמן חל שינוי בהגדרת הרווח בסעיף 1 לחוק מע"מ. משנת 2009 הרווח שמוסדות כספיים מחויבים עליו במס רווח נעשה לאחר ניכוי המס על שכר ולא לפניו (כפי שהיה עד כה). הוראות המעבר לשנת 2008 קובעות כי לצורך הגדרת שכר ינוכה מהרווח מחצית המס על השכר.

חוק העסקת עובדים ידי קבלני כוח אדם (תיקון), התש"ס - 2000.

חוק זה קובע, ככלל, כי לא יועסק עובד של קבלן כוח אדם אצל מעסיק בפועל תקופה של יותר מתשעה חודשים רצופים; הועסק עובד כאמור אצל אותו מעסיק בפועל יותר מתשעה חודשים רצופים, יחשב העובד כעובד המעסיק בפועל בתום תקופת תשעת החודשים. הוראה זו נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2008. הבנק יישם את החוק. השפעתו של החוק על הוצאות השכר בשנת 2008 אינה מהותית.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

דירקטוריון הבנק הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו.

הדוחות הכספיים נערכים בחשבות הבנק בראשותו של החשבונאי הראשי מר מיכאל אלטמן על פי מדיניות הגילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

עם עריכת הדוחות הכספיים ועל סמך טיוטת הדוחות המועברת אליהם, כל חברי הנהלה מאשרים בחתימתם שלא בא לידיעתם כל פרט העשוי להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים בנוגע לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, שנקבעו על ידם בקרות אפקטיביות כדי להבטיח שכל מידע מהותי בתחום אחריותם מובא לידיעתם, וכן שכל ליקוי של ממש או חולשה מהותית בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם הובאו לידיעת הגורמים המתאימים.

נושאים עקרוניים הנוגעים לגילוי הניתן בדוחות הכספיים נדונים בוועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן ועדת הגילוי) בראשות המנהל הכללי מר שאול גלברד, ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי מר חיים קמחי וחברי הנהלה נוספים. הנושאים מוצגים בפני ועדת הגילוי וכוללים גם את התייחסותו המקצועית של רואה החשבון המבקר - זיו האפט (רואי החשבון המבקרים). נושאים עקרוניים אלו כוללים נושאים בעלי השפעה ניכרת על הדוחות הכספיים, בעלי עניין לציבור, נושאים החייבים להיות מדווחים לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שיש בנוגע להם חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים.

כדי להדק ולייעל את הפיקוח ואת הבקרה על הגילוי בדוחות הכספיים הקים דירקטוריון הבנק את ועדת המאזן, שחברים בה שישה דירקטורים, שמתפקידה לדון ולהעמיק בנאותות הגילוי בדוחות הכספיים ובבחינת הדוחות הכספיים על מרכיביהם השונים בטרם יובאו לדיון ולאישור במליאת הדירקטוריון. לפרטים באשר לחברי הוועדה ראה בפרק 'דירקטוריון הבנק' להלן.

בישיבות ועדת המאזן משתתפים גם החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר.

ועדת המאזן בוחנת את המלצותיה של ועדת הגילוי באשר לאופן יישום הגילוי וקובעת את הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים בנוגע לנושאים חייבים בגילוי. על פי הוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיף 302 בחוק Sarbanes-Oxley האמריקני, מובא לפני ועדת המאזן דיווח באשר לכל ליקוי של ממש שאותר בתהליכי הגילוי בדוחות הכספיים. כל הנושאים האמורים מוצגים גם לפני ועדת הביקורת, ודיווח על ליקויים מהותיים מוצג גם לפני דירקטוריון הבנק. לאחר הדיון בוועדת המאזן ולפי המלצותיה, הדוחות הכספיים מאושרים בדירקטוריון הבנק.

דירקטוריון הבנק

חברי דירקטוריון

דוד בן דוד

יו"ר הדירקטוריון של הבנק.
מכהן כיו"ר הדירקטוריון וכיו"ר ועדת שכר מיום 2 באפריל 2008.
בעל תואר ראשון במדעי החברה והרוח באוניברסיטה הפתוחה.
מכהן כחבר דירקטוריון באופטיקאל דיאגנוסטיקה בע"מ ובב.י.ג.ה - בנק יהב נכסים
והחזקת בניינים בע"מ (יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל).

עופר עיני

מכהן כחבר דירקטוריון בבנק יהב מיום 7 במאי 2000.
חבר בוועדת ביקורת, ועדת שכר, ועדת מאזן וועדת עסקאות עם צדדים קשורים.
הכשרתו: קורס מפקחי מס הכנסה.
מכהן כיו"ר ההסתדרות החדשה ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי.
מכהן כיו"ר הדירקטוריון של החברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ ושל
מנהלת חברת העובדים.
כיהן בחמש השנים האחרונות כיו"ר הסתדרות עובדי המדינה וכמנכ"ל קרן השתלמות
לעובדי המדינה בדירוג האחד בע"מ.
כמו כן כיהן כחבר דירקטוריון בגופים האלה:
עמ"י - חברה לניהול קופת גמל מפעלית בע"מ (יו"ר), העמותה לקידום מקצועי חברתי
של עובדי המנהל והשירותים בשירות המדינה (ע"ר) (יו"ר), החברה למפעלי תרבות
וספורט בע"מ, הקרן לביטוח הדדי לעובדי המדינה, קרן ההשתלמות לעובדי המדינה
בדירוג האחד בע"מ, חברים ומרוויחים (יו"ר).

יקותיאל גביש (1) (2)

מכהן כחבר דירקטוריון מיום 19 ביוני 2007.
יו"ר ועדת מאזן, חבר ועדת ביקורת, ועדת השקעות, ועדת עסקאות עם צדדים קשורים
וועדת שכר.
בעל תואר ראשון בכלכלה מהאוניברסיטה העברית ירושלים.
מכהן כחבר דירקטוריון בגופים האלה:
רציו חיפושי נפט בע"מ, BATM תקשורת מתקדמת בע"מ, הדס מרכנתיל ניהול קופות
גמל בע"מ, סינרג'י כבלים בע"מ, א.צ.ע.ד. אחזקות בע"מ, דן השקעות בע"מ, איכות שוקי
ההון בע"מ, אקויטי 1 בע"מ, קבוצת כרמל השקעות בע"מ ורוטקס בע"מ.
כיהן בחמש השנים האחרונות כחבר דירקטוריון במרכנתיל קופות גמל בע"מ.

יעקב בר-נר

מכהן כחבר דירקטוריון מיום 27 במאי 1997 וכחבר ועדת מאזן וועדת השקעות.
בעל תואר שני במנהל ציבורי מהאוניברסיטה העברית ירושלים.
גמלאי.
מכהן כמגשר וכנציג הציבור בבית הדין לעבודה בתל-אביב.

רוית דום פידל

מכהנת כחברת דירקטוריון מיום 7 ביולי 2004.
חברת ועדת ביקורת, ועדת שכר, ועדת מאזן וועדת עסקאות עם צדדים קשורים.
עורכת דין, בוגרת L.L.B, המכללה המשפטית האקדמאית.
מכהנת כחברת דירקטוריון בחברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ
ובעמותה לקידום מקצועי וחברתי ומכהנת כחברת הנהלה וועדת הכספים בבית לסינ.
כיהנה בחמש השנים האחרונות כחברת דירקטוריון בגופים האלה:
עמ"י - חברה לניהול קופת גמל מפעלית בע"מ, הקרן לביטוח הדדי לעובדי המדינה, קרן
ההשתלמות לעובדי המדינה בדירוג האחיד בע"מ, הנהלת נעמ"ת.

רון מילוא

מכהן כחבר דירקטוריון מיום 30 בנובמבר 2004.
חבר בוועדת שכר ובוועדת ההשקעות של הבנק.
עורך דין, בוגר הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב.
מגיש תכנית שבועית בערוץ הכנסת ומרצה באוניברסיטת בר-אילן.
חבר דירקטוריון במפעלי נייר אמריקאים בע"מ.
כיהן בחמש השנים האחרונות כיו"ר אזורים חברה להשקעות בפיתוח ובבניין בע"מ וכיו"ר
המועצה הישראלית לקולנוע.

יצחק טל (1) (2)

מכהן כחבר דירקטוריון מיום 23 בדצמבר 2004.
יו"ר ועדת ביקורת וועדת עסקאות עם אנשים קשורים וחבר בוועדת השקעות.
ד"ר לכלכלה, בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה מהאוניברסיטה העברית ירושלים
ותואר שני Ph.D בכלכלה מאוניברסיטת ג'ונס הופקינס.
מכהן כחבר בוועדת השקעות של קופת הגמל של עובדי האוניברסיטה העברית
בירושלים, וכחבר בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית וראש ועדת הביקורת של
מועצת האוניברסיטה הפתוחה.
מכהן כחבר דירקטוריון בישיר השקעות בע"מ.
מילא מספר רב של תפקידים בכירים בענף הבנקאות והפיננסים, בהם המפקח על
הבנקים, חבר במליאת הרשות לניירות ערך, דירקטור בקופות גמל ובוועדת ההשקעות
של קרן פורסט ומרצה באוניברסיטאות שונות.

אריאל יעקבי

מכהן כחבר דירקטוריון מיום 16 באוקטובר 2006.
חבר בוועדת מאזן, ועדת שכר וועדת השקעות.
בעל תואר שני בניהול משא ומתן ויישוב סכסוכים מאוניברסיטת בר-אילן.
יו"ר הסתדרות עובדי המדינה ויו"ר הנהלת עמותה לקידום מקצועי וחברתי של עובדי
המנהל והשירותים בשירות המדינה.
חבר דירקטוריון בגופים האלה:
עמ"י - חברה לניהול קופת גמל מפעלית בע"מ (יו"ר), קרן השתלמות לעובדי המדינה
בדירוג האחיד בע"מ (מנכ"ל), הקרן לביטוח הדדי לחברי הסתדרות עובדי המדינה בישראל
בע"מ (יו"ר), מועדון נכון - מועדון צרכנות לעובדי וגמלאי שירות המדינה (יו"ר).

מיכאל מילר (1) (2)

מכהן כחבר בדירקטוריון מיום 2 באוגוסט 2006.
יו"ר ועדת ההשקעות של דירקטוריון הבנק, חבר ועדת ביקורת, ועדת מאזן, ועדת שכר וועדת עסקאות עם אנשים קשורים.
בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת תל-אביב.
עוסק ביעוץ כלכלי עצמאי.
חבר דירקטוריון ביובלים ניהול קרנות פנסיה בע"מ.

נעמה גת

מכהנת כחברת דירקטוריון מיום 10 ביולי 2008.
בעלת תואר ראשון בפסיכולוגיה וספרות אנגלית מאוניברסיטת חיפה ותואר שני בשיווק ופרסום מאוניברסיטת Usa Marquette.
מכהנת כסמנכ"ל שיווק פרסום ופיתוח עסקי בבנק מזרחי-טפחות בע"מ.

צבי אגרוביץ

מכהן כחבר דירקטוריון מיום 10 ביולי 2008.
מכהן כמנכ"ל מחיש שירותי מחשוב בע"מ (ITEAM) וחבר בהנהלת בנק מזרחי-טפחות בע"מ.

מיכאל צולר

כיהן כיו"ר הדירקטוריון עד למועד פרישתו ב-2 באפריל 2008.
בעל תואר ראשון במדעי החברה ותואר שני במדיניות ציבורית מאוניברסיטת תל-אביב.

עופר לוי

כיהן כחבר דירקטוריון עד למועד פרישתו ב-10 ביולי 2008.
בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב.

גיא כליף

כיהן כחבר דירקטוריון עד למועד פרישתו ב-10 ביולי 2008.
בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב ותואר שני במנהל עסקים בהתמחויות מימון ואסטרטגיה מאוניברסיטת תל-אביב.

(1) דירקטור חיצוני.

(2) דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.

מספר ישיבות הדירקטוריון

דירקטוריון הבנק קיים 12 ישיבות במהלך השנה המדווחת.
ועדות הדירקטוריון השונות קיימו 30 ישיבות בשנה זו.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

על פי הוראת בנק ישראל על כל חברה לקבוע את 'המספר המזערי הראוי' של דירקטורים שהם 'בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית'.

יש להביא בחשבון, בין היתר, את גודל החברה, את סוג פעילותה ואת מידת מורכבותה באופן שיאפשר לדירקטוריון הבנק לעמוד בחובות המוטלות עליו, במיוחד בהתחשב באחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד, לעריכת הדוחות הכספיים ולאישורם. דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית' הוגדר כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה ואשר בשל השכלתו, ניסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, יש לו מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים, חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים. עליו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות על סדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות באשר לדיווח הכספי של החברה, וזאת כדי להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהוראה הודגש כי אין היא מיועדת להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ'בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית' ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין.

דירקטוריון הבנק קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים 'בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית' יהיה שני דירקטורים, כמספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית לפי חוק החברות, התשנ"ט - 1999.

ראה לעיל שלושת הדירקטורים המצוינים בפירוט חברי הדירקטוריון כדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית נכון ליום 31 בדצמבר 2008.

המנהל הכללי ונושאי משרה בכירים בבנק ותפקידיהם

שאל גלברד

מכהן כמנהל כללי מיום 16 במארס 2008.
בעבר כיהן כמנהל החטיבה העסקית, סמנכ"ל וחבר הנהלה בבנק מזרחי-טפחות בע"מ.
בעל תואר ראשון במנהל עסקים מאוניברסיטת דרבי.
מכהן כחבר דירקטוריון בבי.ג.ה - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ.

דוד גיל

מכהן כמשנה למנכ"ל מיום 1 בינואר 2008, מנהל אגף משאבי אנוש ולוגיסטיקה מיום 1 בנובמבר 2006.
בעבר כיהן כסגן מנהל אגף אשראי וסניפים וכמנהל אגף אשראי ושיווק.
בעל תואר ראשון במנהל עסקים באוניברסיטת דרבי.
מכהן כחבר דירקטוריון בבי.ג.ה - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ.

חנן ידידיה

מכהן כמשנה למנכ"ל וכמנהל אגף בנקאות קמעונאית מיום 1 בינואר 2008.
בעבר כיהן כמנהל מרחב בבנק מזרחי טפחות בע"מ.
בעל תואר ראשון במנהל עסקים ב-New England College ותואר שני במערכות פיננסיות (M.P.A) באוניברסיטת Clark בארצות הברית.

אילנה אבידב-מור (רו"ח)

מכהנת כסמנכ"ל מיום 1 בספטמבר 1999. מנהלת אגף נכסי לקוחות מיום 1 בנובמבר 2006.
בעבר כיהנה כמנהלת אגף החשב וחשבונאית ראשית.
בעלת תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה באוניברסיטת תל-אביב ותואר שני במנהל עסקים - התמחות במימון, באוניברסיטה העברית בירושלים.
כמו כן למדה ללימודי תעודה בקרימינולוגיה.
מכהנת כמנכ"ל בגופים האלה:
חן יהב בע"מ בפירוק, יהבית בע"מ בפירוק, יהב השתלמות וחיסכון בע"מ בפירוק.
מכהנת כחברת דירקטוריון בגופים האלה:
אינטרקוסמא בע"מ, חן יהב בע"מ בפירוק, חיסכון יהב בע"מ בפירוק, 'הבית' בע"מ בפירוק, יהב - קרן השתלמות לאחים ואחיות בע"מ, יהב - קרן השתלמות וחיסכון לרופאים בע"מ, יהב- קרן השתלמות וחיסכון פר"ח בע"מ, יהב השתלמות וחיסכון בע"מ בפירוק, בי.ג.ה - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ.

מיכאל אלטמן (רו"ח)

מכהן כחשבונאי ראשי ומנהל אגף החשב מיום 1 בנובמבר 2006.
בעבר כיהן כסגן חשב הבנק.
בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים.
מכהן כחבר דירקטוריון בב.י.ג.ה - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ.

יורם מזרחי (רו"ח)

מכהן כמנהל אגף לפיתוח עסקי ושיווק מיום 1 בנובמבר 2006.
בעבר כיהן כסגן מנהל אגף בלשכת המנכ"ל.
בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים.
מכהן כחבר דירקטוריון בב.י.ג.ה - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ.

גיל צבר

מכהן כמנהל אגף מחשוב מיום 1 באוגוסט 2008.
בעבר כיהן כמנהל יחידת תשתיות מיקרוסופט ואינטרנט בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.
בעל תואר ראשון במנהל עסקים במכללת רופין ותואר שני במשפטים באוניברסיטת בר אילן.

משה גל

מכהן כמנהל הסיכונים של הבנק מיום 1 בנובמבר 2008.
בעבר כיהן כמנהל סקטור ניהול פיננסי בבנק מזרחי טפחות בע"מ.
בעל תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב.
מכהן כחבר דירקטוריון במזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ ובקופת גמל גלעד בע"מ.

עו"ד נורית עירוני

מכהנת כמנהלת האגף לייעוץ משפטי ומזכירת הבנק החל מיום 16 בספטמבר 2008.
בעבר עבדה במשרד עו"ד 'כהן וילצ'יק קמחי ושות'.
בעלת תואר ראשון ושני במשפטים, תואר שני בהיסטוריה כללית ודוקטורנטית בהיסטוריה כללית, באוניברסיטה העברית בירושלים.

מבקר פנים

חיים גיט

(מיום 13 באוגוסט 2008)

ייעוץ משפטי

כהן וילצ'יק קמחי ושות' עורכי דין

יועץ משפטי

רואי החשבון המבקרים של הבנק

זיו האפט רואי חשבון

מנהלת אגף המחשוב.

גלית גילה

סיימה את עבודתה בבנק

ביום 7 בפברואר 2008.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" בהתאם להוראות סעיף 302 של חוק Sarbanes-Oxley. הוראה זו של המפקח על הבנקים היא במסגרת כוללת בדבר אימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley הכוללת בין היתר, הצהרה בדבר "אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי" אשר מצורפת החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.

סעיף 404 בחוק הנ"ל אומץ על ידי המפקח על הבנקים בחוזר מחודש דצמבר 2005, ולפיו החל מדוח כספי זה, נכללת הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון והנהלה על מערך נהלי בקרה פנימית נאותים על הדיווח הכספי וכן הערכה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדוח הכספי. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקורות הפנימיות על הדיווח הכספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלוונטיים של ה-Public Company Accounting Oversight Board.

בקורות ונהלים בנוגע לגילוי בדוחות הכספיים

לפי הוראות סעיף 302 לחוק Sarbanes-Oxley הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכה נכון ליום 31 בדצמבר 2008 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים הנוגעים לגבי הגילוי של הבנק, על בסיס הערכה זו הסיקו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון הרביעי המסתיים ביום 31 בדצמבר 2008 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי או שסביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הדיווח הכספי.

שאול גלברד - מנהל כללי

דוד בן דוד - יו"ר הדירקטוריון

25 בפברואר 2009
א' באדר תשס"ט.

שכר יו"ר הדירקטוריון, המנהל הכללי ונושאי המשרה הבכירים בבנק

סכומים מדווחים
(באלפי שקלים חדשים)

משכורת ומענקים	פנסיה, קרן השתלמות, חופשה וביטוח לאומי (1)	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון (1)	סך כולל המשכורות וההוצאות הנלוות לא כולל מס שכר	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה			תשלומים על-ידי בעל שליטה
				תקופה ממוצעת עד לפרעון (בשנים)	ההטבה שניתנה במהלך השנה	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	
שנת 2008							
733	445	-	1,178	-	-	-	447
898	313	-	1,211	-	-	-	-
707	371	-	1,078	-	-	-	182
741	159	53	953	54	1.7	3	53
665	226	32	923	-	-	-	30
שנת 2007 (3)							
1,650	277	51	1,978	-	-	-	522
938	159	433	1,530	61	2.9	3	16
875	98	13	986	4	0.2	1	48
618	124	260	1,002	-	-	-	-
568	136	885	1,589	-	-	-	-

(1) כולל פיצויים בניכוי רווחי יעודה, תגמולי פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, מחלה וביטוח לאומי.

(2) החל מחודש מארס 2008.

(3) הוצג מחדש.

(4) בשנת 2008 שולמה משכורת על סך 172 אלפי ש"ח עד חודש מארס 2008. מאז שולמו דמי הסתגלות.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

סקירת ההנהלה על מצבו הכספי של הבנק ותוצאות פעולותיו

ליום 31 בדצמבר 2008

מאזן מאוחד – מידע רב שנתי

תוספת א

סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

2004	2005	2006	2007	2008	
נכסים					
4,184.3	4,291.9	2,928.0	3,175.7	4,317.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,923.3	2,248.2	3,839.6	3,621.6	3,498.9	ניירות ערך
1,286.1	1,356.2	1,665.1	2,389.7	3,823.3	אשראי לציבור
124.0	120.3	118.2	126.3	149.4	בניינים וציוד
34.1	47.9	47.2	36.5	34.1	נכסים אחרים
7,551.8	8,064.5	8,598.1	9,349.8	11,822.8	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
7,068.8	7,574.6	8,065.8	8,687.9	11,012.8	פיקדונות הציבור
9.4	-	-	25.4	15.5	פיקדונות מבנקים
2.4	4.8	2.7	2.8	3.6	פיקדונות הממשלה
101.0	93.9	65.8	94.1	89.3	התחייבויות אחרות
7,181.6	7,673.3	8,134.3	8,810.2	11,121.2	סך כל ההתחייבויות
370.2	391.2	463.8	539.6	701.6	הון עצמי
7,551.8	8,064.5	8,598.1	9,349.8	11,822.8	סך כל ההתחייבויות והון

רווח רווח והפסד מאוחד – מידע רב שנתי

תוספת ב

סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2004	2005	2006	2007	2008	
165.4	168.1	186.1	245.3	264.4	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
4.3	4.6	0.7	5.9	8.6	הפרשה לחובות מסופקים
161.1	163.5	185.4	239.4	255.8	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות					
105.7	100.1	102.5	107.0	92.1	עמלות תפעוליות
50.2	62.4	56.3	68.0	37.2	הכנסות אחרות
155.9	162.5	158.8	175.0	129.3	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות					
120.0	124.2	142.2	162.3	164.5	משכורות והוצאות נלוות
32.8	35.5	35.1	40.9	53.8	אחזקה ופחת בניינים וציוד
62.6	61.0	76.4	97.4	103.3	הוצאות אחרות
215.4	220.7	253.7	300.6	321.6	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
101.6	105.3	90.5	113.8	63.5	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
50.8	46.4	40.1	42.0	24.8	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
50.8	58.9	50.4	71.8	38.7	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
0.2	0.6	18.1	(0.1)	97.8	רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
51.0	59.5	68.5	71.7	136.5	רווח נקי

רווח נקי למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. (בשקלים חדשים)

2.08	2.42	2.07	2.94	1.59	רווח למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. מפעולות רגילות
0.01	0.02	0.74	-	4.01	רווח למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
2.09	2.44	2.81	2.94	5.60	סך הכול

מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. לכל אחת.

שיעורי הכנסה והוצאה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (1)

תוספת ג

סכומים מדווחים

2007				2008			
שיעור				שיעור			
הכנסה (הוצאה)				הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית	השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית
נגזרים	נגזרים	ממוצעת (2)	ממוצעת (2)	נגזרים	נגזרים	ממוצעת (2)	ממוצעת (2)
(אחוזים)	(אחוזים)	מימון	מימון	(אחוזים)	(אחוזים)	מימון	מימון
		(במיליוני ש"ח)	(במיליוני ש"ח)			(במיליוני ש"ח)	(במיליוני ש"ח)
5.12	288.3	5,625.8		4.97	326.6	6,573.7	
	(2.2)	70.9			6.0	347.8	
5.02	286.1	5,696.7		4.81	332.6	6,921.5	
	(2.28)	5,452.3		(2.33)	(153.9)	6,611.4	
		1.3	55.5			-	
(2.24)		(123.1)	5,507.8	(2.33)		(153.9)	6,611.4
2.78	2.84			2.48	2.64		

מטבע ישראלי לא צמוד:

							נכסים (4),(3)
							השפעת נגזרי ALM (5)
							סך כל הנכסים
							התחייבויות (4)
							השפעת נגזרי ALM (5)
							סך כל ההתחייבויות
							פער הריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד:

							נכסים (4),(3)
							השפעת נגזרי ALM (5)
							סך כל הנכסים
							התחייבויות (4)
							השפעת נגזרי ALM (5)
							סך כל ההתחייבויות
							פער הריבית

מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ:

							סך כל הנכסים (4),(3)
							סך כל ההתחייבויות (4)
							פער הריבית

סך הכל:

							נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4),(3)
							השפעת נגזרי ALM (5)
							סך הכל נכסים
							התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון (4)
							השפעת נגזרי ALM (5)
							סך הכל התחייבויות
							פער הריבית

- הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבות היתרות הממוצעות על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרות המאזניות הממוצעות של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים. במגזר לא צמוד כולל יתרה שנתית ממוצעת על אשראי בחריגה ממסגרות שאושרו בסך 36.8 מיליוני ש"ח.
- מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוספה/ (נוכתה) היתרה הממוצעת של הרווחים/ (ההפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב זמינות למכירה, נטו בסך 9.4 מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד (31 בדצמבר 2007: 4.4 מיליוני ש"ח), - 3.6 מיליון ש"ח במגזר הצמוד למדד (31 בדצמבר 2007: 4.1 מיליוני ש"ח).
- למעט מכשירים נגזרים.
- נגזרי ALM המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, לגביהם ניתן לייחס הכנסה (הוצאה) למגזרי הצמדה. הערה: נתונים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

שיעורי הכנסה והוצאה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (1) - המשך

תוספת ג (המשך)

סכומים מדווחים

2007			2008		
שיעור	הכנסות	יתרה	שיעור	הכנסות	יתרה
(הוצאה)	(הוצאות)	שנתית	(הוצאה)	(הוצאות)	שנתית
(אחוזים)	מימון	ממוצעת(2) (במיליוני ש"ח)	(אחוזים)	מימון	ממוצעת(2) (במיליוני ש"ח)
4.9			4.4		עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות
459.2			543.9		סך כל הכנסות המימון
(213.9)			(279.5)		סך כל הוצאות המימון
245.3			264.4		רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
					הפרשה לחובות מסופקים לרבות הפרשה כללית ונוספת
(5.9)			(8.6)		
239.4			255.8		רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
					סך כל הנכסים הכספיים שהניבו הכנסות מימון (3)
8,837.2			9,993.8		
1.3			0.5		נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (4)
34.6			44.2		נכסים כספיים אחרים (3)
					הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
(5.5)			(5.7)		
8,867.6			10,032.8		סך כל הנכסים הכספיים
					סך כל ההתחייבויות הכספיות שגרמו הוצאות מימון (3)
8,405.8			9,433.3		התחייבויות מאזנית הנובעת ממכשירים נגזרים (4)
1.7			6.2		
65.0			73.1		התחייבויות כספיות אחרות (3)
8,472.5			9,512.6		סך כל ההתחייבויות הכספיות
					סך כל עודף הנכסים הכספיים על ההתחייבויות הכספיות
395.1			520.2		
116.7			135.2		נכסים לא כספיים
511.8			655.4		סך כל האמצעים הוניים
מיליוני \$ ארה"ב			מיליוני \$ ארה"ב		
4.68	5.7	121.8	3.20	4.5	140.8
(1.90)	(2.2)	115.9	(1.13)	(1.6)	141.0
2.78			2.07		
					פער הריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבות היתרות הממוצעות על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרות המאזניות הממוצעות של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
 (3) למעט מכשירים נגזרים.
 (4) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

הערה: נתונים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2008

תוספת ד

סכומים מדווחים (1)
(במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש 3 עד 3 חודשים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל חודש 3 עד 3 חודשים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 שנים
מטבע ישראלי לא צמוד					
5,198.8	922.7	258.9	1,221.1	13.1	סך כל הנכסים
4,671.5	680.7	1,016.5	1,409.6	4.7	סך כל ההתחייבויות
527.3	242.0	(757.6)	(188.5)	8.4	הפרש
20.5	280.5	169.1	64.9	-	השפעת עסקאות עתידיות
547.8	522.5	(588.5)	(123.6)	8.4	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
547.8	1,070.3	481.8	358.2	366.6	החשיפה המצטברת במגזר
מטבע ישראלי צמוד למדד					
189.4	522.7	1,844.2	778.8	113.6	סך כל הנכסים
251.5	416.0	1,335.7	729.5	41.0	סך כל ההתחייבויות
(62.1)	106.7	508.5	49.3	72.6	הפרש
(20.5)	(280.5)	(169.1)	(64.9)	-	השפעת עסקאות עתידיות
(82.6)	(173.8)	339.4	(15.6)	72.6	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
(82.6)	(256.4)	83.0	67.4	140.0	החשיפה המצטברת במגזר
מטבע חוץ - פעילות מקומית (4)					
356.3	118.0	57.6	17.2	-	סך כל הנכסים
356.1	98.7	64.5	18.0	0.2	סך כל ההתחייבויות
0.2	19.3	(6.9)	(0.8)	(0.2)	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
0.2	19.5	12.6	11.8	11.6	החשיפה המצטברת במגזר
בניינים וציוד					
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
5,744.5	1,563.4	2,160.7	2,017.1	126.7	סך כל הנכסים
5,279.1	1,195.4	2,416.7	2,157.1	45.9	סך כל ההתחייבויות
465.4	368.0	(256.0)	(140.0)	80.8	הפרש
-	-	-	-	-	השפעת עסקאות עתידיות
465.4	368.0	(256.0)	(140.0)	80.8	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
465.4	833.4	577.4	437.4	518.2	החשיפה המצטברת

1. הפסקת ההתאמה להשפעת האינפלציה לפי מדד חודש דצמבר 2003.
2. בלוח זה הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור התשואה הפנימי של הסעיף המאזני. הזרמים העתידיים, שהונו כאמור, כוללים ריבית שתצטבר עד למועד הפירעון או עד למועד שינוי הריבית המוקדם שבהם.
3. הנתונים בלוח זה מוצגים לפי הוראות הדיווח לציבור שחלו על הדוח לשנת 2007, ובתאם להוראות המעבר לשנת 2008.
4. בטור "ללא תקופת פירעון" מוצגות יתרות מאזניות (ללא היוון).
5. כולל הצמדה למטבע חוץ.
6. פיקדונות הציבור הלא צמודים וצמודים המודד מוצגים על פי אומדן הנהלת הבנק לגבי מועדי הפירעון בהתאם למודל ההתחייבויות הלא צמודות ללא השפעת המודל: שת"פ 3.50% ומח"מ 0.23 שנים. ההתחייבויות הצמודות למדד ללא השפעת המודל: שת"פ 2.30% ומח"מ 0.78 שנים.
7. העליה בשת"פ נובעת מהתאמות שליליות לשווי הוגן באג"ח חו"ל.
8. הנתונים המלאים על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר לפי סעיפי המאזן השונים יימסרו לכל דורש.

31/12/2007				סך הכול	ללא תקופת פירעון (3)	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים
משך חיים מוצע בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	משך חיים מוצע בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים				
0.33	5.69	0.27	3.32	7,664.5	49.9	-	-
0.36	2.26	0.36	2.18	7,810.0	27.0	-	-
(0.03)	3.43	(0.09)	1.14	(145.5)	22.9	-	-
				535.0	-	-	-
				389.5	22.9	-	-
					389.5	366.6	366.6
0.91	3.58	0.85	3.19	3,459.8	2.6	-	8.5
0.74	2.58	0.77	2.29	2,773.7	-	-	-
0.17	1.00	0.08	0.90	686.1	2.6	-	8.5
				(535.0)	-	-	-
				151.1	2.6	-	8.5
					151.1	148.5	148.5
0.09	4.63	0.16	(6) 6.85	549.1	-	-	-
0.17	2.41	0.19	2.37	537.5	-	-	-
(0.08)	2.22	(0.03)	4.48	11.6	-	-	-
					11.6	11.6	11.6
				149.4	149.4		
0.48		0.44		11,822.8	201.9	-	8.5
0.45		0.45		11,121.2	27.0	-	-
0.03		(0.01)		701.6	174.9	-	8.5
				-	-	-	-
				701.6	174.9	-	8.5
					701.6	526.7	526.7

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

תוספת ה

סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

1. יתרות האשראי לציבור (1) על אחריות התאגיד הבנקאי (2)
וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים (3) (פעילות בישראל)

31/12/2008					
יתרת חובות בעייתיים (1)	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני השקעה באג"ח	סיכון אשראי מאזני אשראי	
-	9.4	-	9.4	-	ציוד אלקטרוני
-	8.3	-	8.3	-	חשמל ומים
-	3.1	-	3.1	-	תחבורה
-	3.1	-	3.1	-	תקשורת ושירותי מחשב
0.5	0.5	-	0.5	-	פעילויות בנדל"ן
-	21.8	-	21.8	-	שירותים פיננסיים
-	2.1	-	2.1	-	מוצרי נפט
-	0.4	-	0.4	-	מזון
81.6	6,411.9	2,582.7	-	3,829.2	אנשים פרטיים
82.1	6,460.6	2,582.7	48.7	3,829.2	סך הכול

31/12/2007					
יתרת חובות בעייתיים (1)	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני השקעה באג"ח	סיכון אשראי מאזני אשראי	
-	3.7	-	3.7	-	ציוד אלקטרוני
-	2.1	-	2.1	-	חשמל ומים
-	3.1	-	3.1	-	תחבורה
-	0.7	-	0.7	-	תקשורת ושירותי מחשב
-	4.2	-	4.2	-	פעילויות בנדל"ן
-	40.2	-	40.2	-	שירותים פיננסיים
-	2.6	-	2.6	-	מוצרי נפט
-	0.1	-	0.1	-	מזון
54.8	4,479.7	2,084.4	-	2,395.3	אנשים פרטיים
54.8	4,536.4	2,084.4	56.7	2,395.3	סך הכול

2. ההוצאה השנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים (פעילות בישראל)
(ההוצאה היא בגין אשראי מאזני בלבד)

31/12/2007	31/12/2008	סך הכול - אנשים פרטיים
5.8	8.3	

- (1) סיכון האשראי ויתרת החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (2) אשראי למעט מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי, כולל השקעה באג"ח של הציבור.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק – המשך

תוספת ה – המשך

סכומים מדווחים

(במיליוני שקלים חדשים)

3. יתרות האשראי לציבור (1) על אחריות התאגיד הבנקאי (2) וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים (3) (פעילות בישראל)

אשראי הבנק ניתן בישראל בלבד, לפי הפירוט הבא:

	31/12/2007	31/12/2008	
	2,452.0	3,877.9	אשראי מאזני
	2,084.4	2,582.7	סיכון אשראי חוץ מאזני
	4,536.4	6,460.6	סך כל האשראי לציבור וסיכון אשראי על אחריות הבנק

- (1) סיכון האשראי ויתרת החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (2) אשראי למעט מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי, כולל השקעה באג"ח של הציבור.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

חשיפה למדינות זרות

תוספת ו

סכום החשיפות המאזניות המצרפי לארצות הברית על בסיס מאוחד הוא בסך 46.3 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2008 ו- 19.1 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2007.

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון – מידע רב רבעוני

תוספת ז

סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

2007				2008				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
								נכסים
2,426.6	3,995.3	3,466.9	3,175.7	4,102.7	3,749.1	4,179.9	4,317.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
4,388.1	2,751.4	3,616.0	3,621.6	2,362.4	2,633.6	2,877.3	3,498.9	ניירות ערך
1,710.7	1,907.8	2,100.7	2,389.7	3,099.3	3,388.6	3,614.4	3,823.3	אשראי לציבור
116.7	115.7	115.7	126.3	130.4	137.4	142.0	149.4	בניינים וציוד
41.5	40.4	38.1	36.5	43.3	44.4	50.8	34.1	נכסים אחרים
8,683.6	8,810.6	9,337.4	9,349.8	9,738.1	9,953.1	10,864.4	11,822.8	סך כל הנכסים
								התחייבויות והון
8,112.2	8,210.3	8,710.6	8,687.9	8,900.3	9,177.6	9,908.8	11,012.8	פיקדונות הציבור
-	-	6.2	25.4	13.6	18.8	25.5	15.5	פיקדונות מבנקים
2.6	4.0	9.7	2.8	2.7	3.4	188.3	3.6	פיקדונות הממשלה
82.3	80.2	84.8	94.1	162.2	97.3	77.3	89.3	התחייבויות אחרות
8,197.1	8,294.5	8,811.3	8,810.2	9,078.8	9,297.1	10,199.9	11,121.2	סך כל ההתחייבויות והון
486.5	516.1	526.1	539.6	659.3	656.0	664.5	701.6	הון עצמי
8,683.6	8,810.6	9,337.4	9,349.8	9,738.1	9,953.1	10,864.4	11,822.8	סך כל ההתחייבויות והון

דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים – מידע רב רבעוני

תוספת ח

סכומים מדווחים
(במיליוני שקלים חדשים)

2007				2008				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
50.9	62.3	70.9	61.2	60.4	62.5	69.3	72.2	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1.1	1.0	1.4	2.4	1.2	1.2	1.5	4.7	הפרשה לחובות מסופקים
49.8	61.3	69.5	58.8	59.2	61.3	67.8	67.5	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות								
25.2	27.2	27.4	27.2	23.8	23.5	23.6	21.2	עמלות תפעוליות
16.4	19.3	16.6	15.7	15.2	8.2	7.5	6.3	הכנסות אחרות
41.6	46.5	44.0	42.9	39.0	31.7	31.1	27.5	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות								
39.1	35.9	44.7	42.6	40.2	42.9	43.3	38.1	משכורות והוצאות נלוות
8.7	10.1	9.3	12.8	10.8	15.5	12.9	14.6	אחזקה ופחת בניינים וציוד
20.3	21.4	25.6	30.1	28.9	27.2	21.9	25.3	הוצאות אחרות
68.1	67.4	79.6	85.5	79.9	85.6	78.1	78.0	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
23.3	40.4	33.9	16.2	18.3	7.4	20.8	17.0	רווח מפעולות רגילות לפני מס
11.0	15.3	9.7	6.0	7.3	3.2	7.6	6.7	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
12.3	25.1	24.2	10.2	11.0	4.2	13.2	10.3	רווח מפעולות רגילות לאחר מס
0.4	(0.3)	-	(0.2)	95.6	(0.1)	2.4	(0.1)	רווח, מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
12.7	24.8	24.2	10.0	106.6	4.1	15.6	10.2	רווח נקי
רווח נקי למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג.								
0.50	1.03	0.99	0.42	0.45	0.17	0.54	0.43	רווח למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. מפעולות רגילות:
0.02	(0.01)	-	(0.01)	3.92	-	0.09	-	רווח למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
0.52	1.02	0.99	0.41	4.37	0.17	0.63	0.43	רווח נקי

מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. לכל אחת.

הצהרה (CERTIFICATION)

אני שאול גלברד, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) לשנת 2008 (להלן הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי הנדרש ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק לדיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות על אדם אחר, על פי כל דין.

שאול גלברד
מנהל כללי

25 בפברואר 2009
א' באדר תשס"ט

הצהרה (CERTIFICATION)

אני מיכאל אלטמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) לשנת 2008 (להלן הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי הנדרש ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי וכן:
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק לדיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות על אדם אחר, על פי כל דין.

מיכאל אלטמן
חשבונאי ראשי
וחשב הבנק

25 בפברואר 2009
א' באדר תשס"ט

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

דוח הדירקטוריון וההנהלה

בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 בדצמבר 2008

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר 'דוח הדירקטוריון'). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2008, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Commission Treadway (Coso). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה כי ליום 31 בדצמבר 2008, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2008 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק - זיו האפט רואי חשבון, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 76 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2008.

מיכאל אלטמן
חשבונאי ראשי
וחשב הבנק

שאול גלברד
מנהל כללי

דוד בן דוד
יו"ר הדירקטוריון

25 בפברואר 2009
א' באדר תשס"ט

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2008

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ – בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2008, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of sponsoring Organizations of the Commission Treadway (להלן Coso).

הדירקטוריון והנהלת הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקנים של המועצה לפיקוח על החשבונאות של חברות ציבוריות (Public Company Accounting Oversight Board) (ארה"ב), כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע כדי להשיג מידה סבירה של בטחון בדבר שאלת קיומה של בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, מכל הבחינות המהותיות. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון לקיומה של חולשה מהותית, בדיקה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כי הם נחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית של בנק על דיווח כספי הינה תהליך המתוכנן כדי לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית של בנק על דיווח כספי כוללת את המדיניות והנהלים אשר: (1) שייכים לשמירת רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות באופן מדוייק ונאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק, (2) מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושתקבולים ותשלומים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות של הנהלת הבנק והדירקטורים שלו. (3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה לא מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עלולה שלא למנוע או שלא לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, ההשלכות של הערכת אפקטיביות כלשהי על תקופות עתידיות נתונות לסיכון שבקרות עלולות להפוך לבלתי מתאימות בגלל שינויים בתנאים, או שרמת הציות למדיניות או לנהלים עלולה להידרדר.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2008, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של הבקרה הפנימית של ה- Coso.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי ההנחיות של מפקח על הבנקים, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק המפורטים להלן: המאזנים לימים 31 בדצמבר 2008 ו- 2007 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008, והדוח שלנו מיום 25 בפברואר 2009 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל.

זיו האפט
רואי חשבון

25 בפברואר 2009
א' באדר תשס"ט

תל-אביב - משרד ראשי: בית אמות ביטוח, דרך מנחם בגין 46-48, תל אביב 66184
טל: 03-6386868, פקס: 03-6394320, E-mail: zivhaft@bdo.co.il, www.bdo.co.il

חיפה
טל: 04-8682688
פקס: 04-8682666
תא דאר 1886
חיפה 33095

ירושלים
טל: 02-6521010
פקס: 02-6526633
תא דאר 35220
ירושלים 91351

קרית שמונה
טל: 04-6951389
פקס: 04-6950004
תא דאר 500
קרית שמונה 11532

באר שבע
טל: 08-6654432
פקס: 08-6270008
תא דאר 5659
באר שבע 84155

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

ביקרנו את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) המפורטים להלן: מאזנים ליום 31 בדצמבר 2008 ו-2007, דוחות רווח והפסד, דוחות על השינויים בהון העצמי ודוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973, ותקני ביקורת שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי ההנחיות של המפקח על הבנקים. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק במאוחד לימים 31 בדצמבר 2008 ו-2007 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק במאוחד לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008. כמו כן, לדעתנו הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

כמוסבר בביאור ב' הדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים בהתאם לתקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקנים של המועצה לפיקוח על החשבונאות של חברות ציבוריות (Public Company Accounting Oversight Board) (ארה"ב), כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2008, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה-Coso והדוח שלנו מיום 25 בפברואר 2009 כלל חוות דעת בלתי מסויגת של הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי ליום 31 בדצמבר 2008.

זיו האפט
רואי חשבון

25 בפברואר 2009
א' באדר תשס"ט

תל-אביב - משרד ראשי: בית אמות ביטוח, דרך מנחם בגין 46-48, תל אביב 66184
טל: 03-6386868, פקס: 03-6394320, E-mail: zivhaft@bdo.co.il, www.bdo.co.il

חיפה
טל: 04-8682688
פקס: 04-8682666
תא דאר 1886
חיפה 33095

ירושלים
טל: 02-6521010
פקס: 02-6526633
תא דאר 35220
ירושלים 91351

קרית שמונה
טל: 04-6951389
פקס: 04-6950004
תא דאר 500
קרית שמונה 11532

באר שבע
טל: 08-6654432
פקס: 08-6270008
תא דאר 5659
באר שבע 84155

(במיליוני שקלים חדשים)

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2008

31/12/2007	31/12/2008	ביאור	
סכומים מדווחים			
נכסים			
3,175.7	4,317.1	3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
3,621.6	3,498.9	4	ניירות ערך
2,389.7	3,823.3	5	אשראי לציבור
126.3	149.4	7	בניינים וציוד
36.5	34.1	8	נכסים אחרים
9,349.8	11,822.8		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
8,687.9	11,012.8	9	פיקדונות הציבור
25.4	15.5		פיקדונות מבנקים
2.8	3.6		פיקדונות הממשלה
94.1	89.3	10	התחייבויות אחרות
8,810.2	11,121.2		סך כל ההתחייבויות
539.6	701.6	11	הון עצמי
9,349.8	11,822.8		סך כל ההתחייבויות וההון

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים הם חלק בלתי נפרד מהם.

מיכאל אלטמן
חשבונאי ראשי
חשב הבנק

שאול גלברד
מנהל כללי

דוד בן דוד
יו"ר הדירקטוריון

25 בפברואר 2009
א' באדר תשס"ט

(במיליוני שקלים חדשים)

רווח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008

2006	2007	2008	ביאור
סכומים מדווחים			
186.1	245.3	264.4	19 רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
0.7	5.9	8.6	15'ג' הפרשה לחובות מסופקים
185.4	239.4	255.8	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות			
102.5	107.0	92.1	20 עמלות תפעוליות
56.3	68.0	37.2	21 הכנסות אחרות
158.8	175.0	129.3	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות			
142.2	162.3	164.5	22 משכורות והוצאות נלוות
35.1	40.9	53.8	אחזקה ופחת בניינים וציוד
76.4	97.4	103.3	23 הוצאות אחרות
253.7	300.6	321.6	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
90.5	113.8	63.5	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
40.1	42.0	24.8	24 הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
50.4	71.8	38.7	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
18.1	(0.1)	97.8	25 רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
68.5	71.7	136.5	רווח נקי
רווח נקי למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. (בשקלים חדשים)			
2.07	2.94	1.59	רווח למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. מפעולות רגילות
0.74	-	4.01	רווח למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
2.81	2.94	5.60	רווח נקי

מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. לכל אחת.

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים הם חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח על השינויים בהון העצמי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008

סך כל ההון העצמי	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	הון מניות	עודפים
סכומים מדווחים				
391.2	382.4	(4.8)	-	13.6
68.5	68.5	-	-	-
7.3	-	7.3	-	-
(3.2)	-	(3.2)	-	-
463.8	450.9	(0.7)	-	13.6
71.7	71.7	-	-	-
0.5	-	-	0.5	-
6.0	-	6.0	-	-
(2.4)	-	(2.4)	-	-
539.6	522.6	2.9	0.5	13.6
136.5	136.5	-	-	-
0.2	-	-	0.2	-
39.9	-	39.9	-	-
(14.6)	-	(14.6)	-	-
701.6	659.1	28.2	0.7	13.6

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים הם חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

דוח מאוחד על תזרימי המזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008

2006	2007	2008	
	סכומים מדווחים		
68.5	71.7	136.5	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			רווח נקי לשנה
			התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:
11.2	11.3	15.3	פחת על בניינים וציוד
0.7	5.9	8.6	הגדלת הפרשה לחובות מסופקים
(108.4)	(186.5)	(161.2)	(רווח) הפסד ממימוש והתאמות ניירות ערך זמינים למכירה ומפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון
(1.8)	(0.5)	(3.2)	רווח ממימוש בניינים וציוד
(1.9)	(0.2)	4.1	קיטון (גידול) במסים נדחים - נטו
7.2	(1.4)	8.2	גידול (קיטון) בעודף עתודה על יעודה לפיצויי פרישה ופנסיה, נטו
(2.8)	8.6	(16.2)	(גידול) קיטון בנכסים אחרים
(9.5)	25.5	(18.1)	(קיטון) גידול בהתחייבויות אחרות
(16.5)	-	-	רווח ממימוש פעילות קרנות נאמנות
-	-	(95.4)	רווח ממכירת פעילות קופות גמל
-	0.5	0.2	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה
(121.8)	(136.8)	(257.7)	
(53.3)	(65.1)	(121.2)	מזומנים נטו (ששימשו) שנבעו מפעילות שוטפת
			תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים
23.0	12.9	10.4	תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון
(11,695.6)	(11,030.3)	(2,636.3)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
10,200.0	11,436.1	2,932.9	תמורה ממכירה ומפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(3.1)	(8.3)	16.7	ניירות ערך למסחר, נטו
446.1	(176.7)	(832.3)	פיקדונות בבנקים, נטו
(309.6)	(730.5)	(1,442.2)	אשראי לציבור, נטו
(6.9)	(15.4)	(34.1)	רכישת בניינים וציוד
2.0	0.7	4.0	תמורה ממימוש בניינים וציוד
16.5	-	-	תמורה ממכירת פעילות קרנות נאמנות
-	-	95.4	תמורה ממכירת פעילות קופות גמל
(1,327.6)	(511.5)	(1,885.5)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות בנכסים
			תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון
491.2	622.1	2,324.9	פיקדונות מהציבור, נטו
-	25.4	(9.9)	פיקדונות מבנקים, נטו
(2.1)	0.1	0.8	פיקדונות מהממשלה, נטו
(26.0)	-	-	דיבינד ששולם לבעלי מניות
463.1	647.6	2,315.8	מזומנים נטו שנבעו מפעילות בהתחייבויות ובהון
(917.8)	71.0	309.1	גידול (קיטון) במזומנים
2,286.0	1,368.2	1,439.2	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
1,368.2	1,439.2	1,748.3	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה
			פעולות בנכסים שלא במזומן
2.4	4.2	5.1	בגין רכישת רכוש קבוע

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים הם חלק בלתי נפרד מהם.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2008

ביאור 1 - כללי

- א. הבנק הוא תאגיד מאוגד בישראל. הדוחות הכספיים נערכו על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של בנקים ועל פי עקרונות חשבונאיים מקובלים כפי שנקבעו על פי גילויי דעת של לשכת רואי החשבון בישראל.
- ב. אין שוני מהותי בין הדוחות הכספיים המאוחדים לבין הדוחות הכספיים של הבנק, ולפיכך מוצגים הדוחות הכספיים המאוחדים בלבד. תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (לא מאוחד) מוצגים בביאור 27.

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. עקרונות האיחוד ויישום שיטת השווי המאזני

1. עקרונות האיחוד
הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים המותאמים המבוקרים של הבנק ושל החברות המאוחדות שלו ושל חברה מאוחדת באיחוד יחסי שעיקר עיסוקן בענף הבנקאי או הכספי. הדוחות הכספיים של חברת נכסים בבעלות מלאה של הבנק שנכסיה הם בשימוש הבנק אוחדו באיחוד מלא.
- יתרות ועסקאות הדדיות בין החברות שאוחדו בוטלו בדוחות הכספיים המאוחדים.
- פרטים על שיעורי ההחזקה בהון המניות ובהצבעה בחברות מוחזקות - ראה בביאור 6.
2. עקרונות יישום שיטת השווי המאזני
ההשקעות במניות של החברות המוצגות במאזן המאוחד מוצגות על בסיס הדוחות הכספיים המבוקרים שלהן. פרטים על ההשקעות בחברות המאוחדות - ראה בביאור 6.

ב. דוחות כספיים בסכומים מדווחים

1. הסכומים המותאמים הכלולים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2003 (מועד המעבר) שימשו נקודת מוצא לדיווח הכספי הנומינלי החל מיום 1 בינואר 2004. תוספות שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2004, נכללו בערכים נומינליים.
2. סכומי הנכסים הלא כספיים אינם מייצגים דווקא שווי מימוש או שווי כלכלי עדכני אלא רק את הסכומים המדווחים של אותם נכסים.
3. בדוחות הכספיים "עלות" פירושה עלות בסכום מדווח.
4. מאזן
(א) פריטים לא כספיים (כגון בניינים, ציוד ופריטי הון), מוצגים בסכומים מדווחים.
(ב) פריטים כספיים מוצגים במאזן בסכומים מדווחים.
(ג) השווי המאזני של ההשקעות בחברות מוחזקות ושל זכויות המיעוט בחברות מאוחדות נקבעו על בסיס הדוחות הכספיים בסכומים מדווחים של חברות אלו.
5. דוח רווח והפסד
(א) הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים כאמור לעיל (כגון: פחת, רווחי או הפסדי הון) או מהפרשות מסוימות הכלולות במאזן (כגון: הפרשה לחופשה והבראה, התחייבות בגין סיום יחסי עובד - מעביד, מסים נדחים) נגזרות מהתנועה בין הסכום המדווח ביתרת הפתיחה לבין הסכום המדווח ביתרת הסגירה.
(ב) יתר מרכיבי דוח רווח והפסד מוצגים בסכומים מדווחים.
(ג) חלק הבנק ברווחי החברות המוחזקות נקבעו על בסיס הדוחות בסכומים מדווחים של חברות אלו.

ג. הצמדה ומטבע חוץ

1. נכסים (למעט ניירות ערך) והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן או למטבע חוץ כלולים בדוחות הכספיים כדלהלן:

- (א) נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן - לפי המדד הידוע בתאריך המאזן (מדד חודש נובמבר) או לפי מדד חודש המאזן על פי תנאי העסקאות.
 (ב) נכסים והתחייבויות הצמודים למטבע חוץ - לפי שער החליפין היציג לתאריך המאזן.
 (ג) נכסים והתחייבויות במטבע חוץ תורגמו לפי השער היציג לתאריך המאזן.
 (ד) נכסים והתחייבויות אשר לפי בְּרָה צמודים למדד המחירים לצרכן או למטבע חוץ - לפי החישוב העדיף לבעל הברָה.
 (ה) מטבע חוץ - הכנסות והוצאות במטבע חוץ כלולות לפי שערי החליפין היציגים והשוטפים בעת ביצוע הפעולות ובתוספת הפרשי שער על הנכסים וההתחייבויות שבגינם נוצרו ההכנסות וההוצאות הנ"ל.

2. פרטים על מדד המחירים לצרכן ועל שער החליפין היציג של המטבעות העיקריים:

2006	2007	2008	2006	2007	2008	
שיעור העלייה (הירידה) לעומת השנה הקודמת באחוזים			מדד המחירים לצרכן בנקודות (בסיס שנת 2002)			
(0.1)	3.4	3.8	102.9	106.4	110.4	בגין חודש דצמבר
(0.3)	2.8	4.5	102.9	105.8	110.5	בגין חודש נובמבר
שער חליפין יציג בש"ח ל-1 דולר/אירו						
באחוזים						
(8.2)	(9.0)	(1.1)	4.225	3.846	3.802	דולר אמריקני
2.2	1.7	(6.4)	5.564	5.659	5.297	אירו

ד. השקעות בחברות מוחזקות

1. הדוחות הכספיים של הבנק מאוחדים באיחוד מלא עם ב.י.ג.ה. - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ (חברה בת). חברה זו רוכשת מבנים ומשכירה אותם לבנק. המבנים משמשים את הנהלת הבנק ושלושה מסניפיו. השקעה זו כלולה בסעיף "בניינים וציוד" במאזן המאוחד.
 2. הדוחות הכספיים של הבנק מאוחדים עם הדוחות הכספיים של חן יהב בע"מ בפירוק. היקף הפעילות והנכסים של החברה שולי בהשוואה להיקף הפעילות והנכסים של הבנק.

ה. פיקדונות למתן אשראי לפי מידת הגבייה

נכסים והתחייבויות מקוזזים כאשר יש זכות משפטית לקיזוז וכוונה לקיזוז במועד פירעון הסכומים. בהתאם לכך, פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי מקוזזים ומוצגים במאזן בסכום נטו. סכומי הפיקדונות לפי מידת הגבייה שקוזזו כנגד האשראי מתוכם מוצגים בביאור 16.ב.

ו. ניירות ערך

ניירות הערך מסווגים לשלוש קבוצות כדלהלן:

1. איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי ערך המדווח, דהיינו לפי הערך הנקוב, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ושער שנצברו ובניכוי החלק היחסי של הניכיון או בצירוף החלק היחסי של הפרמיה. צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער וכן הפחתת הפרמיה או הניכיון נזקפים לדוח רווח והפסד ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה נושאת אופי זמני.
2. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה של העלות המותאמת המופחתת לשווי ההוגן בניכוי השפעת המס נזקפים ישירות לסעיף נפרד במסגרת ההון העצמי ומועברים לדוח רווח והפסד בעת מימוש או פדיון או כאשר ירדת הערך אינה נושאת אופי זמני. נתוני השווי ההוגן מבוססים על שערי הבורסה.
3. ניירות ערך למסחר ניירות ערך שנרכשו או המוחזקים בעקרון במטרה למכרם בתקופה הקרובה. מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים מהתאמה לשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. נתוני השווי ההוגן מבוססים על שערי הבורסה.

ז. הפרשה לחובות מסופקים

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לחובות, אשר גבייתם מוטלת בספק.

1. **הפרשה ספציפית** - בדוחות הכספיים נכללו הפרשות ספציפיות המבוססות על בחינה פרטנית של החובות הבעייתיים וסיכויי הגביה בגינם. ההפרשה הספציפית נערכה על סמך הסיכון המתייחס לתיק האשראי, ההיקף וטיב המידע המצוי בידי ההנהלה באשר לחייב, פעילותו, עמידתו בהתחייבויותיו ולערך הביטחונות שבידיהם.
2. **הפרשה בגין אשראי לעמיתי קופות גמל וקרנות השתלמות** - הבנק יצר הפרשה לחובות מסופקים בגין אשראי לעמיתי קופות גמל וקרנות השתלמות. ההפרשה מביאה לידי ביטוי את הסיכון הגלום באשראי זה. נוהל בנק ישראל שימש מודל בדבר הפרשה בגין ריכוזיות ענפית.
3. **הפרשה נוספת** - הבנק יצר הפרשה נוספת בגין חובות בעייתיים - חובות בפיגור זמני, חובות שאינם נושאים הכנסה, חובות בהשגחה מיוחדת וחובות בארגון מחדש.
4. **הפרשה כללית** - על פי הוראת המפקח על הבנקים, ההפרשה הכללית לחובות מסופקים עומדת על ערכה המדווח מיום 30 ביוני 2002.
5. **חובות אבודים** - מחיקת חובות אבודים נעשית לאחר שמוצו כל ההליכים המשפטיים לגבייתם.

ח. בניינים וציוד

1. בניינים וציוד מוצגים על בסיס העלות בניכוי פחת מותאם שנצבר. הפחת המותאם מחושב לפי שיטת הפחת השווה לפי תקופת השימוש המשוערת בבניינים וציוד.
2. שיפורים במושכר מופחתים על פי משך החיים המוערך.

ט. זכויות עובדים

בדוחות הכספיים נכללות עתודות מתאימות בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה, פנסיה תקציבית, חופשה ומחלה, מענקי יובל ושי לחג לגמלאים. הסכומים שנצברו בקופות פיצויים ופנסיה מוכרות מכסים את התחייבות הבנק לשלם פיצויי פרישה ופנסיה לעובדים המגיעים לגיל פרישה.

י. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות מתאימות בגין התחייבויות תלויות, במקום בו לדעת הנהלת הבנק ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

יא. מסים על הכנסה

1. ההפרשה למסים על הכנסות הבנק כוללת מס רווח לפי חוק מס ערך מוסף המוטל על ההכנסה.
2. הבנק והחברות המאוחדות נוקטים בשיטה של ייחוס מסים. בהתאם לכך הדוחות הכספיים כוללים מסים נדחים בגין הפרשים זמניים בין הדיווח הכספי לבין הדיווח לצרכי מס הכנסה. הפרשים אלה נובעים בעיקר מפער בעיתוי זקיפת הוצאות והכנסות מסויימות.
3. נכסי מסים נדחים והתחייבויות מסים נדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים להתייחס לתקופה בה ימומש הנכס או תסולק ההתחייבות, בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך המאזן.
4. לא נרשמו מסים נדחים בגין רווחי חברות מוחזקות שאינן מוסד כספי, מכיוון שאין בכוונת החברות המוחזקות לחלק דיבידנד.
5. בחישוב המסים הנדחים לא הובאו בחשבון מסים שהיו חלים אילו מומשו ההשקעות מחברות מוחזקות.
6. מימושם של המסים הנדחים לקבל מותנה בקיום הכנסות חייבות במס בעתיד. להערכת הנהלה יהיו מסים נדחים אלו ניתנים למימוש בעתיד.
7. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, לא נרשמו מסים נדחים בגין הפרשה הכללית וההפרשה הנוספת לחובות מסופקים.
8. נרשם מס נדחה בגין הפרשים זמניים הנוצרים בגין נכסים במאזן הנמדדים בסכומים מדווחים לבין בסיס המס שלהם, הנמדד בסכומים מותאמים.

יב. רווח למניה

רווח למניה חושב בהתאם להוראות תקן חשבונאות מספר 21 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות.

יג. דוח על תזרימי מזומנים

תזרימי המזומנים מפעולות בנכסים ובהתחייבויות הוצגו בקיזוז, למעט תנועה בניירות ערך להשקעה ובנכסים לא כספיים. סעיף המזומנים כולל מזומנים ופיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

י.ד. עסקאות עם בעלי שליטה

בהתאם לתקן 23 נכס (למעט חריגים), שהועבר לישות מבעל השליטה בה יוצג בדוחות הכספיים של הישות לפי שוויון ההוגן במועד ההעברה. הפרש כלשהו בין סכום התמורה שנקבע לנכס לבין שוויון ההוגן ייזקף להון העצמי. כמו כן, נכס (למעט חריגים), שהועבר מהישות לבעל השליטה בה ייגרע מהדוחות הכספיים של הישות לפי שוויון ההוגן כאשר הפרש בין השווי ההוגן של הנכס לבין הערך בספרים במועד ההעברה ייזקף כרווח או כהפסד, וההפרש בין סכום התמורה שנקבע לבין שוויון ההוגן של הנכס במועד ההעברה ייזקף להון העצמי.

בנוסף, תקן 23 קובע כי בעת נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או בחלקה, על ידי בעל השליטה, תגרע ההתחייבות מהדוחות הכספיים של הישות לפי שוויון ההוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויון ההוגן במועד הסילוק ייזקף כרווח או כהפסד, וההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבע ייזקף להון העצמי. במידה והישות קיבלה שיפוי מבעל השליטה בה, בגין הוצאה או חלק מהוצאה שהיא של הישות ולצרכיה, ייזקף שיפוי זה להון העצמי.

כמו כן, על פי תקן 23, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה, או הלוואה שהתקבלה מבעל השליטה, תוצג במועד ההכרה לראשונה בדוחות הכספיים של הישות כנכס או כהתחייבות, לפי העניין, על פי שוויון ההוגן. ההפרש בין סכום ההלוואה שהתקבלה או שניתנה לבין שוויון ההוגן במועד ההכרה לראשונה ייזקף להון העצמי. לאחר ההכרה לראשונה, תוצג ההלוואה בדוחות הכספיים של הישות בעלותה המופחתת תוך ישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים נדרשת הצגה בשווי הוגן.

תקן 23 חל על עסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה שבוצעו לאחר ה- 1 בינואר 2007 וכן על הלוואה שניתנה או שהתקבלה מבעל השליטה לפני מועד תחילת תקן 23 כלומר 1 בינואר 2007. במכתב שהופץ על ידי המפקח על הבנקים צוין כי בכוונתו לקבוע כי בעסקאות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו יחולו הכללים הבאים:

- א. תקני דיווח כספי בינלאומיים.
- ב. בהעדר התייחסות ספציפית בתקני הדיווח הבינלאומיים יישמו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידי בנקאיים בארה"ב, בתנאי שהם אינם סותרים את הכללים הבינלאומיים.
- ג. בהעדר התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, יש ליישם את החלקים בתקן 23, בתנאי שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים וגם את הכללים המקובלים בארה"ב כאמור לעיל. במידת הצורך יש לפנות למפקח.

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים טרם פורסמה הוראה סופית של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ובנוגע לאופן יישומם לראשונה. ליישום הוראות תקן 23 לא הייתה השפעה מהותית על מצבו הכספי של הבנק, על תוצאות פעולותיו ועל השינויים בהון העצמי.

טו. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

1. הכנסות והוצאות נכללות על בסיס צבירה למעט חובות שסווגו כחובות שאינם נושאי הכנסה. הכנסות ריבית בגין חובות אלו נכללות בעת גבייתן בפועל.
2. הכנסות הריבית בגין חוב שנקבע כמסופק אינן נרשמות מתחילת הרבעון שבו נקבע החוב כמסופק.
3. ניירות ערך - ראה סעיף ו לעיל.
4. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף יח להלן.

טז. שימוש באומדנים

הכנת הדוחות הכספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים דורשת מהנהלה לערוך אומדנים ולהניח הנחות, אשר משפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים תלויים ולהתחייבויות התלויות וכן על סכומי ההכנסות והוצאות לתקופות המדווחות. מעצם טבעם של אומדנים ושל הנחות התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מהאומדנים.

יז. מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות הם המגזרים שיש בנוגע להם מידע פיננסי נפרד, ושיש להם תוצאות עסקיות (הכנסות והוצאות) שנהגלת הבנק בוחנת באופן סדיר. הדיווח על פי מגזרים נעשה לפי הדיווחים השוטפים המשמשים בסיס לגיבוש החלטות בישיבות של הנהלת הבנק.

יח. מכשירים פיננסיים נגזרים

הפעילות בחוזי הפרוורד היא חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM). מדידת המכשירים הפיננסיים הנגזרים נעשית על פי שוויים ההוגן. השינוי בשווי ההוגן של המכשיר הנגזר מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

יט. השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם

1. תקן חשבונאות מספר 29 בדבר אימוץ התקינה הבינלאומית

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29 בדבר אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) (להלן התקן). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

המעבר לדיווח בהתאם לתקני IFRS יבוצע בהתאם להוראות תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 1 (IFRS1) הקובע את אופן האימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

1. בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים, המפקח על הבנקים הודיע לתאגידים הבנקאיים כי:
 1. בכונתו לקבוע באופן שוטף הוראות ליישום תקנים ישראליים שמפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, המבוססים על תקני ה- IFRS שאינם נוגעים לליבת העסק הבנקאי. פורסמו הנחיות לגבי רכוש קבוע, נכסים לא מוחשיים למימוש.
 2. במחצית השניה של שנת 2009 יפרסם החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי זאת כאשר הוא מביא בחשבון את תוצאות תהליך האימוץ של תקנים אלו בישראל מחד ואת התקדמות תהליך ההתכנסות בין תקני הדיווח הבינלאומיים ובין התקנים האמריקאיים מאידך.
 3. לפיכך, בהתייחס לליבת העסק הבנקאי דוחות כספיים של תאגיד בנקאי הערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ימשיכו להיות ערוכים לפי התקנים האמריקאיים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור.

2. מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בחודש דצמבר 2007, פורסמו הוראות דיווח לציבור בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי נדרשים ליישם את ההוראות הללו החל מ- 1 בינואר 2010.

ההוראות מתבססות על כללי דיווח ומדידה של תקני חשבונאות אמריקאיים ושל רשויות הפיקוח בארצות הברית.

ההוראות קובעות כללים מפורשים בהתייחס לסיווג של חובות פגומים, סיכון אשראי, מדידת הפרשות להפסדי אשראי, מחיקה חשבונאית של חובות והכרה בהכנסה בגין חובות, ובכך יוצרות אחידות ועקביות במדידה ובגילוי בנושאים אלו על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל, ומסיעות להשוות בין דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לבין דוחות כספיים של תאגידים בנקאיים בחו"ל.

הבנק מבצע כיום את ההפרשות להפסדי אשראי על פי הוראות ניהול בנקאי תקין (הוראות 314, 315, 316 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים).

השינויים העיקריים שצפויים לחול על הבנק בעקבות ההוראה:

- סיווג חובות - הסיווגים הקיימים כיום על פי הוראת ניהול בנקאי 314 מתבטלים ובמקומם יחולו הסיווגים הבאים:
- סיווג חיובי - חוב תקין וחוב בהשגחה מיוחדת
- סיווג שלילי - חוב נחות וחוב פגום

חוב בהשגחה מיוחדת - חוב בעל חולשות פוטנציאליות אשר עלולות לגרום להדרדרות בסיכויים לפירעון החוב או במעמדו של הבנק כנושה, שראוי שיקבל תשומת לב מיוחדת מהנהלה.

חוב נחות - חוב המוגן באופן לא מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של ביטחון ששועבד (אם קיים). לחוב נחות חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד, אם הליקויים בחוב לא יתוקנו.

חוב פגום - סיווג המצביע על רמת סבירות גבוהה להתממשות הפסדי אשראי. חוב אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (Probable) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים (קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים. עבור חוב המסווג כפגום יש לבצע הפרשה להפסדי אשראי ואין להכיר בהכנסות מריבית (אך ניתן לצבור הפרשי שער והצמדה).

חוב פגום הוא חוב שההפרשה בגינו נבחנת על בסיס פרטני כמפורט להלן.

- חישוב ההפרשה להפסדי אשראי - פרטני או קבוצתי - ההוראה קובעת סף מקסימלי לבחינת הפרשה להפסד אשראי.

חובות ממיליון ש"ח ומעלה יבחנו על בסיס פרטני בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המהוון בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב.

חובות מתחת למיליון ש"ח יסווגו לקבוצות הומוגניות בעלות מאפיינים עסקיים ומאפייני סיכון דומים ובגינם תתבצע הפרשה על פי אומדן הפסדי העבר של כל קבוצה ועל פי תחזיות לגבי הסביבה העסקית ותיק האשראי בשנה הקרובה.

למרות האמור הבנק רשאי לקבוע סף חוב נמוך יותר לבחינה פרטנית של ההפרשה להפסדי אשראי.

- הכרה בהכנסות מחובות פגומים - לא ניתן לצבור הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כחוב פגום. יש לבטל כל הכנסת ריבית שנצברה וטרם נגבתה ואשר הוכרה כהכנסה בדוח רווח והפסד.
- ביצוע מחיקות חשבונאיות
- חובות הנבחנים על בסיס פרטני - נדרש לבצע מחיקה חשבונאית של יתרת החוב שאינה ניתנת לגבייה לאחר שנתיים.
- חובות הנבחנים על בסיס קבוצתי - נדרש לבצע מחיקה חשבונאית של יתרת החוב שאינה ניתנת לגבייה 150 יום, לאחר היווצרות הפיגור.

תיעוד

- תאגיד בנקאי ישמור תיעוד מפורט בדבר הקשר בין ממצאי הסקירה התקופתית של תיק האשראי לבין סכומי יתרת ההפרשה להפסדי אשראי וההוצאות בגין הפסדי האשראי המדווחים לאותה תקופה.
- התיעוד יכלול:
- מדיניות ונהלים לגבי ההפרשות להפסדי אשראי.
 - מערכת או תהליך דירוג אשראי.
 - בדיקת תקפות של השיטה לקביעת ההפרשה וכן שינויים תקופתיים בתהליך קביעת ההפרשה.

הערכות התאגיד הבנקאי ליישום ההוראה

יישום ההוראה יחול לראשונה ב- 1 בינואר 2010 אולם הבנק יצטרך לתת גילוי כמותי ראשון של השפעת ההוראה בדוח הכספי השנתי לשנת 2009.

הנהלת הבנק החלה להיערך ליישום ההוראה והשלכותיה על מצבו הכספי של הבנק. לשם כך נשכרו שירותיו של יועץ חיצוני.

הבנק גיבש תכנית עבודה ליישום ההוראה ונכון למועד זה נמצא בשלב הגדרת האפיונים העסקיים להפרשה על בסיס פרטני וקבוצתי.

בשלב זה לא בוצעה הערכה של ההשפעה הצפויה של יישום ההוראות בדוחות לשנת 2010.

כ. פעילות הבנק

הבנק הוא תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרשיון 'בנק', לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א - 1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רשיון המחליף את רישיונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005 אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמיגזר הציבורי. על פי הרשיון החדש הבנק רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, הכל בהשוואה למצב ערב קבלת הרשיון ובכפוף להיתר מראש של המפקח על הבנקים.

בד בבד עם רשיון זה נתקבל בבנק אישור המפקח על הבנקים להעניק שרותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה.

הבנק סיים את היערכותו לפעילות על פי הרשיון החדש, בכפוף ובהתאם למדיניות הדירקטוריון בנושא זה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 3 – מזומנים ופיקדונות בבנקים

31/12/2007	31/12/2008	
סכומים מדווחים		
242.4	492.2	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
2,763.8	3,320.7	פיקדונות בבנקים מסחריים
169.5	504.2	פיקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
3,175.7	4,317.1	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים (1)
1,439.2	1,748.3	(1) מזה, מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 4 – ניירות ערך

ליום 31 בדצמבר 2008

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן סכומים מדווחים	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון				
13.2	13.2	0.2	-	13.4
2.6	2.6	-	-	2.6
15.8	15.8	0.2	-	16.0
ב. ניירות ערך זמינים למכירה				
3,333.6	3,286.4	53.3	6.1	3,333.6
4.3	4.2	0.1	-	4.3
143.5	146.0	0.5	3.0	143.5
3,481.4	3,436.6	53.9	9.1	3,481.4
ג. ניירות ערך למסחר				
1.7	1.7	-	-	1.7
3,498.9	3,454.1	54.1	9.1	3,499.1

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הערה: פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 19.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 4 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2007

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן סכומים מדווחים	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון				
19.4	19.4	0.6	-	20.0
5.1	5.1	-	-	5.1
24.5	24.5	0.6	-	25.1
ב. ניירות ערך זמינים למכירה				
3,498.1	3,494.2	8.2	4.3	3,498.1
0.1	0.1	-	-	0.1
82.1	81.1	1.1	0.1	82.1
3,580.3	3,575.4	9.3	4.4	3,580.3
ג. ניירות ערך למסחר				
16.8	17.1	0.1 ⁽³⁾	0.4 ⁽³⁾	16.8
3,621.6	3,617.0	10.0	4.8	3,622.2

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) ההתאמות לשווי הוגן נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערה: פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 19.

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 5 – אשראי לציבור

א. הרכב	
31/12/2007	31/12/2008
סכומים מדווחים	
2,395.3	3,829.2
אשראי	
בניכוי הפרשה כללית והפרשה נוספת	
5.6	5.9
לחובות מסופקים	
2,389.7	3,823.3
סך הכול	

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נכתה מסעיפי האשראי המתאימים.

ב. האשראי לציבור כולל אשראי ללווים בעייתיים:	
31/12/2007	31/12/2008
סכומים מדווחים	
1. אשראי שאינו נושא הכנסה	
1.0	2.5
במטבע ישראלי לא צמוד	
0.2	0.2
במטבע ישראלי צמוד למדד	
1.2	2.7
סך הכול	
2. אשראי שאורגן מחדש	
6.9	13.4
במטבע ישראלי לא צמוד	
0.9	0.6
במטבע ישראלי צמוד מדד	
7.8	14.0
סך הכול	
13.5	16.4
3. אשראי בפיגור זמני	
0.7	0.8
ריבית שנזקפה לדוח רווח והפסד בגין האשראי	
27.0	43.0
4. אשראי בהשגחה מיוחדת	

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 – אשראי לציבור – המשך

ג.1. הפרשה לחובות מסופקים								
2006			2007			2008		
סך הכול	הפרשה נוספת(1)	הפרשה ספציפית(2)	סך הכול	סכומים מדווחים		סך הכול	הפרשה נוספת(1)	הפרשה ספציפית(2)
				הפרשה נוספת(1)	הפרשה ספציפית(2)			
22.7	6.0	16.7	22.2	5.5	16.7	26.2	5.6	20.6
1.2	-	1.2	5.9	0.1	5.8	8.6	0.3	8.3
(0.5)	(0.5)	-	-	-	-	-	-	-
0.7	(0.5)	1.2	5.9	0.1	5.8	8.6	0.3	8.3
(1.2)	-	(1.2)	(1.9)	-	(1.9)	(1.1)	-	(1.1)
(0.5)	(0.5)	-	4.0	0.1	3.9	7.5	0.3	7.2
22.2	5.5	16.7	26.2	5.6	20.6	33.7	5.9	27.8

- (1) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
 (2) לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות הוגדרו כמסופקים.
 (3) בניכוי גביית חובות שנמחקו השנה.

2. פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה הספציפית הכללית והנוספת מסיכון אשראי לציבור, לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני

2006	2007	2008
-	0.1	0.1
0.6	0.6	0.5
-	0.1	0.1

שיעור ההוצאה השנתית
 שיעור מצטבר של יתרת הפרשה
 שיעור ההוצאה השנתית בגין הפרשה ספציפית

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 – אשראי לציבור – המשך

ד. אשראי לציבור (1) על אחריות התאגיד הבנקאי (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31/12/2008

מספר לווים (3) אשראי סיכון אשראי (4)

סכומים מדווחים

			תקרת אשראי (באלפי ש"ח)
108,382	36,362	28,721	אשראי ללווה עד 10
391,208	113,518	31,448	אשראי ללווה מעל 10 עד 20
836,732	448,503	42,712	אשראי ללווה מעל 20 עד 40
721,301	1,017,572	30,383	אשראי ללווה מעל 40 עד 80
344,183	1,236,575	14,415	אשראי ללווה מעל 80 עד 150
172,085	937,235	5,803	אשראי ללווה מעל 150 עד 300
7,759	38,854	130	אשראי ללווה מעל 300 עד 600
1,134	586	2	אשראי ללווה מעל 600 עד 1,037
2,582,784	3,829,205	153,614	סך כל האשראי לציבור על אחריות הבנק

31/12/2007

מספר לווים (3) אשראי סיכון אשראי (4)

סכומים מדווחים

			תקרת אשראי (באלפי ש"ח)
151,417	35,107	32,261	אשראי ללווה עד 10
426,086	112,705	36,182	אשראי ללווה מעל 10 עד 20
731,097	358,838	38,638	אשראי ללווה מעל 20 עד 40
478,177	723,387	21,982	אשראי ללווה מעל 40 עד 80
194,251	738,020	8,754	אשראי ללווה מעל 80 עד 150
91,428	402,138	2,698	אשראי ללווה מעל 150 עד 300
8,367	21,645	87	אשראי ללווה מעל 300 עד 600
3,445	2,366	7	אשראי ללווה מעל 600 עד 1,200
149	1,143	1	אשראי ללווה מעל 1,200 עד 1,292
2,084,417	2,395,349	140,610	סך כל האשראי לציבור על אחריות הבנק

- (1) לאחר ניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (2) למעט אשראי מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי.
- (3) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי.
- (4) סיכון האשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 6 – השקעות בחברות מאוחדות ופרטים על חברות אלו

א. פרטים על ההשקעות בחברות מאוחדות									
שם	עיסוק	חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		החלק בזכויות ההצבעה		השקעה במניות לפי שווי מאזני		חלק ברווח הנקי מפעולות רגילות	
		2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
סכומים מדווחים									
באחוזים									
במיליוני ש"ח									
ב.י.ג.ה. - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ (1)	השקעה בנכסים	100	100	100	100	35.7	31.0	4.7	3.8
חן יהב בע"מ בפירוק (2)	ניהול קופות גמל	90	90	90	90	1.6	1.6	(0.1)	(4)
יהב מסד ניהול תיקים בע"מ בפירוק (3)	ניהול קרנות גאמנות	50	50	50	50	3.4	3.3	0.1	0.1

- (1) כלולה בדוח הכספי של הבנק באיחוד מלא.
 (2) ביום 31 במארס 2008 מכר הבנק את פעילותה של החברה ופעילויות החברות שמנוהלות על-ידה.
 (3) מאוחדת באיחוד יחסי.
 (4) קטן מ- 0.1 מיליון ש"ח.

ב. השקעות אחרות

הבנק הנפיק בחודש ינואר 2008 שטר הון לב.י.ג.ה. - בנק יהב נכסים והחזקת בניינים בע"מ בסך 61.4 מיליון ש"ח. שטר ההון הונפק לתקופה של חמש שנים ואינו נושא ריבית והצמדה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 7 – בניינים וציוד

לתאריך המאזן	עלות נכסים		בתחילת שנת הדיווח	שיעור הפחת הממוצע ליום 31 בדצמבר		
	במשך שנת הדיווח	שנוספו שנגרעו סכומים מדווחים		2008	2007	
167.5	(10.5)	23.1	154.9	5%	4%	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) ציוד, רהוט וכלי רכב
149.0	-	16.1	132.9	19%	20%	
316.5	(10.5)	39.2	287.8			סך הכול

לתאריך המאזן	יתרה להפחתה	פחת				
		בתחילת שנת הדיווח	שנוצבר לתאריך המאזן	שנוצבר בשל נכסים שנגרעו סכומים מדווחים	הפרשה לפחת בשנת הדיווח	
121.3	104.6	46.2	(9.7)	5.6	50.3	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) ציוד, רהוט וכלי רכב
28.1	21.7	120.9	-	9.7	111.2	
149.4	126.3	167.1	(9.7)	15.3	161.5	סך הכול

1. זכויות במקרקעין בסך של 30.8 מיליון ש"ח טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רישום מקרקעין.
2. היתרה המאזנית של בניינים וציוד שאינם בשימוש הבנק ליום 31 בדצמבר 2008 הסתכמה בסך 1.0 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2007 בסך 1.1 מיליון ש"ח).

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 8 – נכסים אחרים

31/12/2007	31/12/2008	
סכומים מדווחים		
16.7	12.6	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה ביאור 24 ד)
15.6	10.8	הכנסות לקבל
-	6.0	יתרות חובה בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
4.2	4.7	חייבים אחרים, הוצאות מראש ויתרות חובה
36.5	34.1	סך כל הנכסים האחרים

ביאור 9 – פיקדונות הציבור

31/12/2007	31/12/2008	
סכומים מדווחים		
6,429.8	8,633.4	פיקדונות לזמן קצוב
1,176.4	970.5	פיקדונות בתכניות חיסכון
1,081.7	1,408.9	פיקדונות לפי דרישה ופיקדונות אחרים
8,687.9	11,012.8	סך כל פיקדונות הציבור

ביאור 10 – התחייבויות אחרות

31/12/2007	31/12/2008	
סכומים מדווחים		
7.0	14.6	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
48.7	29.5	עובדים בגין שכר עבודה ועתודות
		עודף העתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה
3.6	11.8	על הייעודה (ראה ביאור 13)
30.9	26.1	הוצאות לשלם
-	3.7	יתרות זכות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
3.9	3.6	זכאים אחרים ויתרות זכות
94.1	89.3	סך כל ההתחייבויות האחרות

ביאור 11 – הון עצמי

א. הון המניות הנומינלי

בשקלים חדשים		רשום	הון המניות מורכב כדלהלן:
מונפק ונפרע 31 בדצמבר	2008		
2007	2008		
0.02	0.02	0.02	מניות יסוד בנות 0.01 ש"ח כ"א (1)
243,899.46	243,899.46	1,004,999.96	מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח כ"א (2)
0.02	0.02	0.02	מניות רגילות מסוג 'א' בנות 0.01 ש"ח כ"א (3)
243,899.50	243,899.50	1,005,000.00	

- (1) בעלות 50% מכוח ההצבעה בכל עניין והזכות למנות שישה חברי דירקטוריון.
 (2) בעלות 50% מכוח ההצבעה וכן זכות לקבלת רווחים וערך נומינלי בעת פירוק.
 (3) בעלות זכות לקבלת רווחים וערך נומינלי בעת פירוק.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 – הלימות הון

נוהל בנקאי תקין מספר 311 קובע הוראות בדבר קיום יחס הון מזערי בתאגידים בנקאיים ומפרט את הכללים שלפיהם יחושב יחס זה. בנוהל מפורטים הרכיבים השונים אשר ייכללו בכל אחד ממרכיבי ההון וכן שיעורי שקלול הנכסים המאזניים והחוץ מאזניים שיתרות הסיכון תחושבנה לפיהם. יחס ההון המזערי מחושב בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין חשיפה לסיכונים השוק".

א. הון הבנק לצורך חישוב יחס ההון

31/12/2007	31/12/2008	
סכומים מדווחים		
536.8	673.4	הון ראשוני (1)
2.6	2.6	הון משני עליון (2)
(13.7)	(6.8)	בניכוי השקעות בכתבי התחייבויות נדחים של תאגיד בנקאי
525.7	669.2	סך כל ההון לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון
<hr/>		
31/12/2007	31/12/2008	(1) הרכב ההון הראשוני
סכומים מדווחים		
522.5	658.9	עודפים
13.6	13.6	הון מניות רגילות נפרע
0.7	0.9	הטבות מבעלי שליטה וזכויות מיעוט
536.8	673.4	

(2) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים אינה מנוכה מהאשראי לציבור.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 - הלימות הון - המשך

ב. יתרות משוקללות של סיכון

31/12/2008

נכסים	יתרות	שיעורי השקלול לנכסי הסיכון				יתרות	נכסים
		100%	50%	20%	0%		
סכומים מדווחים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	4,317.1	492.1	3,825.0	-	765.0	68.9	
ניירות ערך (2)	3,492.1	3,348.5	94.9	-	67.7	6.1	
אשראי לציבור (3)	3,825.9	105.6	-	-	3,720.3	334.0	
בניינים וציוד	149.4	-	-	-	149.4	13.4	
נכסים אחרים	34.1	-	8.1	-	27.5	3.3	
סך הכול נכסים	11,818.6	3,946.2	3,928.0	-	4,729.9	425.7	

מכשירים חוץ מאזניים (4):

עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	2,571.9	1,690.3	-	-	881.6	79.3	
מכשירים נגזרים (מבנקים)	532.0	-	53.2	-	10.6	1.0	
אחרים	20.8	-	9.5	11.3	7.6	0.7	
סך הכול מכשירים חוץ מאזניים	3,124.7	1,690.3	62.7	11.3	899.8	81.0	
סך כל נכסי סיכון אשראי	14,943.3	5,636.5	3,990.7	11.3	5,629.7	506.7	
סיכון שוק	-	-	-	-	10.9	1.0	
סך כל נכסי הסיכון	14,943.3	5,636.5	3,990.7	11.3	5,640.6	507.7	

- (1) נכסים - יתרות מאזניות, מכשירים חוץ מאזניים- יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.
- (2) בניכוי כתבי התחייבות נדחים של תאגידים בנקאיים בסך 6.8 מיליוני ש"ח.
- (3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים בסך 2.6 מיליוני ש"ח, שהיא חלק מההון המשני ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
- (4) היתרות המשוקללות של מכשירים חוץ מאזניים מחושבות בהתחשב במקדמי ההמרה לאשראי.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 – הלימות הון – המשך

ב. יתרות משוקללות של סיכון

31/12/2007

נכסים	יתרות	שיעורי השקלול לנכסי הסיכון				יתרות הון	דרישות הון
		100%	50%	20%	0%		
סכומים מדווחים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	3,175.7	242.4	2,933.3	-	-	586.7	52.8
ניירות ערך (2)	3,607.9	3,534.3	16.9	-	56.7	60.1	5.4
אשראי לציבור (3)	2,392.3	-	-	-	2,392.3	2,392.3	215.3
בניינים וציוד	126.3	-	-	-	126.3	126.3	11.4
נכסים אחרים	36.5	-	-	-	36.5	36.5	3.3
סך הכול נכסים	9,338.7	3,776.7	2,950.2	-	2,611.8	3,201.9	288.2
מכשירים חוץ מאזניים(4):							
עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	2,075.2	1,537.8	-	-	537.4	537.4	48.4
אחרים	19.2	-	7.7	11.5	-	7.3	0.6
סך הכול מכשירים חוץ מאזניים	2,094.4	1,537.8	7.7	11.5	537.4	544.7	49.0
סך כל נכסי סיכון אשראי	11,433.1	5,314.5	2,957.9	11.5	3,149.2	3,746.6	337.2
סיכון שוק	-	-	-	-	-	17.2	1.5
סך כל נכסי הסיכון	11,433.1	5,314.5	2,957.9	11.5	3,149.2	3,763.8	338.7

- (1) נכסים - יתרות מאזניות, מכשירים חוץ מאזניים- יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.
 (2) בניכוי כתבי התחייבות נדחים של תאגידים בנקאיים בסך 13.7 מיליוני ש"ח.
 (3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים בסך 2.6 מיליוני ש"ח, שהיא חלק מההון המשני ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
 (4) היתרות המשוקללות של מכשירים חוץ מאזניים מחושבות בהתחשב במקדמי ההמרה לאשראי.

ג. יחס ההון לרכיבי סיכון	ליום 31 בדצמבר	
	2007	2008
(באחוזים)		
יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון	14.3	11.9
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.0	11.9
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.0	9.0

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 13 – זכויות עובדים

		א. הרכב
31/12/2007	31/12/2008	
סכומים מדווחים		
80.3	80.7	סכום הייעודה
83.9	92.5	סכום העתודה לפיצויי פרישה
3.6	11.8	עודף העתודה על הייעודה
6.2	7.0	עתודה לפדיון ימי מחלה שלא נוצלו
5.6	6.1	עתודה לפדיון ימי חופשה שלא נוצלו
1.9	2.0	הפרשה למענקי יובל ושי לחג לגמלאים
13.7	15.1	
17.3	26.9	סך כל זכויות העובדים (1)

(1) מוצג בביאור 10 - התחייבויות אחרות.

הבנק אינו רשאי למשוך את כספי הייעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

ב. פיצויי פיטורין ופנסיה

התחייבות הבנק לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל מוכרות. הבנק נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

למנהלים בכירים התחייב הבנק לשחרר עם פרישתם את מרכיב הפיצויים שנצבר בקופת הפנסיה, נוסף על משכורתם האחרונה, המוכפלת במספר שנות העבודה. נכללה הפרשה מתאימה בספרים. למנהלים בכירים התחייב הבנק לשלם שכר במשך תקופת הסתגלות במקרה בו תובא עבודתם לידי סיום על ידי הבנק. נכללה הפרשה מתאימה בספרים.

ג. עתודה לפדיון ימי מחלה שלא נוצלו

עובדים הפורשים לפנסיה זכאים לפי הסכם העבודה לפדיון חלקי של ימי מחלה שלא נוצלו. הבנק כלל בספריו הפרשה מתאימה לכך. הפרשה זו חושבה על סמך הערכה אקטוארית.

ד. הפרשה למענק יובל ולשי לחג לגמלאים

עובדי הבנק זכאים עם הגיעם ל- 25 שנות עבודה בבנק למענק יובל. נוסף על כך, גמלאי הבנק זכאים לשי לחג. הבנק יצר הפרשה למענק יובל ולשי לחג לגמלאים. הפרשה זו חושבה על סמך הערכה אקטוארית.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 14 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2008							
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד למדד המחירים לצרכן		לא צמוד	
				צמוד לדולר	צמוד לא צמוד		
בסכומים מדווחים							
נכסים							
4,317.1	-	22.2	160.6	307.2	2,295.3	1,531.8	מזומנים ופיקדונות בבנקים
3,498.9	-	-	5.6	53.1	1,067.7	2,372.5	ניירות ערך
3,823.3	-	-	-	-	96.8	3,726.5	אשראי לציבור
149.4	149.4	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
34.1	-	0.1	-	0.3	-	33.7	נכסים אחרים
11,822.8	149.4	22.3	166.2	360.6	3,459.8	7,664.5	סך כל הנכסים
התחייבויות							
11,012.8	-	21.9	162.4	352.1	2,755.5	7,720.9	פיקדונות הציבור
15.5	-	-	-	-	-	15.5	פיקדונות מבנקים
3.6	-	-	-	-	-	3.6	פיקדונות הממשלה
89.3	-	0.2	0.1	0.8	18.2	70.0	התחייבויות אחרות
11,121.2	-	22.1	162.5	352.9	2,773.7	7,810.0	סך כל ההתחייבויות
701.6	149.4	0.2	3.7	7.7	686.1	(145.5)	סך הכול
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	-	-	-	(535.0)	535.0	מכשירים נגזרי ALM
701.6	149.4	0.2	3.7	7.7	151.1	389.5	סך הכול

ליום 31 בדצמבר 2007							
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד למדד המחירים לצרכן		לא צמוד	
				צמוד לדולר	צמוד לא צמוד		
בסכומים מדווחים							
נכסים							
3,175.7	-	19.9	123.0	338.2	1,676.4	1,018.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
3,621.6	-	-	-	24.2	808.4	2,789.0	ניירות ערך
2,389.7	-	-	-	-	78.9	2,310.8	אשראי לציבור
126.3	126.3	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
36.5	-	0.2	-	0.2	-	36.1	נכסים אחרים
9,349.8	126.3	20.1	123.0	362.6	2,563.7	6,154.1	סך כל הנכסים
התחייבויות							
8,687.9	-	20.1	114.4	351.1	2,308.2	5,894.1	פיקדונות הציבור
25.4	-	-	-	-	-	25.4	פיקדונות מבנקים
2.8	-	-	-	-	-	2.8	פיקדונות הממשלה
94.1	-	0.1	0.2	1.0	7.0	85.8	התחייבויות אחרות
8,810.2	-	20.2	114.6	352.1	2,315.2	6,008.1	סך כל ההתחייבויות
539.6	126.3	(0.1)	8.4	10.5	248.5	146.0	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 15 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון (1)

ליום 31 בדצמבר 2008

סכומים מדווחים

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש 3 עד 3 שנים	מעל חודש 3 עד 3 שנים	מעל חודש 3 עד 3 שנים	מעל שנה שנתיים
מטבע ישראלי לא צמוד				
נכסים	2,360.5	1,118.3	956.0	1,678.8
התחייבויות (4) (6)	4,919.4	977.2	932.9	380.4
הפרש	(2,558.9)	141.1	23.1	1,298.4
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	20.5	281.3	173.6	67.6
מטבע ישראלי צמוד למדד				
נכסים	189.1	525.1	1,880.1	750.4
התחייבויות (5) (6)	77.7	43.3	404.0	609.5
הפרש	111.4	481.8	1,476.1	140.9
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(20.5)	(281.3)	(173.6)	(67.6)
מט"ח - פעילות מקומית (7)				
נכסים	349.9	87.8	80.3	23.7
התחייבויות	356.4	99.0	65.2	15.2
הפרש	(6.5)	(11.2)	15.1	8.5
פריטים לא כספיים				
נכסים				
התחייבויות				
הפרש				
סך הכול				
נכסים	2,899.5	1,731.2	2,916.4	2,452.9
התחייבויות	5,353.5	1,119.5	1,402.1	1,005.1
הפרש	(2,454.0)	611.7	1,514.3	1,447.8
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	-
סך הכול ליום 31 בדצמבר 2007:				
נכסים	2,780.9	952.8	2,708.4	1,582.2
התחייבויות	4,445.1	792.2	993.3	573.7
הפרש	(1,664.2)	160.6	1,715.1	1,008.5

- בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- כפי שנקללה בביאור מספר 14 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- כולל נכסים שזמן פירעונם עבר במגזר הלא צמוד בסך 4.1 מיליון ש"ח (לעומת 4.1 מיליון ש"ח ליום 31/12/07) ובמגזר הצמוד למדד בסך 2.6 מיליון ש"ח (לעומת 2.2 מיליון ש"ח ליום 31/12/07). כולל סכומי חריגה ממסגרת ח"ד במגזר הלא צמוד בסך 45.8 מיליון ש"ח (לעומת 28.2 מיליון ש"ח ליום 31/12/07).
- פיקדונות הציבור הלא צמודים, בריבית הנגזרת מריבית הפריים, עם אופציה לפירעון מוקדם, נכללו במועד הראשון למימוש האופציה שלאחר תאריך המאזן.

דין וחשבון ליום 31 בדצמבר 2008

יתרה מאזנית (2)		סך כל תזרימי המזומנים	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים
סך הכול	ללא תקופת פירעון (3)					
7,664.5	49.9	8,066.3	2.7	596.0	227.2	341.7
7,810.0	27.0	8,025.3	-	752.2	-	5.2
(145.5)	22.9	41.0	2.7	(156.2)	227.2	336.5
535.0	-	543.0	-	-	-	-
3,459.8	2.6	3,552.2	-	11.7	60.9	68.6
2,773.7	-	3,130.8	1,044.4	859.4	43.5	3.2
686.1	2.6	421.4	(1,044.4)	(847.7)	17.4	65.4
(535.0)	-	(543.0)	-	-	-	-
549.1	-	556.6	-	-	10.0	0.3
537.5	-	540.1	-	-	-	0.3
11.6	-	16.5	-	-	10.0	-
149.4	149.4					
-	-					
149.4	149.4					
11,822.8	201.9	12,175.1	2.7	607.7	298.1	410.6
11,121.2	27.0	11,696.2	1,044.4	1,611.6	43.5	8.7
701.6	174.9	478.9	(1,041.7)	(1,003.9)	254.6	401.9
-	-	-	-	-	-	-
9,349.8	160.8	9,764.1	0.5	422.6	202.9	313.4
8,810.2	17.4	9,420.7	1,100.6	1,234.2	3.4	37.5
539.6	143.4	343.4	(1,100.1)	(811.6)	199.5	275.9

5. הנתונים מוצגים לפי מועד פירעון חוזי. בהתחשב בהתנהגות בעבר של החוסכים, שמאופיינת במשיכת כספים לפני מועד הפירעון הסופי, ההשקעות מתבצעות לטווחי זמן הקצרים ממועדי הפירעון המירביים של תכניות החיסכון.
6. לבנק תכניות חיסכון בריבית משתנה במועדי פירעון חוזיים לטווחים ארוכים שכנגדן הוא מתכסה על פי מח"מ קצר. הדבר מסביר את עודף ההתחייבויות לתקופות מעל חמש שנים.
7. כולל הצמדה למטבע חוץ.
8. תזרימי המזומנים העתידיים בגין התחייבויות הנושאות ריבית משתנה במועד קבוע מראש, הנקובים במטבע לגביו קיים עקום תשואות מקובל בשווקים בינלאומיים, הוצגו לפי השינוי הצפוי בבסיס הריבית המשתנה הנגזר מעקום תשואות זה. תזרימי המזומנים העתידיים בגין נכסים והתחייבויות הנושאים ריבית משתנה במועדים שאינם קבועים מראש חושבו על פי שיעורי הריבית ביום 31/12/08.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 16 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31/12/2007	31/12/2008	סכומים מדווחים
עסקאות שהיתרה בהן מייצגת סיכון אשראי:		
537.4	881.6	ערבויות להבטחת אשראי (1)
19.2	20.8	ערבויות אחרות
1,155.8	1,171.9	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
382.0	518.4	מסגרות חח"ד שלא נוצלו
2,094.4	2,592.7	סך הכול
(1) מזה ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיס אשראי		
528.3	874.4	

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה לסוף השנה

סכומי הפיקדונות לפי מידת הגבייה אשר קוזזו מן האשראי לציבור (כלולים במגזר הלא צמוד)

31/12/2007	31/12/2008	סכומים מדווחים
2,506.2	1,326.4	פיקדונות הממשלה
500.9	441.4	פיקדונות הציבור
3,007.1	1,767.8	סך הכול

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1. הסכמים מהותיים

- כחלק מהיערכות הבנק נוכח סיום ההתקשרות בינו לבין המדינה, ביום 31 בדצמבר 2007, נקשר הסכם בין הבנק לבין הסתדרות עובדי המדינה. על פי ההסכם, עובדי מדינה המנהלים חשבון עו"ש בבנק ימשיכו ליהנות מאותם תנאי ניהול חשבון מהם נהנו בעת החתימה על ההסכם (כפי שגם צוינו בנוסח המכרז שפרסם החשב הכללי במשרד האוצר למתן שירותים בנקאיים לעובדי המדינה). שינויים בתנאים ובעמלות יתאפשרו בהסכמה משותפת של הצדדים. ההסכם הינו לתקופה של שבע שנים החל משנת 2008.
- בהתאם לאמור, נשמרו ההטבות שהוקנו לעובדי מדינה, במידת האפשר, גם בתעריפון החדש שנערך על ידי הבנק בהתאם להוראות הדין.
- לבנק הסכמים עם מעסיקים שונים למתן אשראי מפיקדונות מיועדים ושירותים בנקאיים נוספים לעובדיהם.
- ביום 14 ליולי 2008, נחתם הסכם בין הנהלת הבנק לוועד העובדים שעניינו עצמאות הבנק, תוקף ההסכם הינו לחמש שנים, ונקבע בו כי ההסכם הקיבוצי וההסדרים הקיבוציים הקיימים בבנק, יוארכו למשך אותה תקופה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 16 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

2. לבנק הסכמי שכירות של מבנים, לתשלום בשנים הבאות בסכומים כדלהלן:

31/12/2007	31/12/2008	
סכומים מדווחים		
3.9	9.2	בשנה הראשונה (1)
2.6	7.7	בשנה השנייה
1.8	7.9	בשנה השלישית
1.7	6.2	בשנה הרביעית
1.4	3.4	בשנה החמישית
0.8	13.0	יותר מחמש שנים
12.2	47.4	סך הכול

(1) מזה חוזה מיחשוב בסך של 0.4 מיליון ש"ח.

3. הבנק צד להליכים משפטיים, במסגרת תביעות שהוגשו נגדו במסגרת ניהול עסקים על ידי לקוחות הבנק, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, ועל פי המידע שעמד בפניה ביום הכנת הדוחות הכספיים נכללו בדוחות הכספיים, הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 16 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות – המשך

ד. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

31/12/2007	31/12/2008	
חוזי ריבית	חוזי ריבית	
אחר	אחר	שקל מדד
סכומים מדווחים		
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
א.נגזרי ALM (1)		
-	-	532.0
חוזי פרוורד		
ב. נגזרים אחרים		
6.3	19.3	-
חוזי אופציה אחרים שנכתבו		
6.3	19.3	-
חוזי אופציה אחרים שנקנו		
12.6	38.6	-
סך הכול		
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים		
א.נגזרי ALM (1)		
-	-	6.0
שווי הוגן ברוטו חיובי		
-	-	(3.7)
שווי הוגן ברוטו שלילי		
ב. נגזרים אחרים		
0.4	(4) -	-
שווי הוגן ברוטו חיובי		
0.4	(4) -	-
שווי הוגן ברוטו שלילי		
3. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים		
לפי צד נגדי לחוזה (בנקים)		
0.4	(4) -	6.0
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים פיננסיים (2)		
-	-	53.2
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)		
0.4	-	59.2
סך הכול סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים		
4. פרוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)		
-	-	295.0
עד 3 חודשים		
-	-	172.0
מעל 3 חודשים ועד שנה		
12.6	38.6	65.0
מעל שנה ועד 5 שנים		
12.6	38.6	532.0
סך הכול		

- (1) נגזרים שהם חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק ואשר לא יועדו לגידור.
 (2) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים הוא פחות מ-0.1 מיליון ש"ח (0.12.07 - 0.4 מיליון ש"ח) ויתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 6.0 מיליון ש"ח.
 (3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלה על חבות של לווה.
 (4) פחות מ-0.1 מיליון ש"ח.

ביאור 17 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים בבנק שלא ניתן לצטט בגינם "מחיר שוק", מכיוון שאין שוק פעיל שהם נסחרים בו, נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, בעבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח, ואינה מביאה בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שאפשר שהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים בנוגע למכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. נוסף על כך, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, והם אינם כוללים את השפעת זכויות המיעוט ואת השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרות במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל מגוון הטכניקות להערכה ומשום שיש כמה אומדנים אפשריים ליישום בעת הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים בריבית קבועה לתקופה מקורית של מעל שלושה חודשים, איגרות חוב שאינן סחירות, אשראי לציבור בריבית קבועה או בריבית משתנה אחת לתקופה, פיקדונות הציבור לזמן קצוב ותכניות חיסכון בריבית קבועה ומשתנה בתדירות של מעל שלושה חודשים, עו"ש זכות המוצג בפיקדונות הציבור לפי דרישה - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך (סחירים) - לפי שווי שוק.

מזומנים ופיקדונות בבנקים בריבית משתנה או לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים, אשראי לציבור בריבית משתנה, פיקדונות הציבור בריבית משתנה בתדירות של עד שלושה חודשים, פיקדונות הציבור לפי דרישה (למעט עו"ש זכות), פיקדונות הציבור לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ומכשירים פיננסיים אחרים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים - היתרה במאזן היא אומדן לשווי ההוגן.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק לפעילות השוטפת והמביאים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכוני שוק).

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 17 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים – המשך

ג. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד)

31/12/2007				31/12/2008				
שווי הוגן	יתרה במאזן סך הכול	(2)	(1)	שווי הוגן	יתרה במאזן סך הכול	(2)	(1)	
סכומים מדווחים				סכומים מדווחים				
נכסים פיננסיים								
3,191.2	3,175.7	1,736.4	1,439.3	4,320.6	4,317.1	2,568.9	1,748.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
3,622.3	3,621.6	24.5	3,597.1	3,499.1	3,498.9	15.9	3,483.0	ניירות-ערך
2,394.7	2,395.3	182.5	2,212.8	3,826.7	3,829.2	200.0	3,629.2	אשראי לציבור (3)
18.8	18.8	-	18.8	18.6	18.6	-	18.6	נכסים פיננסיים אחרים (4)
9,227.0	9,211.4	1,943.4	7,268.0	11,665.0	11,663.8	2,784.8	8,879.0	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות								
8,674.7	8,687.9	4,710.6	3,977.3	11,032.6	11,012.8	6,176.9	4,835.9	פיקדונות הציבור (5)
25.4	25.4	-	25.4	15.5	15.5	-	15.5	פיקדונות מבנקים
2.8	2.8	-	2.8	3.6	3.6	-	3.6	פיקדונות הממשלה
74.4	74.4	-	74.4	60.0	60.0	-	60.0	התחייבויות פיננסיות אחרות (6)
8,777.3	8,790.5	4,710.6	4,079.9	11,111.7	11,091.9	6,176.9	4,915.0	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים או על בסיס ריבית שוק משתנה בתדירות של עד 3 חודשים, לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן).
- מכשירים פיננסיים אחרים.
- מן האשראי לציבור ביתרות במאזן ובשווי הוגן לא קוזזה ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים בסך 5.9 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2007 - 5.6 מיליון ש"ח).
- השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכח בשיעור נכיון מתאים. מרבית האשראי במגזר השקלי ניתן בריבית משתנה בתדירות של עד 3 חודשים, כך שהיתרה במאזן מהווה אומדן לשווי ההוגן. לצורך חישוב השווי ההוגן, הבנק נדרש להביא בחשבון את סיכון האשראי הספציפי של הלווה, לכל הפחות, בהתייחס ללווים בגינם נדרש דירוג בהוראות ניהול בנקאי תקין 316 - נספח א' סעיף 3(ב). בהתאם להוראה, הבנק מדרג כל לווה שחבותו עולה על 400,000 ש"ח. יתרת הלווים שחבותם עולה על סך זה אינה גבוהה, ולכן הבנק לא לוקח בחשבון את סיכון האשראי הספציפי של לוויים אילו.
- לצורך חישוב השווי ההוגן של האשראי, ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים (31/12/08 - יתרה של 27.8 מיליון ש"ח) מיוחסת לכלל האשראי ולא לחובות הבעייתיים באופן ספציפי. היות ורוב האשראי הינו בריבית משתנה, השפעת הייחוס הספציפי לחובות בעייתיים על השווי ההוגן קטנה.
- מן הנכסים האחרים ביתרות במאזן ובשווי הוגן קוזזו יתרות בסך 15.5 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2007 - 17.7 מיליון ש"ח).
- תזרימי המזומנים של פיקדונות הציבור מוצגים על פי אומדן הנהלת הבנק לגבי מועדי הפירעון בהתאם למודל.
- מן ההתחייבויות האחרות ביתרות במאזן ובשווי הוגן קוזזו יתרות בסך 29.3 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2007 - 19.7 מיליון ש"ח).
- השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות אינו שונה מהותית משווי של יתרות אלה בדוח הכספי.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים

(בסכומים מדווחים)

ביום 31 בדצמבר 2008

א. יתרות

צדדים קשורים		בעלי עניין								
חברות בת (שלא אוחדו)	מחזיקי מניות בעלי שליטה	מי שהיה בעל עניין בעת		אחרים		דירקטורים ומנהלים כללים (3)		(2)	(1)	
		שנעשתה העסקה	שנעשתה העסקה	(2)	(1)	(2)	(1)			
(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	
נכסים										
-	-	2,175.0	2,034.7	-	-	-	-	964.3	964.3	פיקדונות בבנקים
-	-	51.4	51.4	-	-	-	-	4.6	4.3	ניירות ערך (4)
-	-	-	-	-	-	0.2	0.1	-	-	אשראי לציבור
-	-	13.8	8.1	-	-	-	-	2.7	2.7	נכסים אחרים - חייבים אחרים ויתרות חובה
התחייבויות										
(5)0.7	(5)0.6	-	-	9.9	9.9	4.4	3.3	15.2	15.2	פיקדונות הציבור הוצאות לשלם
-	-	-	-	-	-	-	-	5.8	1.7	ואחרות
-	-	-	-	-	-	-	-	13.6	13.6	מניות - כלול בהון העצמי

ביום 31 בדצמבר 2007

צדדים קשורים		בעלי עניין								
חברות בת (שלא אוחדו)	מחזיקי מניות בעלי שליטה	מי שהיה בעל עניין בעת		אחרים		דירקטורים ומנהלים כללי		(2)	(1)	
		שנעשתה העסקה	שנעשתה העסקה	(2)	(1)	(2)	(1)			
(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	
נכסים										
-	-	-	-	-	-	-	-	2,398.2	1,500.1	פיקדונות בבנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	0.4	0.1	ניירות ערך (4)
-	-	-	-	-	-	0.2	0.2	-	-	אשראי לציבור
-	-	-	-	12.1	7.6	-	-	-	-	נכסים אחרים - חייבים אחרים ויתרות חובה
התחייבויות										
2.5	2.5	-	-	9.2	9.1	2.2	2.2	28.0	3.8	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	161.4	6.7	פיקדונות מבנקים הוצאות לשלם
-	-	-	-	-	-	-	-	6.7	6.7	ואחרות
-	-	-	-	-	-	-	-	13.6	13.6	מניות - כלול בהון העצמי

(1) יתרה לתאריך המאזן.

(2) היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה על בסיס היתרות בסוף כל חודש.

(3) בשנת 2008 נכללים בביאור נושאי משרה בכירה נוספים, כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

(4) פירוט סעיף זה כלול גם בביאור 4 - ניירות ערך.

(5) ביום 3 ביולי 2008 הודיע הבנק לאגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר כי הוא מוותר באופן חד צדדי, על הזכויות הנלוות למניותיו בקרנות ההשתלמות המפעליות יהב קרן השתלמות וחיסכון לרופאים בע"מ, יהב קרן השתלמות וחיסכון לאחים ואחיות בע"מ ויהב פ.ר.ח. חברה לניהול קופות גמל בע"מ, ככל שיש בזכויות אלו כדי להוות 'שליטה' כמשמעותה בהוראות הדיון, כלומר הזכות להשתתף באספות של בעלי המניות של החברה והזכות לקבל את יתרת נכסיה בעת פירוק. הבנק הודיע כי ויתור זה לא יחול במקרה שתוגש הצעה לחיסול עסקי החברות האמורות וכן כי מדובר בויתור אישי שלא יחייב צדדים שלישיים שירכשו את המניות.

(במליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)**ב. תמצית תוצאות פעילות עם בעלי עניין וצדדים קשורים**

2008			
צדדים קשורים חברות בת (שלא אוחדו) (2)	בעלי עניין		
	אחרים	דירקטורים ומנהלים כללים (1) סכומים מדווחים	מחזיקי מניות בעלי שליטה
			תוצאות פעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס - ראה ד' להלן
-	-	-	25.5
12.1	-	-	הכנסות תפעוליות ואחרות
12.1	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
-	(0.1)	(7.4)	הוצאות תפעוליות ואחרות
12.1	(0.1)	(7.4)	24.3
			סך הכול
2007			
צדדים קשורים חברות בת (שלא אוחדו)	בעלי עניין		
	אחרים	דירקטורים ומנהל כללי סכומים מדווחים	מחזיקי מניות בעלי שליטה
			תוצאות פעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס - ראה ד' להלן
-	-	-	42.5
41.4	33.8	-	הכנסות תפעוליות ואחרות
39.5	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
-	(0.6)	(3.9)	הוצאות תפעוליות ואחרות
41.4	33.2	(3.9)	1.0
			סך הכול
2006			
צדדים קשורים חברות בת (שלא אוחדו)	בעלי עניין		
	אחרים	דירקטורים ומנהל כללי סכומים מדווחים	מחזיקי מניות בעלי שליטה
			תוצאות פעולות מימון לפני הפרשה לחומ"ס - ראה ד' להלן
-	-	-	49.8
30.6	30.1	-	הכנסות תפעוליות ואחרות
29.0	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
-	(0.8)	(3.2)	הוצאות תפעוליות ואחרות
30.6	29.3	(3.2)	10.5
			סך הכול

(1) בשנת 2008 נכללים בביאור נושאי משרה בכירה נוספים, כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
(2) ביום 3 ביולי 2008 הודיע הבנק לאגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר כי הוא מוותר באופן חד צדדי, על הזכויות הנלוות למניותיו בקרנות ההשתלמות המפעליות יהב קרן השתלמות וחיסכון לרופאים בע"מ, יהב קרן השתלמות וחיסכון לאחים ואחיות בע"מ ויהב פ.ר.ח. חברה לניהול קופות גמל בע"מ, ככל שיש בזכויות אלו כדי להוות 'שליטה' כמשמעותה בהוראות הדין. כלומר הזכות להשתתף באספות של בעלי המניות של החברה והזכות לקבל את יתרת נכסיה בעת פירוק. הבנק הודיע כי ויתור זה לא יחול במקרה שתוגש הצעה לחיסול עסקי החברות האמורות וכן כי מדובר בויתור אישי שלא יחייב צדדים שלישיים שרכשו את המניות.

(במליוני שקלים חדשים)

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. הטבות לבעלי עניין

2006		2007		2008		
בעלי עניין דירקטורים ומנהל כללי		בעלי עניין דירקטורים ומנהל כללי		בעלי עניין דירקטורים ומנהלים כללים (1)		
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	
2	2.6	2	3.3	7	6.8	בעל עניין המועסק בבנק או מטעמו
13	0.6	13	0.6	13	0.6	דירקטור שאינו מועסק בבנק או מטעמו

(1) בשנת 2008 נכללים בביאור נושאי משרה בכירה נוספים, כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

ד. תוצאות פעולות מימון (לפני הפרשה לחובות מסופקים) בעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

2006	2007	2008	
סכומים מדווחים			
			1. בגין נכסים מפיקדונות בבנקים מאיגרות חוב זמינות למכירה
48.2	43.3	19.6	
-	-	(0.3)	
			2. בגין התחייבויות על פיקדונות הציבור
(0.5)	(0.5)	(0.1)	
			3. בגין מכשירים נגזרים
2.1	(0.3)	6.3	
49.8	42.5	25.5	סך כל התוצאות מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

ה. הבנק מנהל עסקאות עם תאגידים שהם בעלי עניין וצדדים קשורים. עסקאות אלה נעשות במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לתנאים שהיו מתקיימים לו עסקאות אלה היו נעשות עם מי שאינו בעל עניין, או צד קשור.

(במליוני שקלים חדשים)

ביאור 19 – רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2006	2007	2008
סכומים מדווחים		
א. בגין נכסים		
118.2	139.9	200.2
מאשראי לציבור		
37.7	2.4	(0.2)
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים		
92.3	132.7	184.6
מפיקדונות בבנקים		
124.8	181.5	148.9
מאיגרות חוב		
373.0	456.5	533.5
ב. בגין התחייבויות		
(193.6)	(214.7)	(274.6)
על פיקדונות הציבור		
-	(0.5)	(1.2)
על פיקדונות מבנקים		
(0.1)	-	-
על התחייבויות אחרות		
(193.7)	(215.2)	(275.8)
ג. בגין מכשירים נגזרים		
1.9	(0.9)	2.3
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרי ALM (1)		
ד. אחר		
3.0	3.3	3.2
עמלות מעסקי מימון		
1.9	1.6	4.0
הכנסות מימון אחרות		
-	-	(2.8)
הוצאות מימון אחרות		
4.9	4.9	4.4
סך כל הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים		
186.1	245.3	264.4
מזה הפרשי שער, נטו		
3.6	(2) (0.3)	0.3
ה. פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב		
הכנסות מימון על בסיס צבירה מאיגרות חוב:		
2.5	2.4	1.9
מוחזקות לפדיון		
122.0	178.2	146.4
זמינות למכירה		
0.3	0.9	0.6
למסחר		
124.8	181.5	148.9
סך הכול כלול ברווח מפעולות מימון בגין נכסים		
1.2	1.0	(0.2)
הפסדים (רווחים) ממכירת אג"ח זמינות למכירה		
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות		
0.1	(0.2)	0.6
לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו		
1.3	0.8	0.4
סך הכול כלול בהכנסות מימון אחרות		
126.1	182.3	149.3
סך הכול מהשקעות באיגרות חוב		

(1) מכשירים נגזרים שהם חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק ואשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (2) הוצג מחדש.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 20 – עמלות תפעוליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2006	2007	2008	
סכומים מדווחים			
19.0	9.6	4.1	מרווח מפעילות לפי מידת הגבייה
22.8	23.9	21.7	שירותי מערך התשלומים במט"י ובמט"ח
30.1	33.7	35.6	מחברת כרטיסי אשראי
18.7	22.5	15.5	הכנסות מפעילות בניירות ערך
10.3	14.6	13.4	טיפול באשראי ובעריכת חוזים
1.6	2.7	1.8	שירותים ממוחשבים, מידע ואישורים
102.5	107.0	92.1	סך כל העמלות התפעוליות

ביאור 21 – הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2006	2007	2008	
סכומים מדווחים			
53.0	60.0	31.6	עמלות בגין שירותים לקופות גמל, קרנות השתלמות וקרנות נאמנות
2.4	6.4	4.5	עמלות הפצה של קרנות נאמנות
-	0.6	-	עודף הכנסות מיעודה לפיצויים על הוצאות להשלמת עתודות לפיצויים
0.9	1.0	1.1	אחרות
56.3	68.0	37.2	סך כל הכנסות האחרות

ביאור 22 – משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2006	2007	2008	
סכומים מדווחים			
91.5	116.2	107.4	משכורות
16.7	13.6	18.2	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
21.8	26.2	24.3	ביטוח לאומי ומס שכר
5.6	6.3	6.2	הוצאות נלוות אחרות
6.6	-	8.4	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות
142.2	162.3	164.5	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 23 – הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2006	2007	2008	
סכומים מדווחים			
42.9	47.4	49.3	מחשב
5.6	6.0	6.8	משרדיות
8.6	10.2	11.6	תקשורת
4.7	16.5	19.8	פרסום ושיווק
8.2	9.4	9.1	שירותים מקצועיים
2.4	3.4	1.0	ביטוח
0.6	0.6	0.6	שכר חברי דירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים
1.3	1.9	3.5	הדרכה והשתלמויות
2.1	2.0	1.6	נזקי לקוחות ואחרות
76.4	97.4	103.3	סך כל ההוצאות האחרות

ביאור 24 – הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2006	2007	2008	
סכומים מדווחים			
א. הרכב			
41.9	42.7	31.2	מסים שוטפים בגין שנת החשבון
(2.0)	(0.2)	(6.4)	מסים נדחים בגין שנת החשבון
0.2	(0.5)	-	מסים בגין שנים קודמות
40.1	42.0	24.8	הפרשה למסים על ההכנסה

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 24 – הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ב. ההתאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס, לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי, לבין הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2006	2007	2008	
סכומים מדווחים			
40.65%	38.53%	36.80%	שיעור המס החל על בנק בישראל
36.8	43.8	23.4	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			מס (חיסכון במס) בגין:
0.4	(3.5)	-	(ניכוי) תוספת בשל אינפלציה (1)
0.2	-	-	הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון
-	-	(0.7)	שיעור מס שונה של חברה מאוחדת
0.3	0.3	0.3	הוצאות והתאמות לא מוכרות ואחרות
1.8	1.7	1.2	מס רווח על מס שכר (נטו)
0.2	(0.5)	-	מסים בגין שנים קודמות
0.4	0.2	0.6	השפעת שינוי שיעור המס על המס הנדחה
40.1	42.0	24.8	הפרשה למסים על ההכנסה

(1) ראה סעיף ו' להלן.

ג. לבנק הוצאו שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת המס 2002 ושומות ניכויים עד כולל שנת 2005. לחברות הבנות שומות מס סופיות עד וכולל השנים 2002 ו- 2003.

ד. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים

יתרות אלו הוצגו בדוחות הכספיים נטו		מסים נדחים לקבל		עתודה למסים נדחים	
		2007	2008	2007	2008
סכומים מדווחים					
	הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	7.2	-	-	-
	הפרשה לחופשה ולמחלה ועתודות שכר	4.9	5.4	-	-
	עודף עתודה לפיצויים על יעודה	1.5	4.2	-	-
	יתרת שיפוצים שלא הופחתה	2.4	2.1	-	-
	הפרשי עיתוי בהכנסות מניירות ערך	-	-	0.8	0.6
	מסים נדחים בגין הפרשי מידוד	1.5	1.5	-	-
	סך כל המסים הנדחים	17.5	13.2	0.8	0.6

מימוש המסים הנדחים מבוסס על תחזית המחושבת על פי שיעור מס ממוצע של 35.3% לשנת 2008 ו- 35.6% לשנת 2007.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 24 – הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ה. שינוי בשיעורי המס

ההפרשה למיסים על רווחי הבנק כוללת מס רווח לפי חוק מס ערך מוסף המוטל על ההכנסה. לאור זאת, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על הבנק בשנת 2008 - 36.8%, בשנת 2009 - 35.9% ומשנת 2010 ואילך יחול שיעור מס של 35.1%. השפעת השינוי על הדוחות המאוחדים אינה מהותית.

ו. מיסוי בתנאי אינפלציה

על הבנק והחברות המאוחדות חל חוק מס-הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) התשמ"ה - 1985 שהנהיג מדידה של התוצאות לצורכי מס על בסיס ריאלי. ההתאמות השונות הנדרשות על-פי החוק הנ"ל מיועדות להתאים את התוצאות לצורכי מס בערכים נומינלים למונחים שיקליים של סוף השנה (על-פי השינויים במדד). הוראות החוק הנ"ל הופסקו החל מיום 1 בינואר 2008. לפיכך החל משנת 2008 לחוק זה אין השפעה על מדידת תוצאות הפעילות של הבנק והחברות המאוחדות (למעט חריגים והוראות מעבר).

ביאור 25 – רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2006	2007	2008	
סכומים מדווחים			
1.6	0.5	3.2	מבנינים וציוד
28.0	-	-	ממימוש פעילות קרנות נאמנות
-	-	149.0	ממימוש פעילות קופות גמל
(11.5)	(0.1)	(54.4)	הפרשה למיסים על רווח מפעולות בלתי רגילות
-	(0.5)	-	הפרשה למיסים על רווח מפעולות בלתי רגילות בגין שנים קודמות
18.1	(0.1)	97.8	רווח נטו מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 26 – מגזרי פעילות

סיווג הפעילות למגזרים נעשה על בסיס הנתונים שיש לבנק בכל תחומי הפעילות העסקית והתוצאתית. על פי קביעת הנהלת הבנק, לבנק שני מגזרי פעילות:

1. המגזר הקמעונאי - מאופיין בפעילותו הפיננסית של הבנק מול לקוחותיו, שהם רובם ככולם משקי בית.
2. מגזר שוק ההון - כולל את פעילות הבנק בתחום קופות הגמל, קרנות ההשתלמות וקרנות הנאמנות. הכנסות כל מגזר סווגו באופן ישיר לפעילותו. חלק מן ההוצאות שלא ניתן היה לייחס באופן ישיר הוקצו לכל מגזר בהתאם ליחס פעילותו (מספר עובדים יחסי או מטר מרובע יחסי). הונו של הבנק הוקצה למגזר הקמעונאי.

קמעונאי			שוק ההון			סך הכול לבנק		
ל ש נ ה			ש ה ס ת י י מ ה			ב ד צ מ ב ר		
2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
סכומים מדווחים			סכומים מדווחים			סכומים מדווחים		
264.4	245.3	186.1	-	-	-	264.4	245.3	186.1
94.1	106.4	97.3	61.5	68.6	35.2	129.3	175.0	158.8
358.5	351.7	283.4	61.5	68.6	35.2	393.7	420.3	344.9
8.6	5.9	0.7	-	-	-	8.6	5.9	0.7
275.5	243.2	196.4	46.1	46.1	30.8	306.3	289.3	242.5
13.8	9.1	9.0	2.2	2.2	1.5	15.3	11.3	11.2
60.6	93.5	77.3	13.2	20.3	2.9	63.5	113.8	90.5
23.7	34.5	34.2	5.9	7.5	1.1	24.8	42.0	40.1
36.9	59.0	43.1	7.3	12.8	1.8	38.7	71.8	50.4
2.4	(0.1)	1.6	16.5	-	95.4	97.8	(0.1)	18.1
39.3	58.9	44.7	23.8	12.8	97.2	136.5	71.7	68.5
6.1%	11.5%	10.2%	-	-	-	21.2%	14.0%	15.6%
10,168.0	8,984.3	8,387.0	-	-	-	10,168.0	8,984.3	8,387.0
9,512.6	8,472.5	7,947.4	-	-	-	9,512.6	8,472.5	7,947.4
5,251.3	3,410.0	2,775.8	-	-	-	5,251.3	3,410.0	2,775.8
-	-	-	21,912.0	21,460.9	19,873.0	19,873.0	21,460.9	21,912.0
7,262.7	8,252.4	7,142.8	-	-	-	7,262.7	8,252.4	7,142.8
618	493	447	94	84	60	678	577	541
113.2	112.4	55.7	-	-	-	113.2	112.4	55.7
100.6	113.6	112.1	-	-	-	100.6	113.6	112.1
50.6	19.3	18.3	-	-	-	50.6	19.3	18.3
264.4	245.3	186.1	-	-	-	264.4	245.3	186.1

לקוח עיקרי - להלן פרוט הלקוחות העיקריים של הבנק (שההכנסות בגין גדולות מ- 10% מסך הכנסות הבנק):
 לקוח 1 - 143.4 מיליוני ש"ח (187.6 מיליוני ש"ח בשנת 2007 ו- 171.4 מיליוני ש"ח בשנת 2006).
 לקוח 2 - 81.1 מיליוני ש"ח (37.4 מיליוני ש"ח בשנת 2007 ו- 48.2 מיליוני ש"ח בשנת 2006).
 פעילות הלקוחות היא במגזר הקמעונאי.

הכנסה מחברות כרטיסי אשראי, נטו:

במגזר הקמעונאי - 35.6 מיליוני ש"ח (33.7 מיליוני ש"ח בשנת 2007 ו- 30.1 מיליוני ש"ח בשנת 2006).

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 27 – תמצית הדוחות הכספיים של הבנק – לא מאוחד**א. תמצית המאזן**

31/12/2007	31/12/2008	
סכומים מדווחים		
		נכסים
3,175.6	4,317.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
3,620.6	3,497.2	ניירות ערך
2,389.7	3,823.3	אשראי לציבור
126.3	149.4	בניינים וציוד
41.4	39.0	נכסים אחרים
9,353.6	11,826.0	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
8,693.3	11,017.8	פיקדונות הציבור
25.4	15.5	פיקדונות מבנקים
2.8	3.6	פיקדונות הממשלה
92.5	87.5	התחייבויות אחרות
8,814.0	11,124.4	סך כל ההתחייבויות
539.6	701.6	הון עצמי
9,353.6	11,826.0	סך כל ההתחייבויות והון

ביאור 27 – תמצית הדוחות הכספיים של הבנק – לא מאוחד – המשך

ב. תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2006	2007	2008
סכומים מדווחים		
186.7	245.1	264.2
0.7	5.9	8.6
186.0	239.2	255.6
רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים		
הכנסות תפעוליות ואחרות		
102.6	107.0	92.1
54.2	67.7	37.1
156.8	174.7	129.2
סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות		
הוצאות תפעוליות ואחרות		
142.0	162.3	164.5
35.2	40.9	53.8
75.7	96.9	103.0
252.9	300.1	321.3
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		
89.9	113.8	63.5
רווח מפעולות רגילות לפני מסים		
39.5	42.0	24.9
הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות		
50.4	71.8	38.6
רווח מפעולות רגילות לאחר מסים		
18.1	(0.1)	97.8
רווח, מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס		
68.5	71.7	136.4
רווח נקי		
רווח נקי למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ב.		
2.07	2.94	1.58
רווח למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ב. מפעולות רגילות		
0.74	-	4.01
רווח למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ב. מפעולות בלתי רגילות לאחר מס		
2.81	2.94	5.59
סך הכול		

מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ב. לכל אחת.

(במיליוני שקלים חדשים)

באור 28 – תמצית נתוני דוחות כספיים בערכים נומינליים

מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים (לא מאוחד)

	31/12/2007	31/12/2008		
	9,340.9	11,814.5	סך כל הנכסים	
	8,814.2	11,124.3	סך כל ההתחייבויות	
	526.7	690.2	הון עצמי	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2006	2007	2008	
	69.8	72.7	137.8	רווח נקי